

Naar een Jongerenpact 2020

Vlaams Jeugdbeleidsplan

**Prioriteiten voor de
regerperiode 2010-2014**

Inhoudsopgave

1. Een Vlaams jeugdbeleidsplan als opstap naar een jongerenpact.....	4
2. Missie & Visie.....	6
Missie	6
Visie	6
Kinderrechten als referentie.....	7
Duurzaam Beleid.....	8
Internationaal perspectief.....	8
3. Monitoring van het Vlaams jeugdbeleid	10
4. Instrumenten van het Vlaams Jeugdbeleid	10
Naar een Vlaams Huis van de Jeugd?	11
JoKER	12
Aanspreekpunten Jeugd- en Kinderrechtenbeleid.....	12
Reflectiegroep Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid	13
Jeugdmonitor	13
De coördinatie.....	13
5. Samen beleid maken: Proces en Actoren	14
De geest van het plan.....	14
De voorbereiding.....	14
De taakverdeling	14
6. Doelstellingen 2020	16
Educatie (zowel formeel als niet-formeel en informeel).....	16
Sociale inclusie.....	16
Werkgelegenheid.....	16
Vrijwilligerswerk.....	16
Gezondheid en sport.....	17
Participatie & informatie	17
Creativiteit en ondernemersschap	17
Jeugd & de wereld.....	17
7. Prioriteiten voor de regeerperiode 2010-2014	18
SD 1 De Vlaamse overheid betreft actief en kwaliteitsvol kinderen en jongeren bij beleidsbeslissingen en stimuleert anderen om hetzelfde te doen.....	18
SD 2 Alle kinderen en jongeren hebben toegang tot goede jeugdinformatie die hun keuzemogelijkheden en -processen versterkt	23
SD 3 Het inzicht in kinderen en jongeren, hun leefwereld en hun toekomstvisie is systematisch verbeterd.	26
SD 4 Mensen en organisaties die werken met kinderen en jongeren beschikken over sterkere competenties om om te gaan met de groeiende diversiteit bij de jeugd	29
SD 5 In de beleidskeuzes van de Vlaamse overheid wordt rekening gehouden met de effecten op (de gezondheid) van kinderen en jongeren van huidige en toekomstige generaties	32

SD 6 Door een gecoördineerde aanpak nemen institutioneel geweld, kindermishandeling, pesten en zelfdoding.....	35
SD 7 Meer aanbod in de vrije tijd, onderwijs en welzijn is aangepast aan de noden van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.....	38
SD 8 Maatschappelijk kwetsbare kinderen jonger dan 6 jaar hebben meer ontwikkelingskansen	41
SD 9 Steden zijn kindvriendelijker – ze bieden kinderen en jongeren meer ontwikkelingskansen	45
SD 10 Kinderen en jongeren groeien op in meer leeromgevingen die kwaliteitsvol divers en inclusief zijn	47
SD 11 Er zijn meer 'brede scholen' om kinderen en jongeren maximale kansen te geven om zich op verschillende levensdomeinen volwaardig te ontplooiën en om te participeren aan de samenleving.	50
SD 12 Kinderen en jongeren hebben meer mediawijsheid.....	53
SD 13 Alle kinderen en jongeren krijgen kansen om in de vrije tijd competenties te ontwikkelen, te herkennen en/of te laten erkennen.	56
SD 14 Jongeren nemen een belangrijker positie in in het arbeidsproces.....	60
SD15 De (zin voor) creativiteit, innovatie en ondernemen bij jongeren is vergroot.	64
SD 16 Meer kinderen en jongeren integreren kunst en cultuur in hun dagelijkse leven	67
SD 17 Jeugdcultuur krijgt meer ruimte en ondersteuning	71
SD 18 Er is meer kwaliteitsvolle, specifieke ruimte afgestemd op de noden van kinderen, jongeren en hun verenigingen.....	75
SD 19 Kinderen en jongeren zijn een vanzelfsprekende actor in de publieke ruimte.....	79
SD 20 Meer kinderen en jongeren groeien op in een goede woning en een duurzame woonomgeving.....	82
SD 21 Kinderen en jongeren kunnen zich makkelijker verenigen door een vereenvoudiging van de regelgeving en een verlaging van de administratieve last	87
SD 22 Er is meer maatschappelijk engagement voor kinderen en jongeren.....	90
SD 23 Er is meer maatschappelijke waardering voor engagement van kinderen en jongeren	93
SD 24 We willen kinderen en jongeren stimuleren tot en ondersteunen bij een duurzame levensstijl en een betrokkenheid op mondiale thema's.	
8. BIJLAGEN	
Overzicht strategische en operationele doelstellingen	98
Samenstelling planningsteam.....	103
Samenstelling werkgroepen	103
Overzicht deelnemers hoorzitting	105

1. Een Vlaams jeugdbeleidsplan als opstap naar een jongerenpact

Eén derde van onze samenleving is jonger dan dertig. Eén op vijf is jonger dan twintig. Kinderen en jongeren 'tellen' dus letterlijk mee. Tot achttien jaar hebben ze geen stemrecht, en zitten ze dus in de wachtkamer van de democratie. Dat betekent dat met hen moet rekening gehouden worden via de stem van volwassenen, en dat die volwassenen de plicht hebben hen te horen.

Dit jeugdbeleidsplan is mijn belangrijkste instrument om werk te maken van een breed jeugdbeleid. Een jeugdbeleid is immers categoriaal, en raakt daarmee aan alle beleidsdomeinen. Er kan geen vooruitgang met het jeugdbeleid worden geboekt zonder een doeltreffende coördinatie. Omgekeerd kan het jeugdbeleid bijdragen aan vooruitgang op gebieden zoals gezinsbeleid, onderwijs, gelijkheid van vrouwen en mannen, werkgelegenheid, huisvesting en gezondheidszorg. Ik zal samen met alle andere ministers uit de Vlaamse Regering het derde Vlaams Jeugdbeleidsplan vorm geven en uitvoeren.

Met het Vlaams Jeugdbeleidsplan geef ik samen met mijn collega's in de Vlaamse Regering ruimte aan kinderen en jongeren. Ruimte geven aan kinderen en jongeren om vanuit hun leefwereld de samenleving mee vorm te geven. Dit is voor ons ook meteen het perspectief van waaruit vertrokken werd in dit plan.

Het jeugdwerk is de biotoop waar kinderen en jongeren met een zekere autonomie hun eigen plek in de samenleving vorm kunnen geven. Een plek waar jongeren vrijwillig engagement opnemen voor elkaar en voor kinderen. Een plek waar uitgegaan wordt van wat kinderen wel kunnen, en niet van wat ze niet kunnen. Het is geen toeval dat de coördinatie van een jeugdbeleidsplan net als de coördinatie van de kinderrechten, ingebed zitten bij de Minister van Jeugd.

Zowel in het Vlaams regeerakkoord als in de beleidsnota jeugd werden een aantal inhoudelijke speerpunten aangegeven: achterstelling, uitsluiting en armoede, het sociale welzijn van kinderen en jongeren, participatie, informatie, vrijwilligerswerk en een beter begrip en betere kennis van kinderen en jongeren.

Bij deze thema's vertrek ik vanuit onderzoek- en participatiegegevens die de leefwereld van kinderen en jongeren in kaart brengen en aangeven welke problemen of situaties prioritair zijn.

De kinderen van 2010 zijn de jongeren van 2020. De jongeren van 2010 zijn de ouders van 2020. De scholieren van 2010 zijn de studenten van 2020, en de studenten van 2010 de werknemers en werkgevers van 2020. Jeugdbeleid is, met andere woorden, een generatiebeleid, en de slaagkansen van het Pact 2020 hangen samen met de mate waarin we erin zullen slagen het mee te laten dragen door de jongeren van vandaag en die van morgen. Dit Vlaams Jeugdbeleidsplan, dat leunt op een brede bevraging van verschillende sectoren, wil daarom een kapstok zijn voor

1. de participatie van kinderen en jongeren aan de samenleving in Vlaanderen en Brussel, vandaag en morgen;
2. de samenwerking tussen generaties, vanuit de bril van kinderen en jongeren;
3. de relatie tussen overheid, middenveld en kinderen en jongeren.

Omdat dit plan een regeerperiode bestrijkt, en dus beperkt is in tijd, kiezen we bewust voor prioriteiten. Het Vlaams Jeugdbeleidsplan heeft een meervoudige ambitie.

Het wil:

- via samenwerking tussen ministers een meerwaarde creëren voor de positie van kinderen en jongeren in onze samenleving;
- die samenwerking vertalen in strategische doelstellingen die het kader vormen voor een jongerenpact dat nog deze regeerperiode gesloten moet worden tussen beleid, middenveld en jongeren;
- de strategische doelstellingen omzetten in operationele doelstellingen die we tegen 2014 willen realiseren.

Die ambitie kunnen we maar waarmaken als het Vlaams Jeugdbeleidsplan vertrekt van de leefwereld van kinderen en jongeren, een coproductie is met het middenveld, gedragen wordt door de Vlaamse Regering én door het Vlaams Parlement. Dit plan houdt rekening met onderzoek en inspraak, en kwam tot stand in werkgroepen waaraan middenveld en bevoegde vakministers deelnamen.

Via een met redenen omklede motie vroegen verscheidene parlementsleden bij de presentatie van de beleidsnota Jeugd reeds aan de Vlaamse Regering om werk te maken van een inclusief en integraal beleid. Daarom presenteren we het Vlaams Jeugdbeleidsplan in het Parlement en organiseren we op geregelde tijdstippen een overzicht rond de stand van zaken.

In het regeerakkoord 2009-2014 formuleert de Vlaamse Regering de ambitie om **met de jongeren** een toekomstgericht Jongerenpact op te maken. We lezen letterlijk: *“In een ruimer perspectief stelt de Vlaamse Regering een jongerenpact op met de jongeren waarbij toekomstgericht wordt gekeken naar maatschappelijke thema’s als solidariteit tussen de generaties, talentontwikkeling, creativiteit, engagement en uitdagingen gekoppeld aan diverse vormen van risicogedrag, zoals drugsgebruik, zelfdoding, geweld.”*

De minister van Jeugd kiest ervoor om de uitvoering van dit jongerenpact te enten op het derde Vlaams Jeugdbeleidsplan. Met het Jeugdbeleidsplan willen we een inhoudelijk kader aanreiken van waaruit gewerkt kan worden aan een concrete overeenkomst tussen de Vlaamse Regering, de sociale partners en jongeren. Op die manier willen we er aan werken dat de kinderen en jongeren van 2010 de studenten, ouders, werknemers en werkgevers kunnen zijn van Vlaanderen in 2020.

De Vlaamse Regering wil jongeren mede-eigenaar maken van het Vlaams jeugdbeleid. Jongeren bevragen jongeren over de thema’s uit de EU strategie (tevens ook de inspiratiebron van dit derde Vlaams Jeugdbeleidsplan) en over andere toekomstbeelden . Hiervoor kreeg de Vlaamse Jeugdraad een specifieke opdracht. De minister van Jeugd zal de resultaten van deze peer to peer bevraging bediscussiëren met de sociale partners en andere actoren om begin 2012 tot een heus pact te komen tussen de Vlaamse Regering, de sociale partners en jongeren. De minister van Jeugd zal in naam van de Vlaamse Regering een stuurgroep oprichten waarin Vlaamse Jeugdraad, Steunpunt Jeugd en het Vlaams Informatiepunt Jeugd een rol krijgen.

2. Missie & Visie

Missie

“Het Vlaams jeugdbeleid geeft alle kinderen en jongeren in Vlaanderen en Brussel maximale kansen om zicht te ontplooiën en deel uit te maken van een democratische, open en verdraagzame samenleving.”

Kinderen en jongeren kunnen daarbij zowel individueel als in groep, zowel in een formele als informele omgeving benaderd worden. Bovendien is het perspectief zowel lokaal, regionaal, federaal als Europees. Het Vlaams jeugdbeleid schrijft zich daarbij in in het Pact 2020 van de Vlaamse Overheid en in de resolutie van 27 november 2009 van de EU-Raad over een nieuw kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken (2010-2018), en wil beide mee uitvoeren én vorm geven.

Visie

“De Vlaamse overheid gaat hierbij uit van de premisse dat elk kind talenten heeft, en voert een inclusief en integraal beleid dat gericht is op:

- het geven van een eigen stem aan kinderen en jongeren*
- het scheppen van een fysieke, materiële, sociale en culturele omgeving waarin gelijke talenten gelijke kansen krijgen*
- duurzaamheid en solidariteit.”*

Deze missie en visie willen de volgende maatschappelijke veranderingen realiseren.

a. Alle kinderen en jongeren met dezelfde talenten krijgen gelijke kansen.

Nog te vaak zijn er mechanismen in onze samenleving die ervoor zorgen dat kinderen en jongeren die tot bepaalde groepen behoren het moeilijker hebben om zichzelf een waardige plaats in de maatschappij toe te eigenen omdat zij gewoonweg niet dezelfde kansen als anderen kregen. Het Vlaams jeugdbeleid moet deze mechanismen blootleggen en bestrijden.

b. De ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren verhogen.

Kinderen en jongeren hebben allerlei talenten en nog te vaak blijven die onbenut of onopgemerkt. Bovendien zijn allerlei competenties en vaardigheden noodzakelijk om te kunnen functioneren in onze maatschappij.

c. Kinderen en jongeren krijgen (meer) ruimte om onvolwassen te zijn

Jeugdbeleid is, historisch en vanuit de bril van volwassenen, een instrument in de begeleiding van kinderen naar volwassenen. Het is gericht op ruimte geven om verantwoordelijkheid te nemen. Een defensief jeugdbeleid gaat uit van het begrenzen van die autonomie. Wij willen uitgaan van een offensief jeugdbeleid dat kinderen en jongeren kansen geeft om hun tijd zelf in te vullen, om zelf vorm te geven aan hun leven en om zichzelf te zijn. Een beleid dat dus ook kansen geeft om zich te vervelen, om te experimenteren en fouten te maken, zolang de ruimte gegeven aan de ene niet ten koste gaat van de ruimte van een ander.

d. Kinderen en jongeren participeren volwaardig aan het maatschappelijk leven

Kinderen worden niet gaandeweg burger. Ze worden als burger geboren, en zijn dus drager van rechten. We willen hun participatie, formeel of informeel, aan de maatschappij verhogen en hen van zo vroeg mogelijk ook betrokken maken bij de samenleving door contexten te creëren waarbinnen kinderen en jongeren burgerschap vorm kunnen geven. Dat dient een dubbel doel: ten eerste willen we hen op die manier empoweren – dat is de nodige instrumenten geven om op een gezonde en kritische manier met gezagsrelaties om te gaan. Ten tweede willen we op die manier de besluitvorming van volwassenen met een effect op kinderen, mee beïnvloeden, door na te gaan welke impact beslissingen op het leven van kinderen en jongeren hebben. Het leven van kinderen en jongeren speelt zich lokaal af, vandaar dat het ook belangrijk is dat kinderen en jongeren dan ook op lokaal niveau kunnen participeren.

Kinderrechten als referentie

Er is geen jeugdbeleid denkbaar dat niet gestoeld is op de rechten van kinderen. Net zomin als als we ons een jeugdbeleid kunnen voorstellen dat niet gestoeld is op de talenten van kinderen, en op hun verlangens en meningen. Misschien is de connotatie van kinderrechtenbeleid iets defensiever: het moet erop toezien dat de rechten van kinderen niet geschonden worden, door te anticiperen op maatregelen of situaties die dat wel doen, of door te remediëren. Een jeugdbeleid lijkt misschien iets offensiever: het moet ruimte creëren voor kinderen om hun talenten te ontwikkelen, en drempels wegwerken die die ruimte beperken. En een jeugdbeleid gaat nog even door wanneer het kinderrechtenbeleid mensenrechtenbeleid wordt: na de juridische volwassenheid. Maar in het Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid gaat het om beide aspecten. Daarom werd en wordt er gewerkt aan de integratie van deze beleidsvormen.

Het kinderrechtenverdrag is de inspiratie en toetssteen van het jeugdbeleid in Vlaanderen. Alle mensen, zowel kinderen als volwassenen, kunnen een beroep doen op het algemene kader van de mensenrechten. Kinderen genieten bijkomend van de bepalingen van het Kinderrechtenverdrag. Kinderrechten zijn dus een verbijzondering van de mensenrechten.

Staten worden volgens het kinderrechtenverdrag geacht te voorzien in 3 soorten van rechten:

- beschermingsrechten;
- participatierechten: rechten waarmee kinderen voor zichzelf kunnen opkomen;
- voorzieningsrechten: die elementen voorzien die kinderen nodig hebben om zich goed te kunnen ontwikkelen.

Aangezien nagenoeg alle staten het Kinderrechtenverdrag geratificeerd hebben, gelden de daarin vervatte kinderrechten als minimumnormen die niet meer omwille van politieke of ideologische opvattingen betwist kunnen worden. In die zin vormen de kinderrechten van het Kinderrechtenverdrag een minimumstandaard, die in verschillende contexten een andere invulling kan krijgen.

Voor de Vlaamse Regering is het Kinderrechtenverdrag het referentiekader voor het jeugdbeleid. Kinderrechten zijn een hefboom om na te denken over ongelijkheid. Ze vormen een startpunt van dialoog waarin op zoek gegaan wordt naar een evenwicht tussen de verschillende 'soorten' rechten. Het perspectief van de kinderrechten betekent dat we kinderen serieus nemen en als volwaardige actor respecteren.

Met het jeugdbeleidsplan maakt de Vlaamse Regering werk van een aantal aandachtspunten en aanbevelingen bij het derde rapport van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind. Tijdens het werk aan het plan, kreeg België ook de Concluding Observations van het VN Comité voor de Rechten van Kind aangaande het derde en vierde rapport. Die timing maakte een integratie in het plan moeilijk. Daarom werkt de minister van Jeugd in het voorjaar van 2011 een actieplan uit dat de

Concluding Observations opvolgt. Wie een goed overzicht wil krijgen van het gehele jeugd- en kinderrechtenbeleid voor deze regeerperiode, zal dan ook deze twee documenten langs mekaar moeten leggen.

Duurzaam Beleid

Het Vlaams Jeugdbeleidsplan is een plan voor de kinderen en jongeren van vandaag én morgen. Vandaar dat we in de uitgangspunten van dit beleidsplan pleiten voor een duurzaam jeugd- en kinderrechtenbeleid. Met duurzaam beleid bedoelen we een beleid dat zich niet louter laat leiden door de projectie van de situatie vandaag op het beleid van morgen, maar dat aandacht heeft voor people – planet – profit en dit ook op langere termijn. Een beleid dat vertrekt vanuit een rechtenverhaal (zie hierboven) en gestoeld is op goede beleidsprincipes (evidence based, participatief, respect voor het subsidiariteitsbeginsel, beleidsevaluatief, open communicerend,...). Deze keuze houdt in dat:

- inspraak van kinderen en jongeren niet conjunctureel ingevuld wordt, met name in functie van concrete beleidsmaatregelen, maar structureel, als een instrument voor het ontwikkelen van burgerzin;
- een jeugdbeleid inspeelt op relevante demografische ontwikkelingen: verstedelijking en diversiteit;
- een jeugdbeleid streeft naar een evenwicht tussen een economische, ecologische en maatschappelijke agenda.

Lokaal perspectief

Het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid kan maar werken als er zo dicht mogelijk bij kinderen en jongeren zelf wordt gewerkt. En dat wil heel vaak zeggen op het lokale niveau. In dit plan werd strikt het subsidiariteitsprincipe in acht genomen: Op basis van gegevens en bevoegdheden die voor heel Vlaanderen en Brussel gelden, werden doelstellingen geformuleerd. Voor een aantal is de rol van lokale besturen cruciaal.

Hierbij is het belangrijk dat alle lokale besturen over voldoende slag- en draagkracht bezitten om dergelijk beleid uit te voeren. In dit plan ligt de focus omwille van specifieke en prioritaire noden een aantal keer op de stedelijke context. Uiteraard is er het besef dat ook andere gemeenten en zeker de kleinere onder hen een specifieke ondersteuning nodig hebben.

Het is – gezien de huidige ontwikkelingen rond planlastvermindering voor lokale besturen en de interne staatshervorming – niet evident om de relatie met de lokale besturen haarfijn te beschrijven. Belangrijk is evenwel dat de uitgangspunten van het decreet lokaal jeugdbeleid ook binnen deze nieuwe relatie hun plaats krijgen.

Federaal perspectief

Een overheid waar de Vlaamse overheid een heel andere en zeer actuele relatie tegenover heeft maar waartegen ook het jeugdbeleid zich in allerlei facetten verhoudt, is het federale overheidsniveau. Zo zijn een aantal sociale aangelegenheden maar ook onderdelen van het gezondheids- en mobiliteitsbeleid alsook het arbeidsmarktbeleid en justitie (deels) federale aangelegenheden. Waar het kan, zal de Vlaamse Regering dan ook zijn rol opnemen om in debat met haar collega-regering items te bepleiten die van belang zijn voor kinderen en jongeren in Vlaanderen, Brussel maar ook België.

Internationaal perspectief

Het perspectief van dit jeugdbeleidsplan is Vlaanderen, met inbegrip van Brussel, en Europa. Die Europese oriëntatie maakt deel uit van de missie zelf, en sluit aan bij de oriëntatie van het Europees voorzitterschap. De Europese jeugdstrategie 2010-2018 werd opgesteld op basis van een uitgebreide set van onderzoeksgegevens. Na een uitgebreide raadpleging van jongeren én een bevraging van de verschillende jeugdbeleidsactoren in de verschillende lidstaten kwam men tot een nieuw voorstel met acht thema's:

- educatie (zowel formeel als niet-formeel en informeel)
- sociale inclusie
- werkgelegenheid
- vrijwilligerswerk
- gezondheid en sport
- participatie & informatie
- creativiteit en ondernemerschap
- jeugd & de wereld

Voor de thema's van het derde Vlaamse Jeugdbeleidsplan lieten we ons dus inspireren door dit framework. De doelstellingen van het plan spelen in op de acht thema's. In de uitvoering van het VJBP willen we de lopende internationale culturele en samenwerkingsakkoorden aanwenden om expertise uit het buitenland te verzamelen en hierover uit te wisselen.

3. Monitoring van het Vlaams jeugdbeleid

Het Vlaams Jeugdbeleids wordt gevoed en gemonitord door diverse instrumenten en instellingen.

Monitoring van het plan

Het opvolgen van de uitvoering is een zaak van velen. Eerst en vooral is het een zaak van de Vlaamse Regering. Elke minister heeft zijn taken en verantwoordelijkheden. Die staan daarom ook duidelijk aangegeven per operationele doelstelling¹. De minister bevoegd voor Jeugd ziet toe op het geheel.

Ook het Vlaams Parlement krijgt haar kans om toe te zien op een goed verloop van zaken. Zo wordt van het jeugdbeleidsplan een tussentijds rapport gemaakt na twee jaar en een eindrapport in het laatste jaar van de uitvoering. In de jaren dat er geen algemeen rapport is, zal de coördinerende administratie een thematisch dossier rond jeugd- en kinderrechtenbeleid voorstellen.

Zoals gezegd willen we het plan bovendien stelen op goede beleidsprincipes. Dit wil zeggen dat we het kaderen binnen een proces van beleidsvoorbereiding, beleidsuitvoer en beleidsevaluatie en dat alles liefst evidence-based. Zo gebruikten we de 'staat van de jeugd' of de jeugdmonitor als basis voor de omgevingsanalyse van dit plan en zullen we dat ook in de toekomst doen. Daarnaast wordt in 2011 een opvolgingssysteem ontwikkeld dat gebruikt zal worden voor de verslaggeving. Dit systeem werkt zowel met kernindicatoren die effecten meten op het strategische niveau als met de graad van uitvoering van afgesproken mijlpalen of doelen op het operationele niveau. We hebben de ambitie om ook het actieplan Kinderrechten met betrekking tot de Concluding Observations (zie hierboven) ook te integreren in dit opvolgingssysteem.

De minister van Jeugd zal bovendien aan de Vlaamse Jeugdraad een jaarlijks advies vragen over de realisaties in de diverse beleidsdomeinen in het kader van het VJBP. Op die manier wordt ook de opvolging door de sector verzekerd. De mogelijkheid wordt onderzocht om het opvolgingssysteem hiervoor ook toegankelijk te maken voor de Vlaamse Jeugdraad.

De aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid zorgen voor de communicatie over het plan binnen hun entiteit en het vertalen ervan naar realisatie. Zij leveren ook de informatie voor de tweejaarlijkse rapportering. Bij die verscheidene taken krijgen zij ondersteuning vanuit de coördinerende afdeling Jeugd van het Agentschap Sociaal- Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen.

De aanspreekpunten maken samen met de Vlaamse instellingen van het jeugdbeleid en een aantal andere middenveldorganisaties uit de jeugd- en kinderrechtssector deel uit van de Reflectiegroep Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid. Dit is de centrale plaats waar uitvoering en opvolging van het Vlaams Jeugdbeleidsplan met het middenveld besproken worden en waar de thematische dossiers voorbereid worden. De reflectiegroep kan zoals in het verleden bij de opmaak van de rapporten eveneens beleidsvoorstellen formuleren voor de toekomst.

De instellingen van het Vlaams jeugdbeleid en de Vlaamse Jeugdraad

In de toelichting bij het decreet van 2002 op het Vlaams jeugdbeleid staat: “De nieuwe jeugdraad kan worden beschouwd als de bovenbouw van het jeugdwerk. Voor de onderbouw (de ondersteuningsfunctie) wordt met dit ontwerp van decreet een nieuwe structuur voorzien: het steunpunt jeugdbeleid. Tussen boven- en onderbouw zweven de andere drie decretale “instellingen

---

¹ Daarnaast wordt bovendien gewerkt met lijsten die niet-limitatief aangeven welke niet-gouvernementele actoren betrokken kunnen of zullen worden bij de uitvoer van het plan.

van het Vlaams Jeugdbeleid”: Jint, VIPjeugd en VVJ. Naast de Instellingen, de Jeugdraad en de afdeling Jeugd, slopen in de begroting ook een aantal nominatief gesubsidieerde verenigingen binnen. Die zijn pluralistisch en vervullen “uitbestede” overheidstaken.

De veelheid aan instellingen die het jeugdbeleid kenmerken, wijzen erop dat dit jeugdbeleid steeds complexer wordt. Het oprichten van instellingen door de overheid zelf, naast de groei van organisaties uit het werkveld anderzijds, zorgt voor diversiteit in expertise, maar ook voor versnippering ervan, en in overlappingsen van functies. Nieuwe instellingen kwamen immers steeds naast en niet in plaats van bestaande organisaties en opdrachten. Een Vlaams jeugdbeleidsplan is slechts performant als de samenhang ervan bewaakt wordt door een performante professionele ondersteuning en monitoring. Dat betekent duidelijke functieomschrijvingen, duidelijke taakverdeling en maximale clustering van knowhow.

Naar een Vlaams Huis van de Jeugd?

De jeugdraad blijft dé bovenbouw van het jeugdbeleid, net zoals het jeugdwerk het hart van het jeugdbeleid blijft. De jeugdraad is stem van de jeugd en dus ook een spiegel ervan. Als het perspectief van de jeugdraad uitgebreid wordt naar de 8 werkerreinen zoals aangegeven in de Europese Strategie 2010-2018, moet de ondersteuning van de jeugdraad bij het voeden van adviezen ook minstens een afspiegeling zijn van die actierreinen, en zal ook de structuur van de jeugdraad zich moeten aanpassen aan die actieradius.

De jeugdraad is vandaag de AV van een vzw met eigen personeel. Dat personeel is nodig om de veelheid en diversiteit van adviesvragen en –noden op te volgen. Informatie, onderzoek, communicatie, vorming, inspraak... zijn ingrediënten van een goed advies. De professionals van de jeugdraad zorgen voor voeding, net als het Steunpunt Jeugd, het VIP Jeugd, VVJ, Jint... In die zin zijn zij net zo goed onderbouw voor het jeugdbeleid. Het is dan ook logisch dat een belangenbehartiger informatie verstrekt en kennis verzamelt, dat een steunpunt dat ook doet, en daarnaast inspraak organiseert, onderzoeken bestelt en uitvoert, en dat een informatiepunt naast een kruispunt van jeugdinformatie, ook een kenniscentrum wil zijn. Kennis, informatie en belangenbehartiging zijn immers kamers in éénzelfde huis.

Ik wens, op basis van een indeling in taken en functies, de onderbouw van het jeugdbeleid te versterken, niet door meer middelen, maar door een efficiëntere inzet van de bestaande middelen. Ik streef daarom naar een zo groot mogelijke symbiose van de professionele ondersteuning van de jeugdsector en de jeugd. Die symbiose moet gebaseerd zijn op de volgende principes:

- participatief beleid, in een permanente dialoog tussen overheid en middenveld, met respect voor de autonomie van de sector en voor het primaat van de politiek;
- een duidelijke verhouding tussen de kerntaken van de administratie en de opdrachten van de private instellingen voor jeugdbeleid;
- maximale synergie op vlak van
  - o Het verzamelen en ontsluiten van kennis over jeugdbeleid;
  - o Het informeren van en over beleid, jeugdsector en jeugd;
  - o De organisatie van vorming en inspraak;
- de onafhankelijkheid van de belangenbehartiging.

Alle instellingen werkten in 2010 aan een conceptnota over een grotere samenhang. De samenwerking tussen de Vlaamse Jeugdraad en het Steunpunt Jeugd is daarbij eerst aan de orde. Ook een functionele samenwerking met het VIP Jeugd is onvermijdelijk. Waar het Steunpunt Jeugd en de Vlaamse

Jeugdraad hoe langer hoe meer ook internationaal georiënteerd zijn, zal ook de expertise van Jint erg bruikbaar zijn om de jeugdsector zelf mee te nemen in een verhaal van Europese mobiliteit van jeugd en jeugdwerk.

De VVJ is een ledenorganisatie, die gedragen wordt door de lokale besturen. Haar expertise op het vlak van het onderbouwen van lokaal jeugdbeleid is groot. Vlaanderen kiest via het regeerakkoord voor een andere relatie met de lokale besturen. Een relatie die op verantwoordelijkheid en vertrouwen is gebaseerd. Het lijkt dan ook logisch dat de VVJ haar rol zal moeten herzien en zwaarder moet inzetten op het ondersteunen van de lokale jeugddienst om met deze relatie om te gaan.

JoKER

Elk ontwerp van decreet wordt op het ogenblik van indiening bij het Vlaams Parlement vergezeld van een kind- en jongere-effectrapport, voor zover de voorgenomen beslissing het belang van personen jonger dan 25 jaar rechtstreeks raakt.

Het kind- en jongere -effectrapport is een openbaar document dat ten minste de volgende informatie verstrekt:

1° een beschrijving van het effect van de voorgenomen beslissing op de situatie van het kind of de jongere;

2° alternatieven voor de voorgestelde beslissing, inzonderheid een beschrijving van de beoogde maatregelen om belangrijke nadelige gevolgen van de beslissing te vermijden, te beperken en zo mogelijk te verhelpen;

3° een opgave van de moeilijkheden die werden ondervonden bij het verzamelen van de vereiste informatie.

Praktisch is het kind- en jongere -effectrapport geïntegreerd binnen de reguleringssimpactanalyse (RIA). Momenteel bestaan er ook plannen om een armoedetoets, een gelijkkansentoets e.d. te ontwikkelen. Vandaar dat ik deze legislatuur samen met mijn collega's bevoegd voor Armoede en Bestuurszaken wil onderzoeken of een geïntegreerde Sociale Impact Analyse (SIA) mogelijk is.

Aanspreekpunten Jeugd- en Kinderrechtenbeleid

De leidend ambtenaren van alle departementen en van de intern en extern verzelfstandigde agentschappen van de Vlaamse overheid die daartoe door de Vlaamse Regering werden aangeduid, wijzen een ambtenaar aan als aanspreekpunt jeugd- en kinderrechtenbeleid.

De aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid hebben als taak:

1° een bijdrage te leveren bij het opstellen van toekomstige Vlaamse jeugdbeleidsplannen

2° te zorgen voor de monitoring en verslaggeving over de uitvoering van het internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind en het Vlaamse jeugdbeleidsplan;

3° de effecten op kinderen en jongeren en hun rechten in te schatten van het beleid dat door hun departement of agentschap wordt voorbereid of uitgevoerd.

Aanspreekpunten Jeugd- en kinderrechtenbeleid zijn elk vanuit hun specifieke taak aan het werk rond respectievelijk kinderen en jongeren in hun eigen beleidsdomein.

Het is geen makkelijke taak om die aandacht voor o.a. kinderrechten, uitsluitingmechanismen in de regelgeving..., constant mee te nemen en anderen te sensibiliseren. Het is daarom nodig dat aanspreekpunten en aandachtsambtenaren versterkt worden door o.a. een competentieprofiel, door vorming en ontmoeting binnen het netwerk, maar ook over hun specifieke netwerk heen.

Ook andere beleidsdomeinen hebben aanspreekpunten. Het lijkt me goed dat we onze inspanningen over de beleidsdomeinen bundelen en een aangepaste coaching bieden aan de aanspreekpunten, zowel wat betreft methodologie als inhoud.

Reflectiegroep Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid

De reflectiegroep bestaat uit alle aanspreekpunten aangevuld met de Vlaamse instellingen van het jeugdbeleid en het Kinderrechtencommissariaat en kinderrechtenactoren (KiReCo, Unicef). De reflectiegroep heeft als taak over het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid te reflecteren, het te evalueren en het te voeden. De reflectiegroep vergadert minstens 4 x per jaar en is de plaats waarbinnen de **eerste terugkoppeling** van het werk aan het Vlaams jeugdbeleidsplan gebeurt.

Jeugdmonitor

De Vlaamse Regering zorgt voor de publicatie van een "staat van de jeugd".

De "staat van de jeugd" is een wetenschappelijk onderbouwd rapport over de leefwereld van de jeugd, waarin ook longitudinale ontwikkelingen worden gesignaleerd. Het rapport verschijnt ten minste om de vijf jaar en dient als een **basis** voor het Vlaams jeugdbeleidsplan en als algemene bron van informatie rond de leefwereld van kinderen en jongeren.

Naast deze longitudinale bevraging is het echter ook nodig om meer ruchtbaarheid te geven aan beschikbaar cijfermateriaal. Daarom wordt in aanvulling op en in samenwerking met het Kind in Vlaanderen gezocht naar een uitgebreide set van cijfermateriaal over kinderen en jongeren in Vlaanderen. De kernindicatoren bepaald in het Vlaams Jeugdbeleidsplan moeten hier toe bijdragen.

De coördinatie

Minister van Jeugd is ook coördinator Kinderrechten. Binnen de Vlaamse Regering is de minister van Jeugd ook de waakhond van de Kinderrechten. Hij heeft hierover een aantal instrumenten waarvan het Vlaams Jeugdbeleidsplan er één van is. De administratie doet de de ambtelijke coördinatie van het Vlaams Jeugdbeleid .

Het decreet houdende het voeren van een Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid en de wijziging van het oprichtingsbesluit van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen door het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 bepalen de taken als volgt: de administratie

1° coördineert het netwerk van aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid;
2° coördineert de voorbereiding van het Vlaams jeugdbeleidsplan en van de verslaggeving.

Diezelfde administratie is ook verantwoordelijk voor de ondersteuning en het voorzitterschap van de reflectiegroep Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid en zij staat – in samenspraak met de dienst Wetsmatiging – in voor het toezicht op de uitvoering van de JoKER. Samen met de afdeling Jeugd zal de minister van Jeugd de instrumenten evalueren en waar nodig aanpassen.

4. Samen beleid maken: Proces en Actoren

De geest van het plan

Met het VJBP willen we een koers uitzetten voor kinderen en jongeren in onze samenleving. Dat is een taak van volwassenen, maar wel volwassenen die in staat zijn te kijken met de ogen van kinderen en jongeren, en te luisteren met het oor van hun opvoeders.

De taak van de jeugdsector in dit plan is er vooral één van belangenbehartiging: door ervoor te zorgen dat de focus van het plan wel degelijk één is die uitgaat van het belang van het kind, en dat het plan voldoende houvast én ruimte geeft om het bij de uitvoering ervan af te toetsen aan het belang van kinderen en jongeren zelf.

Dat kan alleen als het derde Vlaams Jeugdbeleidsplan een concreet en meetbaar plan is. Ik ben een grote fan van inspraak van kinderen en jongeren. Als methode op zich, om kinderen en jongeren kritisch en weerbaar te maken. Dat is dan ook een van de doelen in het plan zelf. Maar ik ben ook een voorstander van inspraak die leidt tot resultaat, of tot tegenspraak. Wij volwassenen hebben de taak om ruimte te geven die kinderen en jongeren nodig hebben én de taak om structuur te geven om binnen die ruimte ook verantwoordelijkheid op te nemen. En om uit te leggen waarom er af en toe grenzen zijn aan die ruimte.

De voorbereiding

De voorbereiding voor de opmaak van het derde VJBP startte met een omgevingsanalyse. Op basis van de 8 thema's uit het Europese samenwerkingskader Jeugd werd vertrokken vanuit beschikbaar cijfermateriaal. Daarvoor werd geput uit het cijfermateriaal van de verschillende publicaties van het Jeugdonderzoekplatform (JOP), eigen onderzoek, VIP Jeugd-onderzoek, de cijferboeken Jeugd, VRIND en andere cijfers van de Studiedienst van de Vlaamse Regering, cijfers Kenniscentrum WVG.... De omgevingsanalyse schonk eveneens aandacht aan de regeerbijdrage van de administratie, memoranda van organisaties en uiteraard het regeerakkoord.

Ten slotte leverden uitgebreide gesprekken met de Vlaamse instellingen voor het jeugd- of kinderrechtenbeleid, belangenbehartigers, steunpunten, onderzoekers en experts uit het jeugdwerk input voor de omgevingsanalyse.

De taakverdeling

De leiding van het project gebeurt vanuit een tandem tussen de afdeling Jeugd en de raadgever van de minister van Jeugd.

Om het proces te bewaken werd een **planningsteam** samengesteld bestaande uit medewerkers van de minister van jeugd, ambtenaren en de Vlaamse Jeugdraad en het Steunpunt Jeugd (samenstelling als bijlage). Het planningsteam had de volgende taken:

- afbakenen van de thema's bepaald door Vlaamse Regering en bepalen wat visie en uitgangspunt van elke bijhorende werkgroep alsook de samenstelling ervan moet zijn;
- toezien op:
  - Kwaliteit van het proces (timing, ...)
  - Kwaliteit van het product (toezicht op SMART formuleren, uitwerken van een voorstel tot nieuwe vorm van evaluatie,

oplossingen aanreiken in geval van conflicten binnen een werkgroep...).

Op basis van de omgevingsanalyse en vanuit het planningsteam werden acht **werkgroepen** samengesteld (*samenstelling als bijlage*) bestaande uit ambtenaren, jeugdexperts, onderzoekers en jeugdwerkers. Naast de omgevingsanalyse kreeg elke werkgroep een overzicht van kinder- en jongerenbevragingen (Vlaamse Jeugdraad, Kinderrechtencommissariaat, Unicef – What Do You Think?,...) en een overzicht van trends. Voor de werkgroep rond Werk werd bovendien een link gemaakt met een Europees traject rond werkgelegenheid waaraan jongeren zelf participeerden. Via kleinschalige bevragingen tijdens de Zeg Het Hem Zelf Dagen van de minister van Onderwijs werden een aantal thema's van het jeugdbeleidsplan getoetst bij kinderen, jongeren en hun ouders.

Tijdens dit proces werd op geregelde tijdstippen verslag uitgebracht bij het planningsteam, de instellingen van het jeugdbeleid, de reflectiegroep Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid, de reflectiegroep Lokaal en Provinciaal Jeugdbeleid en de Algemene Vergadering zowel als de Commissie Jeugdwerk van de Vlaamse Jeugdraad.

Op het coördinatorenoverleg tussen de verschillende trekkers en redacteurs van de verschillende werkgroepen en de projectleiders werd afstemming gezocht.

Op 2 april werd een **hoorzitting** gehouden voor iedereen die werkt rond kinderen en jongeren waarop de eerste resultaten en denkrichtingen van de werkgroepen werden voorgesteld. Met de positieve, constructieve, maar evenzeer kritische feedback gingen de werkgroepen verder aan de slag (*aanwezigheidslijst als bijlage*).

Nadat de werkgroepen de strategische en operationele doelstellingen geformuleerd hadden, werd een aantal organisaties de mogelijkheid gegeven om een advies of screening te doen van het document van de werkgroepen. Dit waren: de Gezinsbond vanuit gezinsperspectief, Globelink vanuit duurzaamheidperspectief, VVJ vanuit lokaal jeugdbeleidperspectief, de administratie Gelijke Kansen vanuit het gelijknamig perspectief, het Kinderrechtencommissariaat vanuit dat van de kinderrechten en de Vlaamse Jeugdraad in naam van de Vlaamse jeugd en het Vlaamse jeugdwerk.

Eind 2010 werd ten slotte de ontwerpversie voorgelegd aan de verschillende betrokken adviesraden.

5. Doelstellingen 2020

De lange termijn doelstellingen van het Vlaams Jeugdbeleid haak ik zoals gezegd vast aan de thema's van de Europese Jeugdstrategie 2010-2018. De toekomst van onze kinderen zal hoe langer hoe meer bepaald worden door de sterkte van Europa en van de sterkte van hun positie in Europa. Onderstaande opsomming van lange termijn ambities zullen als referentiekader dienen voor de dialoog met jongeren en middenveld in functie van het jongerenpact.

Educatie (zowel formeel als niet-formeel en informeel)

Mensen en organisaties die werken met kinderen en jongeren beschikken over sterkere competenties om om te gaan met de groeiende diversiteit bij de jeugd

Kinderen en jongeren groeien op in meer leeromgevingen die kwaliteitsvol divers en inclusief zijn

Er zijn meer 'brede scholen' om meer kinderen en jongeren maximale kansen te geven om zich op verschillende levensdomeinen volwaardig te ontplooiën en te participeren aan de samenleving

Kinderen en jongeren hebben meer mediawijsheid

Alle kinderen en jongeren krijgen kansen om in de vrije tijd competenties te ontwikkelen, te herkennen, en/of te laten erkennen.

Sociale inclusie²

Meer aanbod in de vrije tijd, onderwijs en welzijn is aangepast aan de noden van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren

Kinderen en jongeren groeien op in meer leeromgevingen die kwaliteitsvol divers en inclusief zijn

Maatschappelijk kwetsbare kinderen jonger dan 6 jaar hebben meer ontwikkelingskansen

Steden zijn kindvriendelijker – ze bieden kinderen en jongeren meer ontwikkelingskansen

Werkgelegenheid

Jongeren nemen een belangrijker positie in het arbeidsproces

Vrijwilligerswerk

Kinderen en jongeren kunnen zich makkelijker verenigen door een vereenvoudiging van de regelgeving en een verlaging van de administratieve last

---

² Voor een definitie van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren zie voetnoot 3 onder OD 1.1

Er is meer maatschappelijk engagement voor kinderen en jongeren

Er is meer maatschappelijke waardering voor engagement van kinderen en jongeren

Gezondheid en sport

Door een gecoördineerde aanpak nemen institutioneel geweld, kindermishandeling, pesten en zelfdoding af.

In de beleidskeuzes van de Vlaamse overheid wordt rekening gehouden met de effecten op (de gezondheid van) kinderen en jongeren van huidige en toekomstige generaties

Meer aanbod in de vrije tijd, onderwijs en welzijn is aangepast aan de noden van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren

Meer kinderen en jongeren groeien op in een goede woning en een duurzame woonomgeving

Participatie & informatie

De Vlaamse overheid betreft actief en kwaliteitsvol kinderen en jongeren bij beleidsbeslissingen en stimuleert anderen om hetzelfde te doen

Alle kinderen en jongeren hebben toegang tot goede jeuginformatie die hun keuzemogelijkheden en –processen versterkt

Het inzicht in kinderen en jongeren, hun leefwereld en hun toekomstvisie is systematisch verbeterd

Creativiteit en ondernemerschap

De (zin voor) creativiteit, innovatie en ondernemen bij jongeren is vergroot

Meer kinderen en jongeren “doen aan” kunst en cultuur

Jeugdcultuur krijgt meer ruimte en ondersteuning

Jeugd & de wereld

Er is meer kwaliteitsvolle, specifieke ruimte afgestemd op de noden van kinderen, jongeren en hun verenigingen

Kinderen en jongeren zijn een vanzelfsprekende actor in de publieke ruimte

Meer kinderen en jongeren groeien op in een goede woning en een duurzame woonomgeving

6. Prioriteiten voor de regeerperiode 2010-2014

SD 1 De Vlaamse overheid betreft actief en kwaliteitsvol kinderen en jongeren bij beleidsbeslissingen en stimuleert anderen om hetzelfde te doen.

Visie

Beleidsparticipatie heeft een maatschappelijke meerwaarde:

- participatie van burgers zorgt voor een toename van de kwaliteit van de beleidsbeslissingen;
- participatie zorgt voor de verhoging van de legitimiteit van een beleid;
- participatie van burgers versterkt de democratische capaciteit van een samenleving.

Kinderen en jongeren onder 18 hebben geen stemrecht en kunnen dus enkel via participatie meedenken en beslissen over de samenleving en de omgeving waarin ze leven. Nochtans nemen zij volwaardig deel aan onze samenleving en worden heel wat beslissingen genomen die een grote impact hebben op hun leven. Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) legt grote nadruk op het belang van informele en formele kinderparticipatie .

Participatie draagt bij tot een betere attitude en tot meer kwaliteit van communicatie en publieke conversatie. Het is zowel voor kinderen en jongeren als voor volwassenen en bestuurders leren kijken, leren luisteren en leren zwijgen.

Een participatief proces is pas kwaliteitsvol als

- het vertrekt vanuit de leefwereld van kinderen en jongeren;
- als er een diverse (naar leeftijd, geslacht, seksuele voorkeur, socio-economische, socio-culturele en etnisch-culturele achtergrond, psychische en fysieke beperking...) groep kinderen en jongeren aan deelnemen;
- én als men daadwerkelijk aan de slag gaat met de uitkomst van de participatie.

Om de kwaliteit te verhogen op de eerste twee punten moet men bijkomend zoeken naar nieuwe methoden en technieken, experimenteren en de resultaten hiervan verspreiden. Om aan het laatste punt te werken, is het nodig om beleidsmedewerkers op verschillende beleidsniveaus verder te vormen en te ondersteunen in het rekening houden met participatietrajecten. We willen komen tot een gezonde participatiecultuur en het ontwikkelen van een automatische participatiereflex. Enerzijds moeten volwassenen leren om goed te peilen naar de meningen van kinderen en jongeren; anderzijds moeten kinderen en jongeren kansen krijgen om hun mening te vormen. Aandachtspunt hierbij is dat de focus op een participatiecultuur ligt en niet verglijdt in een starre institutionalisering die contraproductief kan werken.

Ten slotte verwijzen we kort naar het belang van zowel het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind als het decreet rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp als juridische basis voor de (participatie)rechten van kinderen en jongeren.

Omdat er een aantal specifieke beleidsdomeinen zijn waar kinderen- en jongerenparticipatie van tel is werd hieraan ook bij andere strategische doelstellingen in het plan aandacht besteed.

Vaststellingen

- Een recent Europees onderzoek naar burgerschap toont aan dat het niet al te best gesteld is met participatie van kinderen en jongeren in Vlaanderen noch met hun democratische waarden.

- Er is geen duidelijk beeld van jeugdparticipatie in Vlaanderen: hoe is het verspreid op de verschillende beleidsniveaus en binnen verschillende beleidsdomeinen? Daarom is een nulmeting nodig. Bijzondere aandacht moet hierbij aan het lokale niveau als actor besteed worden.
- Daarnaast is er op het Vlaamse niveau nog niet voldoende afstemming tussen de verschillende actoren.
- Heel wat jongeren vinden hun weg niet naar publieke diensten, maar omgekeerd gaat hetzelfde op: publieke diensten vinden hun weg niet naar jongeren. Onze formele participatiestructuren moeten meer inzetten op tweerichtingsverkeer en sterker aansluiten bij de hedendaagse leefwereld van kinderen en jongeren.
- Kinderen, jongeren maar ook beleidsmakers moeten ruimte krijgen om te experimenteren met participatieprocessen. Bij het opzetten van vernieuwende participatieprojecten en experimenten bestaat er weinig ondersteuning. Dit heeft als gevolg dat de drempel hoog is om te vernieuwen, maar ook dat goede voorbeelden en praktijken geen verspreiding kennen.
- Maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren in het bijzonder verdienen extra aandacht. Kwaliteitsvolle participatie geeft een stem aan alle groepen kinderen en jongeren, ook deze die zich minder assertief opstellen of moeilijker te bereiken zijn. Er moeten nieuwe methodieken en instrumenten uitgewerkt en uitgewisseld worden op Vlaams niveau en aangereikt aan steden, gemeenten en verenigingen.³

Operationalisering

OD 1.1 Kennis en expertise over participatie van kinderen en jongeren in diverse structuren, instellingen en voorzieningen is gebundeld, ontsloten en wordt verspreid

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden/diensten: Welzijn, Onderwijs, Binnenlands Bestuur, Studiedienst Vlaamse Regering, Bestuurszaken

Mogelijke betrokken actoren: Vlaamse Jeugdraad, Karuur, VSK, VVSG, VVJ, Kenniscentrum Vlaamse Steden, Vlaamse Vereniging voor Bestuur en Beleid e.a.

Acties

- Oprichting van een netwerk beleidsparticipatie van kinderen en jongeren in Vlaanderen en Brussel (Jeugd)

Door het samenbrengen van verschillende spelers in het participatieveld kan expertise en kennis gedeeld en ontsloten worden. Het netwerk start in een eerste fase met een verkenning van jeugdparticipatie op de verschillende beleidsniveaus en binnen verschillende beleidsdomeinen.

Maatschappelijk kwetsbaarheid wordt hier gedefinieerd als het "risico om in contact met maatschappelijke instellingen vooral, en telkens opnieuw, de negatieve aspecten (controle, sancties) te ondergaan en minder te genieten van het positieve aanbod" (Vettenburg 1989). Het gaat om een interactief concept, waarbij steeds twee actoren betrokken zijn: de maatschappelijke instelling en het individu.

Met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren verwijzen we naar jongeren die omwille van hun afkomst, hun thuissituatie, hun fysieke of mentale situatie of hun statuut een groter risico lopen op achterstelling of uitsluiting op een of meerdere levensdomeinen.

Het gaat hierbij o.a. over kinderen en jongeren met een psychische of fysieke beperking, kinderen en jongeren van een andere etnisch-culturele afkomst, kinderen en jongeren in (kans)armoede, niet-begeleide buitenlandse minderjarigen, Romakinderen, minderjarige nieuwkomers.

Via het opzetten van een kennisknooppunt en het opstarten van een participatiedatabank wordt de kennis over jeugdparticipatie ontsloten en verbeterd.

- Lokale beleidsparticipatiebarometer (Jeugd/Binnenlands bestuur/Studiedienst Vlaamse Regering)

Herhaalde metingen moeten het opgerichte netwerk ondersteunen bij de gerichte verbetering van jeugdparticipatie. In een samenwerkingsverband tussen de Studiedienst van de Vlaamse Regering Stedenbeleid, de afdeling Jeugd en partners uit de jeugdwerksector als de Vlaamse Jeugdraad en Karuur, wordt een lokale participatiebarometer uitgewerkt. Tegen eind 2012 is er een verbinding tussen het cijferboek Jeugd en de lokale participatiebarometer. Ook wordt bekeken in welke mate deze barometer kan gekoppeld worden aan de stadsmonitor.

- Participatie op school stimuleren (Onderwijs i.s.m. Jeugd)

Onderzoek toont aan dat participatie de kwaliteit van het schoolbeleid kan verhogen. Participatie betekent immers dat met de mening van betrokken partijen rekening wordt gehouden en een gedeelde verantwoordelijkheid voor de gezamenlijke beslissingen ontstaat. Bij leerkrachten leidt participatie tot een verhoogde jobtevredenheid. Bovendien zijn er evidenties dat ouderparticipatie een positieve impact op de studievoortgang en leerwinst van het kind heeft.

Binnen het zelfevaluatieinstrument voor scholen wordt gepeild naar samenwerking, betrokkenheid en inspraak van verschillen actoren (ouders, leerlingen en leerkrachten). Ook wordt onderzocht welke stimulansen gegeven kunnen worden om het participatieklimaat te verhogen.

- Internationale profilering (Jeugd e.a.)

Vlaanderen benadrukt en verdedigt het belang van participatie van jongeren op internationale fora.

- Betrokkenheid bij lokaal beleid (Bestuurszaken) (zie ook OD 21.1)

In het laatste actieplan administratieve vereenvoudiging worden kinderen, jongeren en hun organisaties als doelgroep meegenomen. Het kaderdecreet planlastvermindering zal de administratieve last verbonden aan planning en rapportering drastisch beperken. De sectorale regelgeving jeugd zal bepalen dat de lokale besturen moeten aantonen dat kinderen en jongeren en het jeugdmiddenveld betrokken worden bij de opmaak van de strategische meerjarenplanning.

OD 1.2 Duurzame methoden, experimenten en labs zijn gestimuleerd en ondersteund met het oog op het verhogen van de kwaliteit van beleidsparticipatie en het bereiken van alle kinderen en jongeren.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Cultuur, Armoede, Welzijn, Onderwijs, Inburgering & Integratie

Mogelijke betrokken actoren: Vlaamse Jeugdraad, Karuur, VSK, VVSG, VVJ, Kind & Samenleving, Kenniscentrum Vlaamse Steden, Minderhedenforum, PAJ, e.a.

Acties

- Kwaliteitskader (Jeugd)

De Vlaamse overheid ontwikkelt in samenwerking met het netwerk Vlaamse jeugdparticipatie (zie OD 1.1) een kwaliteitskader voor participatie van kinderen en jongeren (cf. kwaliteit van

dialogen, actief luisteren, debatten tussen publieke instellingen en jongeren, bereik kinderen en jongeren ...). Zij gebruikt dit kwaliteitskader zelf en verspreidt het.

- Participatiedecreet in het onderwijs (Onderwijs)

De Vlaamse overheid evalueerde met de VSK het participatiedecreet. Op basis van deze evaluatie wordt er werk gemaakt van een decreet 'rechtspositie van leerlingen in het onderwijs'.

- Evaluatie samenwerking Vlaamse Jeugdraad en Minderhedenforum (Jeugd en Inburgering & Integratie)

De Vlaamse Regering verwacht dat de Vlaamse Jeugdraad een representatief orgaan is dat alle jongeren vertegenwoordigt, dus ook jongeren met een migratieachtergrond. Alleen op die manier kan de Vlaamse jeugdraad een advies geven over de diversiteit van zowel het beleid als het aanbod. Binnen de schoot van de Vlaamse Jeugdraad is er reeds overleg met het Minderheden forum en wordt er getracht om allochtone jongeren een stem te geven. We evalueren of de bestaande samenwerking hieraan voldoet en of deze geïntensifieerd moet worden.

OD 1.3 De competenties van beleidsmedewerkers en verantwoordelijken zijn verhoogd in functie van een participatieve basishouding, duurzame participatieprojecten en de implementatie van de resultaten in beleidsprocessen.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Welzijn, Onderwijs, Bestuurszaken

Mogelijke betrokken actoren: Vlaamse Jeugdraad, Karuur, VSK, VVSG, VVJ, Kind & Samenleving, Kenniscentrum Vlaamse Steden, e.a..

Acties

- Leren participeren (Jeugd/Onderwijs/Welzijn)

De Vlaamse Regering zal de kwaliteit van de participatie verhogen door opleiding en vorming op verschillende niveaus (Vlaams, lokaal, praktijk) binnen diverse sectoren i.f.v. kennen, kunnen en weten (draagvlak verhogen, leefwereld kennen, basishouding...). Participatie vergt een houding van de ambtenaar en de overheid die gericht is op faciliteren, prikkelen en ondersteunen van spontane initiatieven van kinderen en jongeren. Daarbij hangt veel af van de competenties van de "frontlijnwerkers" (jeugdwerkers, straathoekwerkers, wijkagenten, leerkrachten...). Ik wil diverse vormen van 'leren participeren' van jongs af ondersteunen via formeel onderwijs en niet-formeel leren (cf. EU-samenwerkingskader). Participatietrajecten moeten ook gericht zijn op het 'sociaal leren denken' van kinderen en jongeren, op gemeenschapsvorming en op hen meer verantwoordelijkheid geven zodat ze een actievere rol gaan opnemen in de samenleving. Bijzondere aandacht moet daarbij besteed worden aan het voor kinderen en jongeren meest relevante niveau: het lokale.

- Sensibilisering jeugdsector

Jeugdorganisaties, jeugdraden spelen een belangrijke rol in democratie. Deze rol wordt in kaart gebracht en jeugdraden, jeugdorganisaties worden hieromtrent gesensibiliseerd.

- Sensibilisering Europa

Participatie is belangrijk op alle niveaus waar aan beleid wordt gedaan. Vlaanderen is een actieve partner in de inspanningen die vanuit internationale niveaus (EU, Raad van Europa, VN) worden gedaan om jongeren bij hun beleid te betrekken. Vlaanderen blijft dan ook een voortrekkersrol spelen bij het implementeren van de gestructureerde dialoog tussen jongeren en de instellingen van de Europese Unie.

- Vlaamse consultatiecode (Bestuurszaken)

Bij de (mogelijke) ontwikkeling van een Vlaamse consultatiecode wordt verwezen naar bijzondere doelgroepen zoals kinderen en jongeren.

SD 2 Alle kinderen en jongeren hebben toegang tot goede jeugdinformatie die hun keuzemogelijkheden en -processen versterkt

Visie

Jeugdinformatiebeleid is het op een toegankelijke, accurate en doelgroepspecifieke wijze ter beschikking stellen van advies, gegevens, inzichten, producten die informatie verschaffen die kinderen en jongeren nodig hebben om eigen keuzes te maken in hun leven, of die hun opvoeders (ouders, leerkrachten, begeleiders) nodig hebben om hen in die keuzes te begeleiden. Jeugdinformatie wil zorgen voor antwoorden op de vragen die zij zich stellen, wil hen informeren over hun rechten en wil hen wapenen om actief deel te nemen aan de samenleving. Jeugdinformatie moet zo dicht mogelijk bij het kind of de jongere gebeuren, daarom dat we een belangrijke functie weggelegd zien voor lokale besturen.

Vaststellingen

Er kunnen, onder meer op basis van signalen bij kinderen en jongeren zelf, een aantal pijnpunten inzake jeugdinformatie worden vastgesteld. Ten eerste bereikt de informatie niet altijd de (juiste) jongeren. Beroepsinformatie en studieinformatie zijn in dit kader een voorbeeld bij uitstek. Nog te vaak maken jongeren de verkeerde beroeps- en studiekeuzes. Zo merken we dat vooral maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren veel minder toegang hebben tot informatie. Het aanbod is te weinig afgestemd op de behoeften van kinderen en jongeren; kinderen en jongeren worden te weinig benaderd in hun eigen leefwereld. Bestaande methoden en structuren werken niet altijd: sommige omdat zij slechts louter 'voorlichting' geven en kinderen of jongeren zich niet met concrete vragen tot hen kunnen wenden, andere omdat zij net integendeel te veel vertrekken van een vraaggerichte dienstverlening (de burger, jongere of het kind moeten zelf de stap zetten, zelf om hulp vragen) terwijl bepaalde doelgroepen net wel gericht moeten benaderd worden met concrete en directe informatie. De rol van opvoeders als informatiebemiddelaars wordt hierbij nogal eens vergeten.

Ten tweede is er een zeer groot maar versnipperd aanbod aanwezig. Informatie kan pas effectief jongeren ondersteunen en versterken in hun keuzemogelijkheden en -processen als ze het doelpubliek bereikt. Vaak zit (jeugd)informatie besloten in geëigende structuren en is hierdoor dikwijls onvoldoende gekend. Kinderen en jongeren gebruiken vaak éézijdige zoekstrategieën, waardoor ze slechts toegang hebben tot een beperkt deel van de informatie.

Een derde pijnpunt is dat de kwaliteit van het informatieaanbod vaak te wensen overlaat. Jeugdinformatiwerkers/-verstrekkers (in de brede betekenis) missen vaak de juiste tools (ook feeling en deskundigheid), er is onvoldoende expertiseopbouw in de sector, good practice is te weinig gekend.

Hierdoor zijn kinderen en jongeren vaak te weinig geïnformeerd om goed te kunnen participeren, om hun rechten en plichten te kennen, om toegang te krijgen tot de juiste hulp(verlening), om gefundeerde keuzes te kunnen maken.

Operationalisering

OD 2.1 Het informatieaanbod gericht naar kinderen en jongeren beantwoordt aan overeengekomen kwaliteitsprincipes en -criteria.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: DAR - communicatie, Onderwijs, Welzijn

Mogelijke betrokken actoren: VIPJeugd, Klasse, Netwerken rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, commerciële actoren

Acties

- kwaliteitskader (Jeugd/DAR-communicatie/Welzijn/Media)

De Vlaamse overheid ontwikkelt, gebruikt en verspreidt een **kwaliteitskader** (cf. op maat, gedifferentieerd, afgestemd, in dialoog, met participatieve ingesteldheid, vanuit een inzicht in de leefwereld en visie van kinderen en jongeren, correcte en up-to-date informatie... cf. Eryica-charter) voor jeugdinformatie. Een toegankelijk, veelzijdig en kwaliteitsvol media-aanbod moet hierin een plaats krijgen. Het VIPJeugd zal een belangrijke partner zijn bij de ontwikkeling van dit kader.

- Kwaliteitslabel (Jeugd/DAR-communicatie/Onderwijs/Welzijn)

Om kwaliteitsvolle informatie duidelijk herkenbaar te maken wordt de haalbaarheid van een kwaliteitslabel bekeken en al dan niet uitgewerkt en gelanceerd. Het VIPJeugd is hiervoor de geschikte partner. Een dergelijke label zou garant moeten staan voor producten met kwaliteitsvolle, betrouwbare informatie (cf. kwaliteitskader) in tegenstelling tot infotainment of informatieve reclame die om commerciële redenen gebruikt wordt. Het label fungeert dus als handelsmerk voor goede jeugdinformatie. Kinderen, tieners en jongeren krijgen een actieve rol bij de beoordeling. In functie hiervan moeten instrumenten ontwikkeld worden.

Alle Vlaamse jeugdinformatieproducten dienen dit label na te streven. Ook lokale overheden en andere, ook commerciële actoren kunnen het gebruiken indien zij kwaliteitsvolle informatieproducten produceren. Zo moeten ook de jeugdjournaals op de verschillende zenders voldoen aan de kwaliteitseisen.

Naast het gebruik ervan, is het nodig jongeren te informeren over het bestaan van dit label, en ervoor te zorgen dat het ook echt impact krijgt.

OD 2.2 Door samenwerking en coördinatie wordt doelgerichter ingezet op jeugdinformatie.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Media, Onderwijs, Welzijn, Werk, Wonen

Mogelijke betrokken actoren: VIPJeugd, Klasse, lokale besturen, Netwerken rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, e.a. ...

Acties

- Uitbouw van een netwerk jeugdinformatie (alle beleidsdomeinen)

De Vlaamse overheid realiseert één virtueel loket voor alle jeugdinformatie. In functie daarvan wordt een **netwerk** opgezet tussen bestaande structuren, instellingen en voorzieningen rond jeugdinformatie, zodat kennis en expertise worden gebundeld en ontsloten. Essentieel hierbij is aandacht te hebben voor de goede praktijken, methoden en producten uit verschillende beleidsdomeinen maar ook uit lokale praktijken. Dat netwerk zorgt ook voor een maximale synergie bij opmaak en verspreiding van jeugdspecifieke informatieproducten. Het VIPjeugd speelt hierin een scharnierrol.

- Organisatie van informatiedagen (Onderwijs, Jeugd, Werk, Welzijn, Wonen)

Er wordt een voorstel uitgewerkt om jongeren informatie te bezorgen over de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse Overheid. Als inspirerend voorbeeld gelden de Studie-informatiedagen. We willen daarbij speciale aandacht geven aan leerlingen uit het deeltijds onderwijs, en het buitengewoon onderwijs

- Verhogen van efficiëntie en effectiviteit jeugdinformatieproducten en -kanalen (Jeugd)
Niet alleen de kwaliteit van de bestaande informatiedragers an sich dient gescreend te worden, ook hun effectiviteit. Welke producten en kanalen werken en welke niet?

- Experimenteren met peer-to-peer informatie (Jeugd)

Ouders vormen de belangrijkste informatiebron voor kinderen en jongeren, vrienden volgen daarna. Bovendien zien we dat veel nieuwe en succesvolle communicatiemethoden zijn gericht op peer-to-peer communicatie (sms, netwerk sites). Nieuwtjes verspreiden zich op die basis zeer snel binnen netwerken. Het opzetten van een experiment om na te gaan in welke mate kinderen en jongeren kunnen instaan voor het verspreiden van informatie, en informele netwerken verder kunnen geactiveerd worden in het verspreiden en toegankelijk maken van informatie, zijn dan ook zeer relevant.

OD 2.3 De deskundigheid over het toegankelijk maken van informatie bij beleidsmedewerkers en jeugdinformatieverstrekkers is verhoogd.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: DAR-Gelijke Kansen, Onderwijs & Vorming, Welzijn, Cultuur, Werk, Media, Inburgering, Volksgezondheid, Gezin.

Mogelijke betrokken actoren: VIPJeugd, Netwerken rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, Klasse,...

Acties

- Informatie toegankelijker maken (Jeugd, Gelijke Kansen, Armoede)

Om alle kinderen en jongeren te bereiken moet bijkomend worden ingezet om de informatie tot bij de jongeren te brengen. Dit impliceert dat informatie niet enkel via internet beschikbaar is, maar dat verschillende kanalen en vormen gebruikt worden om de informatie te verspreiden. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is taalgebruik, waarbij we er moeten over waken dat informatie op een voor kinderen en jongeren toegankelijke en prettige manier meegegeven wordt. Laaggeletterde ouders hebben recht op informatie in een eenvoudige taal. In het belang van jonge kinderen kunnen anderstalige ouders in hun taal geïnformeerd worden.

- Kennis jeugdinformatie versterken (Jeugd)

Om voldoende te kunnen inspelen op de informatiebehoefte en voldoende vernieuwend te zijn in methoden en kanalen, wordt in de schoot van het VIP een klankbordgroep opgericht met communicatiespecialisten uit de media, de reclamewereld en de academische wereld.

- Competenties lokale besturen versterken op vlak van jeugdinformatie (Jeugd/ Binnenlandse Zaken)

Lokale besturen zitten dicht bij jongeren en kinderen, en communiceren vaak in rechte lijn met hen. Nochtans is het ook voor hen niet altijd eenvoudig om de gepaste informatie bij de gepaste jongeren te krijgen, zeker als het gaat over maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Lokale diensten dienen dan ook bijkomend ondersteund te worden in hun jeugdinformatiebeleid. VVJ en VIPJeugd lijken ons geschikte partners om hier gezamenlijk werk van te maken.

- Vorming, intervisie en opleiding (Jeugd)

zie OD 1.3

- Mediawijsheid (Media)

Aansluitend moet ook worden ingezet op het versterken van de jongeren zelf in het kritisch omgaan en vinden van informatie (cf. doelstelling mediawijsheid).

SD 3 Het inzicht in kinderen en jongeren, hun leefwereld en hun toekomstvisie is systematisch verbeterd.

Visie

In de laatste jaren zagen we een toenemende vraag naar 'evidence based' beleid, waarbij men data en onderzoeksmateriaal gebruikt bij de opmaak, uitvoering en de evaluatie van beleid. Op die manier kan op een gefundeerde manier gewerkt worden aan langetermijnbeleid. Onderzoek moet daarbij niet louter als ondersteuning van doelstellingen dienen maar is evenzeer belangrijk om een goed inzicht in de leefwereld van kinderen en jongeren te verwerven.

We zetten inzicht, eerder dan onderzoek, centraal in deze strategische doelstelling, omdat dit stelt dat er niet alleen kwaliteitsvol onderzoeksmateriaal moet zijn, maar dat deze ook ontsloten moet worden en vertaald zodat het bruikbaar is voor beleid en praktijk.

Vaststellingen

Naast de Studiedienst van de Vlaamse Regering, welzijnsactoren als Kind & Gezin, het Kenniscentrum WVG, het onderzoeksprogramma JOnG! van het Steunpunt voor beleidsrelevant onderzoek WVG, onderwijsactoren als het Steunpunt Studie en Schoolloopbanen en het Steunpunt Diversiteit en Leren bij Onderwijs, beschikt ook de minister van Jeugd over enkele onderzoekskanalen: heel expliciet zijn er het Jeugdonderzoekplatform of JOP (als onderdeel van het Steunpunt voor beleidsrelevant onderzoek CJS), het KeKi (Kenniscentrum Kinderrechten) terwijl ook het Steunpunt Jeugd en het Vlaams Informatiepunt Jeugd onderzoeksopdrachten uitschrijven en Kind en Samenleving al geruime tijd ondersteund wordt voor onderzoeksopdrachten.

Desondanks, of misschien net door de versnippering van middelen, zijn er een aantal hiaten: er is nauwelijks of geen grootschalig onderzoek bij kinderen onder 12 jaar, de focus op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren ontbreekt, er is te weinig praktijkonderzoek, te weinig verdieping van kwantitatief materiaal en belevingsonderzoek, een gebrek aan beleidsevaluatief onderzoek en weinig afstemming en aansluiting.

Ten tweede merken we dat kennis sterk gefocust wordt op het hier en nu. Hierdoor ontbreekt materiaal om tijdig beleidsinitiatieven op te zetten. Dit gaat zowel over het inschatten van toekomstige vraag naar kinderopvang, onderwijs, instellingen,... Maar ook over het betrekken van de mening en visie van jongeren in plannen op middellange of lange termijn.

Operationalisering

OD 3.1 Leemtes in kennis over kinderen en jongeren zijn opgespoord en ingevuld met gericht onderzoek.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: DAR- Studiedienst Vlaamse Regering, Jeugd, Welzijn & Gezin, Onderwijs & Vorming

Mogelijke betrokken actoren: de verschillende steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek (waaronder het jeugdonderzoekplatform, JONG!), Kind & Gezin, Kenniscentrum Kinderrechten, Kind & Samenleving, Steunpunt Jeugd, VIPJeugd, Ladda,...

Acties

- Oprichten van een stuur- of netwerkgroep onderzoek kinderen en jongeren (Jeugd)
In deze stuurgroep zitten vertegenwoordigers van de belangrijke actoren uit administraties (Studiedienst Vlaamse Regering, jeugd, welzijn, onderwijs,...) en sectoren. De stuurgroep start met het opmaken van stand van zaken in bestaand onderzoek, adviseert voor (afstemming van) toekomstige onderzoeksvragen en heeft een netwerkfunctie.
- Tijdsbestedingonderzoek bij kinderen (Studiedienst Vlaamse Regering i.s.m. andere actoren)
De studiedienst van de Vlaamse Regering onderzoekt in samenspraak met de betrokken beleidsdomeinen de wenselijkheid en haalbaarheid van een tijdbestedingsonderzoek.

OD 3.2 De toekomst van kinderen en jongeren en hun visie daarop is een aandachtspunt voor onderzoek.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: DAR- Studiedienst Vlaamse Regering, Jeugd, Welzijn, Onderwijs, Werk

Mogelijke betrokken actoren: Klasse, VIPJeugd, Kind & Samenleving, JOP...

Acties

- Tegen eind 2011 beschikt elke beleidsdomein over toekomstprojecties met betrekking tot kinderen en jongeren (Studiedienst Vlaamse Regering)
De Studiedienst van de Vlaamse Regering maakt regelmatig nieuwe projecties toegankelijk over de Vlaamse bevolking. Kinderen en jongeren zullen hierin als specifieke doelgroep belicht worden en de informatie daaromtrent zal verspreid worden naar alle relevante beleidsdomeinen.
- Congres toekomstbeelden (Jeugd)
Organisatie van een congres over de toekomstbeelden van en over kinderen en jongeren dat de voorbereiding van het Vlaams Jeugdbeleidsplan kan voeden. Dit congres kan gekoppeld worden aan het JETcongres van het Steunpunt Jeugd.

OD 3.3 Er is een doeltreffende ontsluiting en verspreiding van de beschikbare kennis over kinderen, jongeren, hun leefwereld en hun toekomstvisie.

Initiatiefnemer: Jeugd en studiedienst Vlaamse Regering.

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: overige beleidsdomeinen

Mogelijke betrokken actoren: JOP, KeKi,...

Acties

- Ontwikkeling datafiche(s) 'Kinderen en jongeren in Vlaanderen' (Minister-President: Studiedienst Vlaamse Regering)
Naar voorbeeld van de folder 'Vlaanderen in cijfers' wordt een fiche opgemaakt met jaarlijks een aantal kerncijfers over kinderen en jongeren in Vlaanderen. De fiches bouwen verder op bestaande informatie en breiden die uit, in een samenwerking tussen de Studiedienst van de Vlaamse Regering, de afdeling Jeugd en Kind & Gezin.
- Afstemming werking JOP , Keki en administratie Jeugd (Jeugd)
Het JOP verzamelt het wetenschappelijk onderzoek over jeugd in een databank. De Vlaamse Regering wil deze databank uitbreiden met resultaten van sectoraal onderzoek, wetenschappelijke publicaties, en beleidsgericht (voorbereidend of evaluerend) onderzoek. Het kenniscentrum

kinderrechten (Keki) zal bijkomend een inventaris opmaken van onderzoek over kinderrechten. Deze opdrachten en het resultaat ervan (databanken) moeten meegenomen worden in de verdere ontsluiting van onderzoek over kinderen en jongeren.

- Nieuwsbrief onderzoek (Jeugd)

Twee keer per jaar wordt een nieuwsbrief verstuurd waarin een overzicht gegeven wordt van lopend en afgesloten onderzoek dat focust op kinderen en jongeren. De nieuwsbrief probeert zo volledig mogelijk te zijn en werkt op basis van trefwoorden en leeftijdscategorie. Het JOP levert hiervoor telkens een insteek met een overzicht van wetenschappelijk onderzoek dat is toegevoegd aan hun databank. Tot slot wordt er ook aandacht besteed aan presentaties van onderzoek (waar mogelijk gericht op verschillende doelgroepen).

- Website onderzoek (Jeugd)

Via een website wordt een overzichtspagina gegeven met onderzoek, waarop zoveel mogelijk beleidssamenvattingen te vinden zijn van afgelopen onderzoeken. Op de website kunnen indien mogelijk ook de volledige onderzoeksrapporten gedownload worden (of de link /contactgegevens ter beschikking worden gegeven)..

- Genuanceerde beeldvorming (Jeugd)

Vanuit de netwerkgroep (zie 3.1) ad hoc inspelen op incorrect aanwenden van cijfers met betrekking tot kinderen en jongeren zodat er kan gewerkt worden aan een zo correct mogelijke beeldvorming rond kinderen en jongeren. De netwerkgroep werkt op geregelde tijdstippen samen met journalisten die geregeld over kinderen en jongeren schrijven, daarbij kunnen ook jongerenambassadeurs een rol spelen in het verhogen van de beeldvorming inde media.

- Belang van ouders (Gezin & Jeugd)

Als we de leefwereld willen bepalen van kinderen en jongeren en daarop later ook een impact willen hebben dan is het van belang om ouders en het gezin mee te betrekken. Een gezonde zelfkennis en geloof in eigen kunnen ondanks beperkingen, wordt immers in sterke mate mee vorm gegeven door kansen die ouders vroeger zelfs als kind of jongere kregen (denken we maar aan de studiekeuze).

SD 4 Mensen en organisaties die werken met kinderen en jongeren beschikken over sterkere competenties om om te gaan met de groeiende diversiteit bij de jeugd

Visie

Onze samenleving verkleurt. Voor Brussel, Antwerpen of Gent betekent dit ondermeer dat in de volgende jaren meer dan de helft tot 70 % van de kinderen allochtoon zullen zijn, maar ook elders in Vlaanderen neemt de diversiteit toe. Die diversiteit situeert zich bovendien op meer dan alleen etnisch-cultureel vlak. Sociaaleconomische diversiteit maar ook genderbewustzijn en seksuele identiteit of het hebben van een handicap verkleuren mee de samenleving. Het versterken van competenties van professionals en vrijwilligers om om te gaan met die diversiteit moet leiden tot minder uitsluiting en achterstelling. Met competenties bedoelen we zowel kennis (van o.a. het IVRK), inzicht, vaardigheden als attitudes. Men moet hierbij vertrekken vanuit individuele kinderen in hun sociale en maatschappelijke context (gezin, buurt, cultuur, samenleving).

Ambtenaren die beleid voorbereiden en –uitvoeren met een effect op kinderen en jongeren moeten zich bewust zijn van die diversiteit. Door hun kennis en deskundigheid te verhogen, zorgen we ervoor dat het beleid en de uitvoering uitsluiting en achterstelling van bepaalde groepen kinderen en jongeren tegengaat. Speciale aandacht gaat hierbij naar aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid en aandachtsambtenaren gelijke kansen, armoede... .

Om de competenties van het middenveld te verhogen is het noodzakelijk zowel organisaties als individuen te bereiken. Pas als een organisatie omgaan met diversiteit in de eigen missie en opdrachten integreert, kan een individu binnen die organisatie dat ook doen binnen zijn eigen omgang met kinderen en jongeren..

Hiervoor zal een beroep gedaan worden op experts op het vlak van diversiteit, kinderen- en jongerencultuur, pedagogen en kinderen- en jongerencommunicatiespecialisten.

Ten slotte moet de verhoogde capaciteit van het kunnen omgaan met diversiteit ook leiden tot het verhogen van de competenties van kinderen en jongeren zelf om om te gaan met die toenemende diversiteit in de samenleving.

Vaststellingen

Veel mensen werken dagelijks met kinderen en jongeren of nemen beslissingen over beleid/maatregelen/plannen waarin kinderen en jongeren als relevante actor betrokken zijn. Hierbij wordt men dikwijls geconfronteerd met moeilijkheden om om te gaan met de grote diversiteit aan kinderen en jongeren in Vlaanderen en Brussel (naar geslacht, leeftijd, etnische en sociaal-culturele afkomst, fysiek en psychische capaciteiten, kansarmoede, levensstijl,...).

Het opleidings- en vormingsaanbod aan professionals en vrijwilligers in de brede jeugdsector (o.a. kadervorming jeugd, ...) geeft te weinig aandacht aan diversiteit bij kinderen, zodat ze in de praktijk geconfronteerd worden met een gebrek aan houvast bij de omgang met die diversiteit in hun jeugdvereniging, of in hun werkomgeving. Door de omgang met diversiteit van kinderen en jongeren en de invloed hiervan op groepsdynamiek, leerprocessen, communicatie,... te integreren in basisvorming en nascholing, wapenen zowel starters als ervaren professionals zich voor hun engagement en expertise in de toekomst.

Interculturalisering is tweerichtingsverkeer. De groeiende diversiteit vraagt verandering bij organisaties én bij de nieuwe jonge Vlamingen en Brusselaars zelf. In het bijzonder op het vlak van genderbewustzijn en omgang met seksualiteit moeten de organisaties instrumenten krijgen die het begrip en de tolerantie bij de jeugd versterken. Nederlands als gemeenschappelijke taal stimuleren, vormt een basis voor wederzijds begrip. Bij deze benadering moet de meertaligheid van kinderen en jongeren evenzeer als een kans beschouwd worden..

Operationalisering

OD 4.1 De diversiteitscompetenties van ambtenaren, en beleidsmensen die beleid met betrekking tot kinderen en jongeren voorbereiden en uitvoeren, zijn versterkt.

Initiatiefnemer: : Jeugd (Agentschap Overheidspersoneel)

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Bestuurszaken (Agentschap Overheidspersoneel), Gezin (Kind & Gezin)

Mogelijke betrokken actoren: VLEMI, Steunpunt Jeugd (Platform Diversiteit), lokale besturen, VVJ, VVSG, e.a.

Acties

- Vorming voor ambtenaren (Bestuurszaken i.s.m. expertise in andere beleidsdomeinen en -velden)

In een samenwerking tussen het Agentschap voor Overheidspersoneel en de experts uit de verschillende beleidsdomeinen (Werk, Welzijn, Onderwijs, Armoede, Jeugd, Cultuur, Sport, Gelijke Kansen, Inburgering & Integratie...) worden leervormen ontwikkeld rond diversiteit bij kinderen en jongeren gericht op personen die beleid voorbereiden. Hierbij wordt niet enkel inzicht verschaft over de kinderen en jongeren anno 2010, maar wordt ook gezocht naar concrete leerervaringen, wordt gereflecteerd over het opstellen van beleidsvoorstellen en de mogelijke impact op uitsluiting en achterstelling.

OD 4.2 Modellen voor organisaties en instellingen in de verschillende sectoren om om te gaan met diversiteit zijn ontwikkeld. Via concrete handleidingen werken zij aan meer aandacht voor diversiteit, maar ook aan functieprofielen op het niveau van de organisaties.

Initiatief: Gelijke kansen, Armoede, Inburgering en Integratie

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Werk, Welzijn & Gezin, Cultuur, Sport, Jeugd

Mogelijke betrokken actoren: ISB, VLEMI, Steunpunt Jeugd (Platform Diversiteit), VVJ, VVSG, Demos, e.a.

Acties

- Diversiteit in de sportwereld (Sport)

ISB heeft aandacht voor de ondersteuning van de lokale sportsector op het vlak van diversiteit bij de uitvoering van de sportbeleidsplannen. Kinderen en jongeren worden hierbij als expliciet aandachtspunt naar voor geschoven, zowel wat betreft het beleid van de lokale sportverenigingen, als wat betreft het omgaan met diversiteit van kinderen en jongeren zelf.

- Organisaties en diensten van diverse sectoren werken aan het verhogen van de toegankelijkheid van hun werking voor nieuwe Vlamingen. Ze kunnen daarvoor een beroep doen op begeleiding van de integratiesector (voor interculturaliseringstrajecten) en/of de Huizen van het Nederlands (voor taalbeleid).

- Inzetten op intentieverbintenissen en op kritische monitoring voor diversiteit waarbij rekening gehouden wordt met de verschillen in de sectoren en de eigenheid van elke organisatie (alle betrokken domeinen)
- Ontsluiting good practices (Armoede, Cultuur, Jeugd, Sport, toerisme)
Projecten en voorbeelden in de structurele werking van verenigingen die gesubsidieerd werden met als doel een betere omgang met diversiteit in organisaties te beogen, worden ontsloten en breder bekendgemaakt.

OD 4.3 Zowel in de basisvorming als in de nascholingstrajecten van personen die werken met kinderen en jongeren, zijn modules voorzien om beter te kunnen omgaan met een diversiteit aan kinderen en jongeren.

Initiatiefnemer: Onderwijs en Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Welzijn, Armoede, Inburgering, Gelijke kansen

Mogelijke betrokken actoren: Hogescholen, universiteiten, lerarenopleidingen, Steunpunt Jeugd, VVJ, VVSG

Acties

- Hogescholen en universiteiten sensibiliseren (Onderwijs)
Hogescholen en universiteiten worden gesensibiliseerd over het versterken van de aandacht voor diversiteit en omgaan met kinderen en jongeren in professionele en academische bachelor- en masteropleidingen die leiden naar functies waarin kinderen en jongeren doelgroep zijn. Een sterkere vorming en aandacht voor differentiëring moet ervoor kunnen zorgen dat we de sociale ongelijkheidskloof in het onderwijs kunnen dichten zonder een nivellering naar onderen te krijgen bij de best presterende leerlingen.
- Informatie over gender en seksuele diversiteit voor scholen en jeugdwerk (Gelijke kansen)
De cel gelijke kansen werkt een informatiepakket uit voor scholen en jeugdorganisaties met good practices, methodieken en vormingstrajecten over gender en seksuele diversiteit.
- Diversiteit in kadervorming (Jeugd)
Via sensibilisering (via good practices, publicaties...) worden de verschillende jeugdorganisaties aangezet om te werken aan diversiteit en aan de ontwikkeling van interculturele competenties in de kadervorming (jeugd)
- Nascholing leerkrachten (Onderwijs)
Ook in nascholingstrajecten voor leerkrachten wordt aandacht besteed aan het geven diversiteit en het belang van differentiëring. (onderwijs)

OD 4.4 De Vlaamse overheid voert een structureel beleid ter ontwikkeling van het jeugdwerk voor en door allochtone jongeren.

Acties:

- Netwerken en ondersteuningsstructuren
Op Vlaams niveau wordt er gewerkt aan netwerken en ondersteuningsstructuren ter ondersteuning van het jeugdwerk voor en door allochtone jongeren. Het Steunpunt Jeugd zal hiervoor een bijkomende opdracht krijgen om samen te werken met (reeds bestaande) initiatieven en toe te leiden naar de reguliere decreten.
- Stimulering van de lokale beleidsaandacht voor deze vormen van jeugdwerk.

SD 5 In de beleidskeuzes van de Vlaamse overheid wordt rekening gehouden met de effecten op (de gezondheid van) kinderen en jongeren van huidige en toekomstige generaties

Visie

Alle kinderen en jongeren hebben het recht op een gezond lichaam, een veilige en gezonde leefomgeving. Voor deze doelstelling definiëren we gezondheid volgens de definitie van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO): “Gezondheid is een toestand van volledig lichamelijk, geestelijk en maatschappelijk welzijn, en niet slechts de afwezigheid van ziekte of andere lichamelijke gebreken”. Dit wil zeggen dat niet enkel fysieke maar ook mentale en sociale gezondheid beoogd wordt. In deze doelstelling beklemtonen we de structurele verantwoordelijkheid van overheid en middenveld. Een duurzaam beleid zorgt immers voor heilzame effecten op toekomstige generaties, en dus in de eerste plaats op de kinderen van morgen. Het meten van die effecten staat voorop. Sinds een aantal jaren heeft de Vlaamse Overheid een instrument hiervoor: de JOKER. Dat instrument kan verdiept worden en versterkt met een aantal andere maatregelen.

Wie het over gezondheid en welzijn van kinderen en jongeren heeft, stuit onvermijdelijk op de pedagogische paradox: informeren of verbieden, laten kiezen of kiezen in plaats van. Kinderen hebben recht op bescherming tegen een omgeving die de lichamelijke of geestelijke gezondheid aantast. Door een duurzaam beleid te voeren, en door wettelijke grenzen te trekken. In deze doelstelling leggen we de klemtoon op het aanreiken van tools om eigen keuzes te maken.

Vaststellingen

- a. Heel wat normering ijkt zich momenteel nog steeds slechts op volwassenen terwijl de impact van beleidsmaatregelen vaak veel groter is op kinderen en jongeren. Dit geldt met name voor beleidsterreinen die kinderen en jongeren niet direct als onderwerp hebben.
- b. Er is een vrij spectaculaire toename van de medicalisering van kinderen en jongeren bij de bestrijding van een steeds groter wordend scala van leer- en gedragsstoornissen. In elk geval grijpt medicatie steeds in op het controleren van effecten, en zelden of nooit op het aanpakken van de oorzaken.

Operationalisering

OD 5.1 Meer beleidsmakers zijn gesensibiliseerd over de impact van hun beleid op de (lichamelijke en geestelijke) gezondheid van kinderen en jongeren

Initiatiefnemer: Volksgezondheid

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Jeugd, Ruimtelijke Ordening, Mobiliteit, Leefmilieu

Mogelijke betrokken actoren: Zit stil, e.a.

Acties

- Debat medicalisering kinderen en jongeren (Volksgezondheid)

Het is nodig om het debat over de invloed en effecten van medicalisering op de fysieke en mentale gezondheid bij kinderen en jongeren te voeren. We beogen daarbij zowel de medicatie die wordt gebruikt voor de bestrijding van leer- en gedragsstoornissen als het onnodige gebruik van medicijnen voor ‘normale’ problemen. Uitgangspunt hierbij moet zijn dat alle kinderen en

jongeren recht hebben op een kwaliteitsvolle en toegankelijke (lichamelijke en geestelijke) gezondheidszorg. In dit debat moeten ook kinderen en jongeren (én hun vertegenwoordigers) betrokken worden.

OD 5.2 De Vlaamse overheid ontwikkelt verder zijn instrumentarium om de impact van beleidsmaatregelen op de gezondheid van kinderen en jongeren als mede-uitgangspunt te gebruiken

De JoKER wordt verder uitgebouwd als een effectenmeting op het welbevinden van kinderen. Vanuit Gezondheid wordt de JoKER op zijn effectiviteit gescreend en indien nodig verfijnd. De JoKER zal deze regeerperiode focussen op de gezondheid van kinderen en jongeren in de zeer brede betekenis.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Volksgezondheid, Bestuurszaken

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Impact meten (Jeugd i.s.m. Volksgezondheid)

Er wordt een hanteerbaar instrument ontwikkeld om de impact van beleidsmaatregelen op de gezondheid van kinderen en jongeren te meten. Dit instrument kan gebruikt worden bij het voorbereiden van de JoKER.

- JoKER: vorming in teken van gezondheid (Jeugd)

Deze regeerperiode wordt bij de vorming rond de JoKER een bijkomende focus gelegd op de gezondheid van kinderen en jongeren

- Sociale impactanalyse (Bestuurszaken)

Bij de mogelijke ontwikkeling van een 'sociale impactanalyse' en de verdere zoektocht naar een kwaliteitsvolle en effectief impactinstrument wordt telkens een kind- en jongerentoets opgenomen, waarin – ondermeer – de focus op de gezondheid van kinderen en jongeren vervat zit.

OD 5.3 Via een participatietraject rond gezondheid verhogen we de aandacht voor participatie van kinderen en jongeren in het beslissingsproces rond gezondheidsbeleid.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Volksgezondheid

Mogelijke betrokken actoren: VIPJeugd en andere jeugdinformatieactoren

Acties

- Gezondheid in het Jongerenpact (Jeugd i.s.m. Volksgezondheid)

In het traject ter voorbereiding van het Jongerenpact, zal het thema gezondheid en enkele specifieke deelthema's (medicalisering, zelfmoord, middelengebruik, gewicht & voeding...) een belangrijk onderdeel vormen van de participatieve trajecten met kinderen en jongeren. Hun visie zal daarbij geconfronteerd worden aan betrokken beleidsmakers. In een voortraject wordt er op zoek gegaan naar goede voorbeelden van organisaties die participatief werken met kinderen en jongeren rond gezondheidsaspecten.

- Sensibilisering kinderen en jongeren (Volksgezondheid)

De resultaten van dit participatietraject worden gebruikt om kinderen en jongeren aan te spreken op hun eigen verantwoordelijkheid in het hebben van een gezonde levensstijl en kunnen bovendien gebruikt worden door jeugdinformatieactoren. Ten slotte kan dit eerste traject als een proefproject gezien worden dat na evaluatie kan leiden tot meer structurele participatie van kinderen en jongeren aan het gezondheidsbeleid.

OD 5.4 Preventief zorg dragen voor gezondheid van kinderen en jongeren

Initiatiefnemer: Sport & Volksgezondheid

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Jeugd

Mogelijke betrokken actoren: Bloso, Vigez, e.a.

Acties

- Sensibilisering rond muziekgerelateerde gehoorschade (Welzijn, Jeugd)
- Bewegen en sporten bij kinderen en jongeren wordt gestimuleerd (zie ook de acties onder OD 8.4)
- Referentiekader uitwerken voor kinderen en jongeren voor wat betreft medisch en ethisch verantwoorde sportbeoefening (Sport). De nieuwe regelgeving inzake medisch en ethisch verantwoorde sportbeoefening moet een referentiekader bieden, onder meer inzake leeftijdsgrenzen, voor al wie jeugdsportwedstrijden organiseert, niet alleen sportfederaties maar bijvoorbeeld ook jeugdverenigingen.

SD 6 Door een gecoördineerde aanpak nemen institutioneel geweld, kindermishandeling, pesten en zelfdoding af

Visie

We geloven dat de psychische gezondheid en fysieke integriteit van kinderen en jongeren cruciaal is voor hun welbevinden nu en voor hun verdere ontwikkeling. Geweldvormen als institutioneel geweld, kindermishandeling, seksueel grensoverschrijdend gedrag, maar ook pesten kunnen een bijzondere negatieve impact hebben op dit welbevinden en die verder ontwikkeling.

Geweld ten aanzien van kinderen wordt niet enkel veroorzaakt door individuen uit het gezin of de maatschappij, ook onbestaande of ontoereikende publieke voorzieningen kunnen kinderen lichamelijke of geestelijke schade berokkenen: dit beschouwen we als institutioneel geweld.

Kindermishandeling en institutioneel geweld waren in 2010 brandend actuele thema's. Vanuit de provisie- en protectierechten uit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind is het de plicht van de Vlaamse overheid om te werken aan het wegwerken van deze geweldvormen maar dit moet gebeuren binnen de context van een serieus en respectvol debat dat rekening houdt met de complexiteit van beide problematieken. Daarbij mogen we ook niet blind zijn voor geweldvormen van kinderen en of jongeren tegenover andere kinderen of jongeren.

Zelfdoding blijft ten slotte een fenomeen dat we ten alle koste willen vermijden: onze samenleving moet ruimte geven aan kinderen en jongeren om te praten over hun problemen, er mee leren om te gaan en om indien nodig gerichte hulp te krijgen.

Voor al deze fenomenen geloven we dat een gezamenlijke en integrale aanpak van de hele Vlaamse Regering een meerwaarde kan betekenen. Zo hebben alle eerstelijns (welzijns)werkers een signaalfunctie maar zijn ook mensen actief in onderwijs en cultuur en vrije tijd bijvoorbeeld belangrijke actoren in het creëren van psychisch welbevinden.

Vaststellingen

In het huidige landschap is er een veelheid aan projecten rond geweld tegen kinderen en jongeren, tussen kinderen en jongeren, van kinderen en jongeren maar een gecoördineerde aanpak en visie over geweld tegen kinderen is in Vlaanderen onbestaande.

Kinderen zijn kwetsbaarder, kunnen zich minder goed verdedigen, en worden dus sneller slachtoffer. Nog steeds worden teveel kinderen in instellingen geplaatst in omstandigheden die niet altijd conform internationale wetgeving zijn.

Internationale vergelijkingen tonen aan dat België en Vlaanderen slecht scoren wat betreft geweld met betrekking tot kinderen en jongeren. Zo is ondermeer één op tien kinderen slachtoffer van kindermishandeling... De gezondheidsenquête van 2008 toont aan dat lichamelijk geweld vooral voorkomt bij de leeftijdsgroep van 15- tot 24-jarigen. Meest precaire punt hierbinnen is de informatie-uitwisseling tussen de verschillende diensten. Nog te vaak spelen bovendien ouders de belangrijkste rol in de informatiestroom in plaats van kinderen zelf.

Pesten blijft een belangrijke vorm van geweld die bovendien – zoals recent onderzoek in het Verenigd Koninkrijk aantoonde – een impact heeft op zelfmoordcijfers. Het is een specifieke vorm, omdat pesten ook vaak gebeurt door kinderen en jongeren zelf. Ten slotte hebben de digitale evoluties van de laatste jaren geleid tot het fenomeen 'cyberpesten' dat een grote impact heeft.

Hoewel de cijfers in een licht dalende lijn zitten blijft zelfdoding (na het verkeer) nog steeds de tweede doodsoorzaak bij jongeren van 10 tot 24 jaar. Daarmee scoort Vlaanderen ver boven het Europese gemiddelde en dubbel zoveel als bijvoorbeeld Nederland. Kinderen en jongeren blijken vaak enkel mekaar te hebben om over hun problemen te praten en krijgen te weinig 'coping' strategieën aangereikt.

Operationalisering

OD 6.1 De situatie van jongeren in voorzieningen (gehandicaptenzorg, internaten, jeugdzorg...) wordt verder in overeenstemming gebracht met de internationale verplichtingen.

Initiatiefnemer: Welzijn en Onderwijs & Vorming

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Jeugd

Mogelijke betrokken actoren: ICOBA, Sensoa, e.a.

Acties

- **Leerrecht (recht op onderwijs) (Onderwijs en Welzijn)**

Alle kinderen en minderjarige jongeren hebben recht op onderwijs, ook als ze in een voorziening (instelling, ziekenhuis, ...) verblijven en dit naar school gaan onmogelijk maakt. Op dit moment wordt dit nog onvoldoende ingevuld. Dit leerrecht moet dan ook op een voldoende en adequate manier ingevuld worden. Dit wil afhankelijk van de mogelijkheden van de jongere in kwestie, zeggen: het beperken van de achterstand, het voorbereiden van de re-integratie, het behoud van de band met de thuisschool en het behalen van evenwaardige certificeringen.

- **Optimalisatie decreet rechtspositie (Welzijn)**

Na evaluatie van de implementatie van het decreet betreffende rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp wordt gewerkt aan de optimalisering van de uitvoer van het decreet.

- **Uitgeschreven agressiebeleid in elke voorziening (Welzijn)**

Niet elke voorziening voor kinderen en jongeren in Vlaanderen beschikt momenteel over een uitgeschreven en met het personeel doorgenomen agressiebeleid. Door een dergelijk beleid uit te schrijven, wordt een eerste stap genomen in het omgaan met gevallen van agressie.

- **Vorming (Welzijn)**

Vorming en ondersteuning van professionals werkzaam in voorzieningen met kinderen en jongeren over institutioneel geweld (cf. bestaand aanbod bij o.m. ICOBA en Sensoa)

OD 6.2 Een actieplan om het pesten van kinderen en jongeren te verminderen wordt door de betrokken ministers opgesteld en onderschreven.

Initiatiefnemer: Onderwijs & Vorming

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Welzijn

Mogelijke betrokken actoren:

Binnen onderwijs worden al verschillende inspanningen te leveren om pesten op school te verminderen. Deze ervaring dienen we te gebruiken om een breed overleg op te starten waarbij de focus niet louter gericht is op pesten binnen de school, maar ook daarbuiten. We richten acties naar zowel jongeren, ouders, praktijk en beleid. Aandacht moet gaan naar nieuwe vormen van pesten zoals cyberpesten en de grote invloed van pesten op bepaalde groepen jongeren zoals LGBT's⁴.

---

⁴ Internationale afkorting voor: 'lesbians, gays, bisexuals and transgenders'.

OD 6.3 Via een op te richten Vlaams Forum kindermishandeling bespreken de verschillende partners betrokken bij de bestrijding van kindermishandeling cijfers, aanpak en knelpunten

Initiatiefnemer: Welzijn

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Jeugd, Onderwijs & Vorming

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Oprichten Vlaams Forum kindermishandeling (Welzijn)

In navolging van het recente protocol tussen de federale minister van Justitie en de Vlaamse minister van Welzijn wordt een Vlaams Forum opgericht om overleg, uitwisseling van gegevens en sensibilisering mogelijk te maken.

- Opvolging aanbevelingen rapport Adriaenssens (Welzijn, Onderwijs & Vorming, Jeugd,...)

Het rapport Adriaenssens over kindermisbruik in de Kerk, bevat een groot aantal verwijzingen naar buitenkerkelijk misbruik, en aanbevelingen om hiermee om te gaan. Aan de betrokken administraties wordt gevraagd om in overleg met hun sector beleidsvoorstellen te formuleren over op welke manier de aanbevelingen van de Commissie voor de behandeling van klachten wegens seksueel misbruik in een pastorale relatie geïntegreerd kunnen worden in het beleid.

OD 6.4 Jeugd- en onderwijsactoren werken mee aan het zelfdodingspreventiebeleid

Initiatiefnemer: Volksgezondheid

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Onderwijs & Vorming, Jeugd,

Mogelijke betrokken actoren: Klasse, VIPJeugd, Vigez, Kinderen- en Jongerentelefoon, CGG's, CAW's, CLB's ...

Acties

- Sensibilisering van eerstelijns werkers (Volksgezondheid & Onderwijs)

In aanvulling op het Vlaams Actieplan worden jeugdwerkers, sportbegeleiders, leerkrachten en andere eerstelijns werkers geïnformeerd over het belang van het bieden van een luisterend oor en leren omgaan met signalen.

- Afstemmen jeugd informatieproducten (Jeugd)

De bestaande informatieproducten versterken en beter op mekaar afstemmen voor wat betreft zelfmoordpreventie.

- Actieve deelname van jeugdactoren binnen het traject naar de gezondheidsconferentie rond preventie & suicide (Volksgezondheid)

SD 7 Meer aanbod in de vrije tijd, onderwijs en welzijn is aangepast aan de noden van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

Visie

Kinderen hebben recht op het genot van de grootst mogelijke mate van gezondheid en gezondheidszorg (art.24), een passende levensstandaard (art.27), onderwijs (art.28), vrije tijd, ontspanning en culturele activiteiten (art.31) (uit het IVRK). Dit geldt voor alle kinderen, in het bijzonder zij die het – om uiteenlopende redenen – moeilijker hebben in de samenleving dan anderen. Het gaat over kinderen en jongeren met verschillende, al dan niet samenhangende kenmerken: laaggeschoolde, allochtone, (kans)arme, kinderen en jongeren, al dan niet met een psychische of fysieke beperking.

Het is niet omdat een kind arm is, geboren werd in een ander land, of met een handicap leeft dat het niet minder zin heeft om te spelen, of dat het geen gezond leven wil leiden. Een volwaardig leven houdt in dat men inspanningen doet op alle levensdomeinen om tegemoet te komen aan de behoeften van alle kinderen en jongeren in Vlaanderen. Het werken voor doelgroepen vraagt een integrale aanpak: inclusief waar mogelijk, exclusief waar wenselijk. We verwijzen hierbij ondermeer naar het armoedebeleid: wie wil werken aan de situatie van kinderen en jongeren die in armoede leven, moet niet enkel zorgen voor een job of een menswaardig inkomen voor hun ouders, maar ook voor exclusieve maatregelen op het vlak van huisvesting, onderwijs of vrije tijd.

Niet enkel de Vlaamse, maar ook de lokale, bovenlokale en internationale (Europese) overheden, spelen een rol in dit proces. Lokale overheden staan dicht bij kinderen en jongeren en kunnen inspelen op specifieke lokale noden en behoeften van deze kinderen en jongeren. Bedoeling is dat lokale en bovenlokale besturen de expertise hebben om organisaties die met specifieke doelgroepen of die over verschillende beleidsdomeinen werken te ondersteunen. Aandacht moet hierbij gaan naar onderzoek, het verzamelen en verspreiden van good practices, informatie en vorming.

We streven met het jeugdbeleid dan ook tegelijkertijd naar inspanningen om de deelname van kinderen aan het reguliere aanbod te verhogen, als naar een uitbreiding van het behoeftegericht aanbod voor kinderen en jongeren in specifieke doelgroepen. Aanbod dat vertrekt vanuit de behoeften van kinderen en jongeren kan doelgroepspecifiek (categoriaal) of integraal zijn. We willen hierbij wel het belang onderstrepen van het blijven bruggen slaan met andere kinderen en jongeren en andere werkvormen. De Vlaamse overheid gelooft dat het aanbod dat zij ondersteunt, zij het vraaggericht, vindplaatsgericht, thematisch geïnspireerd of doelgroepspecifiek, niet enkel moet streven naar de specifieke vrijetijdsbeleving, onderwijskansen of welzijnsaspecten van één individu, maar ook moet bijdragen tot het bevorderen van de sociale cohesie in onze maatschappij en dat op een zo goed mogelijke manier.

Vaststellingen

Voor een groeiende groep kinderen en jongeren zijn de hierboven beschreven rechten in Vlaanderen en Brussel niet meer gegarandeerd. Zij hebben onvoldoende toegang tot gezondheidszorg, groeien op in armoede (17% tot 30 % in Brussel), vallen uit in het onderwijs (17%⁵ gemiddeld in Vlaanderen tot 40 % in Brussel) en nemen niet deel aan het bestaande vrijetijdsaanbod. Dit ligt enerzijds aan drempels binnen het bestaande aanbod, maar ook aan de aard van het aanbod dat georganiseerd en ondersteund wordt: het bestaande aanbod speelt niet altijd in op de leefwereld, behoeften en of

---

⁵ Van Landeghem G. & Van Damme J., 2008. Geactualiseerde schattingen van de ongekwalificeerde uitstroom. Verwerking van de gegevens van 2006. SSL-rapport nr. SSL/OD1/2008.12, <http://www.steunpuntloopbanen.be>

interesses van de kinderen en jongeren uit deze groepen. Voor bepaalde groepen is een onvoldoende kennis van het Nederlands ook een belemmerende factor.

Bij het organiseren en ondersteunen van een aanbod dat alle kinderen en jongeren bereikt, stuit men telkens op een aantal vragen. Hoe kan men een goed geïntegreerd meersporenbeleid uittekenen dat rekening houdt met specifieke doelgroepen en vertrekt vanuit een beleidsdomeinoverschrijdende aanpak enerzijds, en het streven naar inclusie en maatschappelijke integratie, al dan niet elk vanuit het eigen beleidsdomein, anderzijds? Er is nood aan een duidelijke strategie over de aanpak van het werken met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

Kansrijke kinderen en jongeren krijgen meer kansen om internationale ervaringen op te doen, o.a. door een langere schoolloopbaan tot in het hoger onderwijs (toegang tot Erasmus), maar ook door toerisme met het gezin of jeugd/sportverenigingen. Voor kansarme kinderen, of kinderen met een kortere schoolloopbaan en minder deelname aan het vrijetijdsaanbod, zijn de kansen op een dergelijke verrijkende internationale ervaring veel kleiner.

Operationalisering

OD 7.1 Er is een beleidsdomeinoverschrijdende strategie voor het ondersteunen van organisaties die geïntegreerd werken met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren op het kruispunt van verschillende beleidsdomeinen.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Armoede, Gezin, Inburgering Onderwijs & Vorming, Welzijn, Toerisme, Cultuur, Sport

Mogelijke betrokken actoren: Steunpunt Jeugd, Uit de Marge, Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het woord nemen, Demos vzw, Vlemi, ...

Acties

- Oprichting werkgroep “werken met maatschappelijke kwetsbare kinderen en jongeren” (Jeugd, werk, onderwijs, welzijn, integratie) om acties naar deze doelgroep af te stemmen. Naar aanleiding van het werk aan het decreet Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid, de ontwikkelingen rond het decreet gemeentelijk, intergemeentelijk en provinciaal jeugdbeleid wordt een ambtelijke werkgroep opgericht. Zij zal de subsidiëring van het vrijetijdswerk voor maatschappelijke kwetsbare kinderen en jongeren onderzoeken en afstemming zoeken tussen de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen en beleidsniveaus.
- Vergroten toegankelijkheid jeugdhulp (Welzijn)
De netwerken rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp nemen dit mee als opdracht. Vertegenwoordigers van cliënten (jongeren, kinderen en ouders) kunnen betrokken worden via de netwerkstuurgroepen en er kunnen ook samenwerkingsverbanden aangegaan worden met zelforganisaties.
- Vrijetijdspas (Cultuur, Jeugd, inburgering) zie ook VAPA
Op basis van het door Cultuurnet opgeleverde projectplan zal er in de regio Aalst een proefproject starten waar gebruik wordt gemaakt van een uniforme vrijetijdspas. In een volgende fase kan onderzocht worden op welke wijze deze pas kan uitgroeien tot een vrijetijdspas die bijvoorbeeld ook voor jeugdwerk en sportactiviteiten gebruikt kan worden.
- Niet-begeleide minderjarigen (Inburgering, Welzijn i.s.m. onderwijs en jeugd)

Niet-begeleide minderjarigen vormen een bijzonder aandachtspunt . Zowel de ministers van Welzijn, Jeugd, Sport, Onderwijs als van Inburgering en Integratie ontwikkelen samen een aaneensluitend beleid.

OD 7.2 Lokale en bovenlokale overheden zijn deskundiger op het vlak van verbreding van het (vraaggestuurde en/of behoeftegestuurd) aanbod voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Onderwijs, Welzijn, Armoede, Inburgering, Cultuur, Sport

Mogelijke betrokken actoren: VVJ, VVSG, ISB... .

Acties

- Minderjarigenwerking onthaalbureaus (Inburgering)

De minderjarigenwerking van de onthaalbureaus wordt in 2011 geëvalueerd. Om de toeleiding van minderjarige nieuwkomers naar het kleuteronderwijs en het vrijetijdsaanbod te bevorderen wordt er overlegd met de collega-ministers en worden de betrokken sectoren samengebracht om in gezamenlijk overleg de respectieve taken en opdrachten te verduidelijken en om na te gaan of er experimenten kunnen worden ingezet om minderjarige nieuwkomers conform de taakverdeling en afspraken effectief toe te leiden naar de kleuterschool en het vrijetijdsaanbod.

- Zoeken naar complementariteit tussen overheidsinitiatief en particulier initiatief op lokaal niveau (Cultuur, Jeugd, Sport):

De Vlaamse Overheid spoort lokale besturen aan om de expertise van particuliere initiatieven op een correcte manier te ondersteunen en te verankeren, en om zelf initiatief te nemen waar het particulier initiatief ontbreekt of ontoereikend is. Bijzondere aandacht is er voor de methodiek van buurtsport die sterke voeling heeft met het jeugdwerk en het jeugdbeleid.

OD 7.3 Meer maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren maken gebruik van programma's internationale mobiliteit

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Onderwijs & Vorming, Toerisme (Steunpunt Vakantieparticipatie), Ontwikkelingssamenwerking, Armoede, Gelijke Kansen

Mogelijke betrokken actoren: Infopunt toegankelijkreizen.be, Jint e.a.

Acties

- Europese agenda bepalen (Jeugd)

De Vlaamse overheid ijvert voor een blijvend specifiek kader op Europees niveau voor internationale ervaringen in de vrije tijd met een speciale aandacht voor kinderen en jongeren die financiële drempels ervaren.

- Stijgend aanbod uitwisseling (voor vrijwilligers) in groep (Onderwijs, Jeugd)

Voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren is het niet altijd vanzelfsprekend om op eigen houtje of in gezinscontext internationale ervaring op te doen. Binnen schoolcontext of via internationale uitwisseling in groepsverband wordt deze drempel sterk verlaagd. Door het bijkomend inzetten op uitwisselingen in groep en hiervoor de nodige begeleiding te voorzien zullen meer maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren kunnen deelnemen.

- Reizen voor kinderen en jongeren met een psychische of fysieke beperking (Gelijke kansen, Toerisme, Jeugd)

Het infopunt toegankelijkreizen.be voorziet informatie op maat, ook voor kinderen en jongeren.

SD 8 Maatschappelijk kwetsbare kinderen jonger dan 6 jaar hebben meer ontwikkelingskansen

Visie

Verschillende vormen van onderzoek tonen aan dat de impact van ondersteuning van kinderen en jongeren op zo vroeg mogelijke leeftijd de meeste efficiënte manier van ondersteuning is. Niet alleen is het een garantie om tot zo gelijk mogelijke uitkomsten te komen maar bovendien toont onderzoek van James Heckman⁶ aan dat voor elke geïnvesteerde dollar aan interventies bij jonge kansarme kinderen een maatschappij acht dollar kan genereren.

Ander onderzoek wijst aan dat de grote achterstand in het onderwijs al heel vroeg gecreëerd wordt. Daarom is het essentieel in te zetten op het vroegtijdig wegwerken van deze achterstand.

In de aanpak hiervan dient steeds het recht van ouders op eigen keuzes, het vertrekpunt te zijn (we verwijzen naar de angst van bv. mensen in armoede dat hun kinderen geplaatst kunnen worden) en moet bovendien ook de participatie van de kinderen zelf een blijvend aandachtspunt blijven.

Alle aanbod en voorzieningen voor baby's, peuters, kleuters en hun ouders (onderwijs, opvang, vrije tijd, speelinfrastructuur, opvoedingsondersteuning,...) moet kwaliteitsvol, betaalbaar en toegankelijk zijn. Net zoals bij de vorige doelstelling geldt ook het belang van een zo integraal mogelijke aanpak met samenwerking van verschillende betrokken actoren.

Vaststellingen

Scholen zijn niet de enige plaats waar kinderen bereikt worden, maar wel de enige waar alle kinderen bereikt worden. Een gedifferentieerde aanpak binnen de klas met aangepaste aandacht voor zij die meer vragen hebben meer ondersteuning maar even goed ook voor zij die meer uitdaging nodig hebben, vraagt kleinere klassen dan vandaag het geval is.

Ouders van jonge kinderen konden vroeger rekenen op een sterk informeel netwerk, met grootouders, familie, buurt, vrienden... Dit netwerk is vandaag de dag niet zo vanzelfsprekend meer. Zeker maatschappelijk kwetsbare gezinnen (sterke segregatie, taalkloof, armoede,...) kunnen vaak niet terugvallen op informele uitwisseling van ervaring en belevingen en verliezen zo aansluiting bij andere leefwerelden. Nochtans is het belang van dergelijk netwerk heel groot, zeker als het gaat over steun bij de opvoeding van kinderen, omdat de klemtoon ervan ligt op steun, respect en (h)erkenning, en niet op een deficit denken of hulpverleningsperspectief.

Het belang van spelprykkels om te leren, contacten te leggen, enz. voor jonge kinderen is groot. Vaak groeien maatschappelijk kwetsbare peuters en kleuters op in gezinnen met te weinig van die prikkels, zodat de toegankelijkheid van speelruimtes, spelotheken in hun buurt en tot het bestaande vrije tijdsaanbod zoals kleutersport, vakantie, theater, enz. nog belangrijker wordt. Waar de kinderen en de ouders niet zelf de stap zetten naar de voorzieningen, moeten de voorzieningen zelf de stap zetten naar de kinderen en hun ouders. Toegankelijkheid moet pro-actief zijn.

Daarnaast is het belangrijk om het eigen spel en vrijuit spelen als aandachtspunt naar voor te schuiven in onderwijs en opvang. Dat is niet alleen belangrijk voor ontwikkelingsdoeleinden, kinderen geven vaak zelf aan het vrije spel leuk te vinden.

---

⁶ Deze en andere studies over de doeltreffendheid van onderwijs en opvang voor jonge kinderen worden samengevat en vermeld in hoofdstuk III van het achtergronddocument bij het rapport: Early Childhood Services in the OECD Countries, *Innocenti Working Paper 2008-01* (www.unicef-irc.org).

Operationalisering

OD 8.1 Het aantal kleuters per leerkracht daalt

Initiatiefnemer: Onderwijs & Vorming

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden:

Mogelijke betrokken actoren:

Acties:

- Ontwikkelen van een nieuw omkaderingssysteem om het kleuteronderwijs ten volle te waarderen.

Vanuit het streven naar een maximale participatie van kleuters aan het onderwijs moeten we zorgen voor een volwaardige omkadering én financiering van heel het kleuteronderwijs. Omdat een leerling op 6 jaar de overstap naar een Nederlandstalige lagere school slechts kan maken na voldoende aanwezigheid (220 halve dagen) in een Nederlandstalige kleuterschool, wordt de derde kleuterklas de facto voor alle kleuters een evidentie.

- Het omrekeningspercentage en de lesurentabellen aanpassen, Een aanpassing hiervan zal leiden tot kleinere klassengroepen in het kleuteronderwijs. De gelijkenschakeling in de omkadering zal geleidelijk gebeuren tegen het einde van de legislatuur.

OD 8.2 Versterken zorgcoördinatie in het kleuteronderwijs

Initiatiefnemer: Onderwijs & Vorming

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Gezin

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Versterken zorgcoördinatie in kleuteronderwijs (Onderwijs)
Door het versterken van de zorg moet het mogelijk zijn om kinderen in het kleuteronderwijs op meer individuele basis te ondersteunen, omwille van extra noden door de thuissituatie, een taalachterstand, fysieke problemen, vertraagde of verstoorde ontwikkelingen, leerproblemen... Een zorgcoördinator kan een rol vervullen in de bekendmaking van het opvoedingsondersteunend verhaal.
- Lokale netwerken opvoedingsondersteuning/zorgcoördinatie (Onderwijs, Gezin)
Door het afstemmen van de verschillende lokale netwerken kan wederzijds geleerd worden en kan men werken aan een versterkte ondersteuning.

OD 8.3 Het informele netwerk van ouders met kinderen jonger dan 6 jaar wordt versterkt.

Initiatiefnemer: Gezin

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Welzijn, Onderwijs & Vorming, Armoede, cultuur

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Gezinsondersteuning kinderen en jongeren in (kans)armoede (Armoede)
Gezinsondersteuning die vertrekt vanuit een vertrouwensband met gezinnen en die het gezin op alle domeinen kan ondersteunen, bevordert de ontwikkelingskansen van kinderen in armoede. Goede voorbeelden hiervan worden ontsloten en verspreid binnen de eigen en andere sectoren. Aandacht voor jonge kinderen in de werking van doelgroep-specifieke organisaties dient hierbij als belangrijk punt naar voor geschoven te worden. Via gerichte vormingsinitiatieven worden

professionals en vrijwilligers die potentieel in contact komen met kinderen in moeilijke opvoedingssituaties geschoold in het herkennen van signalen en het correct doorverwijzen.

- **Informele opvoedingsondersteuning stimuleren (Gezin)**

De laatste jaren is er veel geïnvesteerd in het uitbouwen van de formele opvoedingsondersteuning (opvoedingswinkels, expoo). Aanvullend wordt laagdrempelige opvoedingsondersteuning verder gestimuleerd en ondersteund. Hierbij is het belangrijk om goede praktijken te verspreiden.

- **Toegang kinderopvang (Gezin)**

Ondanks inspanningen blijven de mogelijkheden en voordelen van kinderopvang minder bekend bij een aantal doelgroepen. Hier wordt een verdere inspanning geleverd, waarbij gezocht wordt naar nieuwe manieren om de mogelijkheden bekend te maken en zo de toegang tot kinderopvang te verhogen. Er worden verdere inspanningen voorzien op het inkomensgerelateerd maken van kinderopvang, de voorrangsregels alsook de sociale functie van kinderopvang. In de grote steden wordt ingezet op buurtgerichte en flexibele kinderopvang.

- **Meer ouders van schoolgaande kinderen vinden hun weg naar het aanbod NT2 (Onderwijs & Vorming en Inburgering)**

Omdat de taalkloof een belangrijk aspect blijft bij het contact tussen anderstalige ouders en de school van hun kinderen, engageert de minister van Onderwijs zich om hieraan te werken. Ouderbetrokkenheid versterkt niet alleen de positie van de leerlingen in de school maar ook die van de ouders zelf in de lokale gemeenschap.

OD 8.4 De speelkansen van kinderen jonger dan 6 jaar worden verhoogd en zijn meer toegankelijk gemaakt.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Welzijn, Onderwijs & Vorming, Sport, Leefmilieu, Ruimte, Sport

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- **Stimulansen buitenspelen voor peuters en kleuters (Jeugd)**

In het verleden werd reeds veel gedaan rond buitenspelen (o.a. buitenspeeldag, colloquia,...). Nu worden peuters en kleuters als nieuw aandachtspunt naar voor geschoven in de verdere sensibilisering over dit onderwerp.

- **Bewegen en sporten voor kleuters (Sport)**

Vergroten van het aanbod naar kleuters om vanuit een speelse en multidisciplinaire aanpak hen kennis te laten maken met bewegen en sporten. Het is belangrijk dat de allerjongsten met een zo breed mogelijk bewegingspakket in aanraking komen.

- **Groene, creatieve en uitdagende speelruimte op school (Onderwijs/Leefmilieu) (zie ook 20.5)**
AGION ontwikkelde een instrument – de duurzaamheidsmeter – waarbinnen ook veel aandacht gaat naar groene speelplaatsen. De duurzaamheidsmeter focust op de hele site en haar omgeving (masterplan). Als verlengde moet hier zeker ook de relatie van de school met de schoolomgeving in meegenomen worden. Openbare uitdagende, speelruimte (bossen, parken, spelotheken...) en een kindvriendelijk pad tussen school en deze openbare speelruimtes. Waar scholen aan openbare speelruimte grenzen, moet onderzocht worden op welke manier deze op een veilige manier kunnen gebruikt worden tijdens de pauzes of buitenschoolse opvang.

- **Stadsspelen promoten**

Ontwikkelen en promoten van good practices i.v.m. spelen in de stad, zowel op het vlak van ingrepen in de publieke ruimte, als op het vlak van de ontwikkeling en verspreiding van (ped)agogische activiteiten

SD 9 Steden zijn kindvriendelijker – ze bieden kinderen en jongeren meer ontwikkelingskansen

Visie

Het profiel van kinderen en jongeren in de steden verschilt van het doorsnee beeld van een Vlaams kind of jongere. Kinderen en jongeren in de steden hebben vaker een andere etnische achtergrond, zijn lager geschoold, leven meer in armoede, zijn meer werkloos dan gemiddeld. Anderzijds zijn in de steden veel voorzieningen en andere jongeren te vinden op korte afstand, dus leven jongerenculturen er sterker op. Demografisch zien we het aantal kinderen en jongeren vooral stijgen in de steden. Het is belangrijk voldoende te investeren in deze volgende generaties.

Als we stappen vooruit willen zetten op het vlak van onderwijs, tewerkstelling, armoede, opvang, welbevinden van kinderen en jongeren in de steden, dan dienen we te vertrekken vanuit een integrale aanpak. Vanuit verschillende beleidsdomeinen worden nu al stappen gezet naar deze kinderen en jongeren, al dan niet met een specifieke stedenbril op.

Vaststellingen

Uit cijfermateriaal blijkt dat jeugdwerkloosheid een structureel probleem is in de steden, o.m. door de sterke aanwezigheid van maatschappelijk kwetsbare groepen. Dit is geen eenzijdig probleem en moet vanuit verschillende invalshoeken benaderd worden, vertrekkend vanuit de bestaande expertises en acties en gebaseerd op een gezamenlijke visie. Een taskforce op Vlaams niveau kan alle mogelijke actoren samenbrengen (samenwerkingskader) en inzetten op een multidimensionale aanpak van de vele oorzaken van structurele jeugdwerkloosheid in de steden. Dit kan pas tot echte resultaten leiden als het ook wordt geïmplementeerd op het stedelijke niveau.

Kinderen en jongeren, en in het bijzonder zij die in de 19de-eeuwse wijken van de steden wonen, beschikken over minder publieke, en vaak ook private ruimte om te wonen, studeren, spelen, sporten of rond te hangen. Dit heeft een impact over hun tevredenheid met de woning en omgeving waarin ze wonen. Bij kinderen is er de nood aan kwaliteitsvolle bespeelbare ruimte met voldoende groen, bij jongeren gaat het om fuifruimte maar ook om sportinfrastructuur.

Onderwijs in de steden heeft te kampen met een aantal knelpunten: een grote instroom van niet-Nederlandstalige kinderen, een fysiek capaciteitsprobleem, een tekort aan en verloop van leerkrachten...

Operationalisering

OD 9.1 Er is een actieplan om de structurele jeugdwerkloosheid in steden aan te pakken

Initiatiefnemer: Werk

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Stedenbeleid, Economie, Sociale economie, Onderwijs & Vorming, Gelijke kansen, Armoede, Brusselse aangelegenheden

Mogelijke betrokken actoren: VDAB, JES, Groep Intro, Kenniscentrum Vlaamse Steden, e.a.

Acties

- Staten – Generaal structurele jeugdwerkloosheid in Vlaamse steden (Werk i.s.m. Stedenbeleid)
- Voor Brussel is er een samenwerkingsakkoord op het vlak van (Brussel, Werk)
  - Leren en werken

- Sociaaleconomische mobiliteit
- Uitwisseling vacaturedatabanken
- Talenactivering op de werkvloer

OD 9.2. Tegen het einde van de legislatuur is er rond jongeren en stedelijkheid meer expertise opgebouwd en gedeeld

Initiatiefnemer: Jeugd & Stedenbeleid

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Welzijn, Brusselse aangelegenheden

Mogelijke betrokken actoren: Overleg Centrumsteden, Steunpunt Jeugd, Kenniscentrum Vlaamse Steden, e.a.

- Organisatie van een colloquium rond “opgroeien in een stad” (Jeugd i.s.m. Stedenbeleid)
- Uitwerking bijkomende indicatoren rond jeugd en steden, in stadsmonitor 2011 (Stedenbeleid i.s.m. Jeugd)

OD 9.3 Kinderen en jongeren vinden meer mogelijkheden in de steden tot ontplooiing in de vrije tijd.

Initiatief: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Stedenbeleid, Cultuur, Sport, Ruimtelijke Ordening

Mogelijke betrokken actoren: Locus, VVJ, VVSG, ISB, Stad Antwerpen (in het kader van Antwerpen Jongerenhoofdstad 2011), Kenniscentrum Vlaams Steden e.a

Acties

- Stimuleren van jeugdculturele zones (Jeugd, Cultuur, Stedenbeleid)
- Via jeugdculturele zones geven we jongerencultuur zowel letterlijk als figuurlijk ruimte. Steden kunnen in het kader van het Stedenfonds of het stadvernieuwingsfonds inzetten op deze projecten. (Stedenbeleid)
- Meer sport- en cultuurinfrastructuur die voldoende bruikbaar is voor recreatieve gebruikers (Sport)
Onderzoeken hoe scholen hun infrastructuur voor cultuur en sport kunnen openstellen.
- Verzamelen en ontsluiten van good practices over (Jeugd i.s.m. Stedenbeleid & Vlaamse Bouwmeester)
  - Kind- en jeugd vriendelijke inrichting van de publieke ruimte
  - Het concept speel- en/of jongerenweefsel
  - Polyvalentie van semipublieke infrastructuur (parkings, spoorwegbermen...)
  - Multifunctionaliteit en medegebruik van gemeenschapsinfrastructuur (scholen, bibliotheken, culturele centra)
- Voor Brussel zijn er concrete samenwerkingsprojecten met de Franse Gemeenschap op het vlak van ontmoeting en jongerencultuur (Brussel, Jeugd, Cultuur)

SD 10 Kinderen en jongeren groeien op in meer leeromgevingen die kwaliteitsvol, divers en inclusief zijn

Visie

Het is de wil van de Vlaamse Regering om uit te gaan van wat kinderen wel kunnen, in plaats van uit te gaan van wat ze niet, of minder goed kunnen. Dat is onze wens voor alle kinderen, ook deze met een beperking. Elk kind moet volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving, aan vorming, aan ontmoeting. De essentie van jeugdbeleid is instrumenten te ondersteunen en te ontwikkelen die het geloof van kinderen en jongeren in hun eigen mogelijkheden versterken. Inclusief als het kan, exclusief als het moet. Zo kunnen ze hun eigen grenzen verleggen, en de grenzen tussen mensen in de samenleving, en zo de grenzen van de samenleving zelf.

We geloven in het belang van leeromgevingen aan te bieden waarin iedereen maximaal kansen krijgt om zich te ontplooien. Dit is zowel belangrijk voor het kind of de jongere vanuit zijn of haar recht om gelijkwaardig behandeld te worden en te mogen participeren als voor de overheid die op deze manier werkt aan de samenhang binnen een diverse samenleving. Zeker binnen het leerplichtonderwijs zouden kinderen en jongeren in een omgeving moeten kunnen vertoeven die een weerspiegeling is van de realiteit.

Onder 'divers en inclusief' verstaan we het tegenovergestelde van 'uitsluitend'. In een diverse leeromgeving wordt dus niemand uitgesloten. Omdat 'inclusief' werken in een onderwijscontext specifiek slaat op kinderen met een fysieke of psychische beperking, kozen we ervoor om ook de diversiteit van de leeromgevingen te benadrukken en aan te geven dat we staan voor een socio-culturele mix in klassen.

Onder 'leeromgevingen' verstaan we alle omgevingen waarin bewust en doelgericht voorwaarden gecreëerd worden die het leren aanmoedigen: onderwijs, vorming binnen vrije tijd, vorming op het werk...

In een diverse en inclusieve leeromgeving wordt er alles aan gedaan (helpen om aan te passen, hulpbronnen zoeken, obstakels wegwerken...) opdat mensen op een volwaardige manier kunnen participeren aan alle activiteiten in die leeromgeving, zonder dat ze in hun rechten worden geschonden. Het is belangrijk dat alle kinderen en jongeren kansen krijgen om samen te leren en te participeren.

Wanneer de draagkracht wordt overschreden, moet de focus gelegd worden op het versterken van de school of organisatie en niet op het doorverwijzen van het kind of de jongere⁷. We ambiëren zoveel mogelijk inclusieve leeromgevingen en werken aan gespecialiseerde leeromgevingen indien deze meer leeransen bieden voor de jongere in kwestie. Het belang, de wensen en de draagkracht van het kind of de jongere zijn daarbij doorslaggevend. De kinderen en hun ouders worden goed geïnformeerd over de mogelijkheden. Zij hebben het laatste woord bij de keuze voor een leertraject. Waar we in een onderwijscontext resoluut gaan voor eerst inclusief, dan pas exclusief, moeten we – gezien de mogelijkheid van vrije keuzes en vrijheid van vereniging – in een vrijetijdscontext een positie hanteren die eerder mikt op een meersporenbeleid maar waarbij we blijvend stellen dat elke organisatie principieel zou moeten openstaan voor allerlei soorten deelnemers.

---

⁷ Schraepen, B., Vanpeperstraete, L., Melis, A., Lebeer, J., Christiaens, M. & Hancké, T. (2007). Draagkracht als dynamisch concept binnen leerzorg. *T.O.R.B.*, 2007-2008, nr. 3, 219-223.

Vaststellingen

Kinderen en jongeren komen al te vaak in gescheiden leeromgevingen – zowel in het onderwijs als in andere leeromgevingen (jeugd, sport, cultuur, vorming op het werk,...) – terecht op basis van bepaalde kenmerken (handicap, stoornissen, taalachterstand, socio-economische kenmerken ...). Zo krijgen zij niet de kans om van en met elkaar te leren of te leren samenleven.

Met het oog op gelijke onderwijskansen, wordt de nadruk vooral gelegd op het zo vroeg mogelijk aan de slag gaan met taalonderwijs. Zo bereikt men uiteraard de beste resultaten. We stellen echter vast dat het probleem van de taalachterstand ook vandaag acuut is in het basisonderwijs en in het bijzonder in het secundair onderwijs. Heel wat leerlingen die nu vragende partij zijn voor meer lessen moeten zich nu wenden naar de centra voor volwassenenonderwijs waar men niet over de aangepaste leermethodes beschikt om hen voldoende te helpen. Op die manier missen deze kinderen en jongeren kansen om zich volwaardig te ontplooien.

Operationalisering

OD 10.1 Scholen, instellingen en organisaties zijn gesensibiliseerd rond divers en inclusief werken, onder andere door het verspreiden van goede voorbeelden.

Bij deze goede voorbeelden wordt aandacht besteed aan de diversiteit van het publiek maar ook de fysieke leefwereld moet meegenomen worden. Het gaat daarbij o.a. om de goede integratie van universal design, een pedagogische visie en de vertaling van inclusief en divers onderwijs. Maar ook over manier waarop de infrastructuur een goede ondersteuning biedt in de relatie en wisselwerking met de schoolomgeving, (vb. is de straat aangepast naar een universele toegankelijkheid, etc.).

Initiatiefnemer: Onderwijs & Vorming en Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Welzijn, Werk

Mogelijke betrokken actoren: **OD 10.2 De deskundigheid over diverse en inclusieve leeromgevingen bij actoren in de betrokken sectoren is verhoogd, met als doel de draagkracht te verhogen.**

Initiatiefnemer: Onderwijs en Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Welzijn, Werk

Mogelijke betrokken actoren:

Zie de acties onder OD 4.3.

OD 10.3 Stelselmatig worden de organisatorische, financiële of praktische drempels die inclusieve leertrajecten in het onderwijs bemoeilijken, weggewerkt.

Initiatiefnemer: Onderwijs en Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Gelijke Kansen

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Integrale toegankelijkheid schoolinfrastructuur (Onderwijs)

Het verhogen van de integrale toegankelijkheid van schoolinfrastructuur, met als prioritaire focus de integrale toegankelijkheid van nieuwe infrastructuur. In het schooljaar 2010-2011 wordt een doelstellingenkader rond toegankelijkheid van infrastructuur verder geconcretiseerd in een actieplan. Dit gaat ruimer dan enkel integrale toegankelijkheid, infrastructuur speelt ook een belangrijke rol in kwaliteitsvolle, inspirerende werk – en leeromgevingen.

OD 10.4 De mogelijkheden om bijkomend Nederlandstalig taalonderwijs te organiseren in en buiten het secundair onderwijs worden onderzocht met oog op invoering

Initiatief: Onderwijs

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Inburgering en Integratie

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Opzetten en bekendmaking van Nederlandstalige taalstimuleringsprojecten in en buiten scholen (Onderwijs i.s.m. jeugd, Inburgering en Integratie)

We willen de inspanningen van scholen, om de Nederlandstalige taalachterstand van kinderen met een andere thuistaal te remediëren, ondersteunen door aan de formele leeromgeving een informeel vervolg in de vrije tijd te breien. De leefwereld van kinderen bestaat uit het gezin, de omgeving en de school, en alleen een samenwerking tussen deze drie milieus biedt een effectief antwoord op achterstelling.

SD 11 Er zijn meer 'brede scholen' om kinderen en jongeren maximale kansen te geven om zich op verschillende levensdomeinen volwaardig te ontplooiën en om te participeren aan de samenleving.

Visie

De school van de toekomst is een school die kinderen de kennis, vaardigheden en attitudes meegeeft om eigen keuzes te maken, en het besef dat die eigen keuzes een impact hebben op de omgeving en op de wereld. Wie de omgeving en de wereld wil veranderen, moet zich voor de omgeving en de wereld open te stellen. Dat vraagt een vermogen tot aanpassing van scholen, die gedragen moet worden van binnenuit, en geïnspireerd worden van buitenaf. Door ouders, door wie plannen tekent voor de publieke ruimte of voor het verkeer, door jeugd- en welzijnsorganisaties of buurtcomités. Een *Brede School* is meer dan een open school.

Een Brede School is een samenwerkingsverband dat een netwerk van zorg, opvoeden, leren en ondersteuning rond kinderen en jongeren wil opzetten, in het belang van die kinderen en jongeren en hun ontwikkeling. De centrale plek van de school in het netwerk verwijst naar de centrale plek die een school inneemt in de leef- en belevingswereld van kinderen en jongeren, naar de impact van de school op de buurt, en naar de doelstelling om via een herstel van de relatie tussen school en buurt het welbevinden van kinderen te versterken.

De samenwerking situeert zich zowel op het lokale, bovenlokale als op het Vlaamse niveau. Het Oudgriekse woord *scholè*, betekent "tijd voor liefhebberij en studie". Een Brede School werkt sectoroverstijgend, de ontwikkeling van kinderen en jongeren wordt immers evenveel bepaald buiten de schoolmuren als erbinnen. Een brede school kan gedragen worden door verschillende actoren: een (buitenschoolse) kinderopvang, een jeugdwerkorganisatie, culturele en erfgoedorganisaties, sportverenigingen, armoedeverenigingen, kinderopvang, speelpleinwerkingen, bedrijven uit het sociaal-economisch weefsel waarbinnen de school zich bevindt... . Omdat een Brede Schoolwerking op diverse terreinen actief is en uiteenlopende competenties vergt, kan het geen opdracht zijn voor één organisatie of sector. Het vergt doelgerichte en constructieve samenwerking in een netwerk van diverse organisaties betrokken bij de ontwikkeling van kinderen en jongeren.

Een Brede School heeft ook voordelen voor andere betrokkenen. Zo kan het aansluiten van de vrije tijd op de schooltijd een praktische oplossing bieden voor het opvangprobleem van ouders of kunnen betrokken organisaties meer kinderen, jongeren (en of hun ouders) bereiken. Een brede school vertrekt altijd vanuit een lokale context. Brede School kent daarom evenveel verschijningsvormen als er netwerken zijn. Ze hebben wel een gemeenschappelijke sokkel;

- Het netwerk is intentioneel
- Het vertrekt vanuit de leefwereld van kinderen en jongeren
- Er is geen Brede School zonder school als actor, andere actoren kunnen variëren
- De Brede School wil het lokale gemeenschapsweefsel herstellen
- De Brede School wil zoveel mogelijk competenties van kinderen en jongeren aanspreken en ontwikkelen
- De Brede School wil de draagkracht van de school versterken door de betrokkenheid van ouders en buurt op de school te vergroten

- De Brede School wil op die manier het welbevinden van kinderen en jongeren en dus ook de schoolse resultaten positief beïnvloeden

Binnen de contouren van het Brede Schoolconcept is verdere, lokale visieontwikkeling wenselijk. Een Brede School is een gezamenlijk project rond lokale noden en mogelijkheden, waarin alle partners zich engageren voor gezamenlijke doelen met betrekking tot de integrale ontwikkeling van kinderen en jongeren, naast of gekoppeld aan de eigen doelstellingen. Gelijkwaardigheid van de verschillende partners is daarbij een must.

Vaststellingen

“It takes a village to raise a child”. Het is bijna een boutade voor jeugdbeleidsmakers. Maar ze is van groot belang. Al te vaak voeren verschillende instellingen, instituten, organisaties en overheden een solo-beleid dat zo veel sterker zou kunnen zijn wanneer ze in een samenwerkingsverband gebeuren. We stellen vast dat heel wat mensen blijvend op zoek zijn naar een kwaliteitsvolle ondersteuning van hun kinderen op om het even welk moment: de schooltijd zowel als de vrijetijd zowel als de privé-tijd. Door verbindingen te maken kunnen de verschillende spelers hun krachten bundelen en kan de ontwikkeling van kinderen en jongeren er op vooruit gaan.

De voorbije jaren werden mogelijkheden en valkuilen van de Brede School verkend via proefprojecten (vanuit Onderwijs) en proeftuinen (vanuit Jeugd).

Zo blijkt bovensectorale samenwerking niet vanzelfsprekend en moet dit beleidsmatig gestimuleerd en ondersteund worden. Momenteel bemoeilijken regelgeving en subsidiëring nog te vaak dergelijke samenwerkingsverbanden.

‘Verbindingen leggen’ en ‘participatie⁸’ van verschillende partners’ zijn begrippen die elke Brede School vanuit de lokale context invulling geeft. Uit de ervaringen van de proefprojecten blijkt de participatie van kinderen en jongeren in een Brede School ondermaats. Nochtans gaat de Brede School over hún ontwikkeling en bestrijkt zij meerdere aspecten van hun tijdsinvulling (school, opvang, vrije tijd...). Brede Scholen moeten daarom extra gestimuleerd worden om werk te maken van een participatieve invulling van het concept Brede School.

Jonge gezinnen brengen leven in de stad en zijn cruciaal voor de leefbaarheid. Vanuit die optiek worden ondersteunende initiatieven voor een brede leer- en leefomgeving, met participatie van kinderen en jongeren in de stad, zoals het ‘Brede School’-concept, gestimuleerd

Specifiek voor Brussel moet de Brede School vanuit het perspectief van het Nederlandstalig onderwijs in een hoofdzakelijk anderstalige omgeving, ingevuld worden als het creëren van een formeel lokaal netwerk van initiatieven die een informele Nederlandstalige leeromgeving creëren.

Operationalisering

OD 11.1 Een evenwichtige samenwerking van verschillende partners uit o.a. onderwijs, welzijn, cultuur, sport, jeugd en economie... wordt gestimuleerd.

Initiatiefnemer: Jeugd en Onderwijs

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Welzijn, Armoede, Cultuur, Sport, Onroerend erfgoed, Economie, Stedenbeleid,

Mogelijke betrokken actoren:

---

⁸ Participatie slaat op ‘inspraak hebben in verschillende processen’ en niet alleen ‘op deelnemen aan...’.

Acties

- Conceptnota Brede School (Onderwijs, Jeugd, Kinderopvang, Cultuur, Sport)

De projectgroep Brede School wordt heropgestart. In 2012 heeft de Vlaamse overheid een richtinggevend kader en visie op Brede School die een evenwaardige samenwerking tussen verschillende sectoren – waaronder welzijn, onderwijs, cultuur, jeugd en sport – stimuleren. Een mogelijk gevolg daarvan kan een aanpassing zijn van de relevante sectorale subsidievoorwaarden ten aanzien van lokale besturen.

- Sensibilisering (Onderwijs)

De Vlaamse overheid onderneemt sensibilisatieacties naar het lokale niveau over de meerwaarde van Brede Scholen.

- Het delen van infrastructuur (Onderwijs)

De Vlaamse overheid zorgt ervoor dat bij Brede Scholen betrokken sectoren optimaal samenwerken voor het gebruik van nieuwe en bestaande lokale infrastructuur. Terreinervaring toont aan dat subsidiëringprocessen en financiering een knelpunt is voor een optimale samenwerking voor verbouwing-en nieuwbouwwerken en samenwerking gedeeltelijk of volledig in de weg staat. We onderzoeken of we hier een aantal proefprojecten kunnen opstarten met een overkoepelende financiering. Waardoor knelpunten naar subsidiering en regelgeving uit concrete cases kan gefilterd worden.

- Typologie onderzoek naar de ruimtelijke vertaling van Brede School (Onderwijs)

Er wordt een typologieonderzoek gevoerd naar de ruimtelijke vertaling van Brede School.

- Uitbouw Nederlandstalige voorzieningen Brussel (Onderwijs, Brussel, Cultuur, Jeugd)

Specifiek voor Brussel wordt het behoud en uitbreiding van de capaciteit van het Nederlandstalig onderwijs gekoppeld aan de uitbouw van een netwerk van Nederlandstalige voorzieningen rond de school, die zorgen voor voldoende Nederlandstalige instroom en voor een Nederlandstalige omgeving dicht bij de school en aansluitend op de schooluren

OD 11.2 De actieve participatie van kinderen en jongeren aan de invulling van de Brede School wordt gestimuleerd.

Initiatiefnemer: Jeugd & Onderwijs

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Welzijn, Cultuur, Sport

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Good practices participatie ontsluiten (Onderwijs)

De Vlaamse overheid coördineert de uitwisseling van good practices over participatie van kinderen en jongeren aan Brede Scholen in Vlaanderen.

Visie

Nieuwe media zijn niet meer weg te denken uit het leven van jongeren, Hun alomtegenwoordigheid en hun complexiteit vragen om het nodige kritische inzicht en om strategische en praktische vaardigheden. Naast fenomenale kansen bieden media – en voornamelijk dan de zgn. ‘nieuwe’ media ook een aantal een aantal bedreigingen: bedreigingen voor de privacy, voor nieuwe vormen van grensoverschrijdend seksueel gedrag, voor nieuwe vormen van verslaving, voor misbruik.... Er zijn technische filters, er zijn campagnes voor ouders, maar de meest efficiënte manier om zowel met de kansen als de bedreigingen van de nieuwe media om te gaan is een beleid te ontwikkelen gericht op ‘empowerment’: kinderen en jongeren kennen en gebruiken de media als een positief en emanciperend instrument in hun leven. Het is daarbij belangrijk bijzondere aandacht te schenken aan de meest kwetsbaren in onze samenleving en ook oog te hebben voor eventuele ‘uitsluitende’ mechanismen. De expliciete wens en opdracht van de Vlaamse Regering om de digitale kloof te dichten verdient dus ook in deze context aandacht. Bij de concretisering van een Kenniscentrum Mediawijsheid willen we de kaart trekken van alle kinderen en jongeren. Mediawijsheid definiëren we als **het geheel van kennis, vaardigheden en mentaliteit waarmee burgers zich bewust, kritisch en actief kunnen bewegen in een complexe, veranderlijke en fundamenteel gemediatiseerde wereld**. In de uitwerking daarvan zijn ideeën als peereducatie en intergenerationele educatie (waarbij kinderen en jongeren andere generaties helpen bij bepaalde het zich eigen maken van bepaalde media) van belang.

Net zoals het leren van een taal, start het proces van mediacompetenties op jonge leeftijd. Jongeren maken zich het web eigen, bouwen zodanig veel kennis op dat ze meer over nieuwe media weten dan vorige generaties. Nieuwe media zijn ook een brug, een glijmiddel tussen generaties onder andere van kleinkinderen naar grootouders, en een boulevard voor peer to peer education. Als beleidsmaker zijn we hier niet blind voor en we beseffen dat het concept ‘leren’ een andere inhoud krijgt en nemen dit mee in de ontwikkeling van een competentiebeleid.

Het is duidelijk dat nieuwe media een belangrijke rol zullen spelen in het jeugdbeleid in Vlaanderen. Een geïntegreerde aanpak is daarbij onontbeerlijk. Nieuwe media laat zich niet herleiden tot één beleidsdomein, tot één ruimte.

We geloven bovendien dat kinderen en jongeren zelf ook belangrijke mediamakers kunnen zijn. Gezien de voorsprong van sommige kinderen en jongeren in de omgang met media-instrumenten en gezien hun soms onbevangen en toch kritische blik kijk op de wereld bieden zij als mediamakers een verrijkend en noodzakelijk perspectief. Daarin willen we hen verder faciliteren en hen stimuleren om te werken aan een zo correct mogelijke beeldvorming met aandacht voor onder andere de portrettering van diversiteit, genderstereotypes... .

Het Vlaams regeerakkoord gaf al de komst aan van een Kenniscentrum Mediawijsheid en Mediageletterdheid. Het Kenniscentrum zal dan ook een belangrijke rol te spelen hebben bij de operationele doelstellingen rond mediawijsheid.

Vaststellingen

Kinderen en jongeren gaan dagdagelijks om met de hedendaagse media. Af en toe wordt er zelfs gesproken over de huidige generatie kinderen als ‘digital natives’. Of dit beeld correct is, wordt niet door alle onderzoekers bevestigd. Wel is duidelijk dat de ene die media al wat beter beheerst dan de

andere en dat er ook in de kritische omgang met die media verschillen waarneembaar zijn. De zogenaamde digitale kloof bestaat, zowel materieel als op inhoudelijk vlak.

Hoewel kinderen en jongeren over heel wat kennis en vaardigheden beschikken en verschillende jongeren waardevolle nieuwselementen presenteren, wordt daar de traditionele media weinig naar om gekeken. Nochtans zijn dergelijke bijdragen van belang voor de bredere beeldvorming rond kinderen en jongeren in de samenleving.

Operationalisering

OD 12.1 In samenwerking met alle betrokkenen stimuleren het Kenniscentrum Mediawijsheid en andere actoren binnen de Vlaamse overheid mediawijsheid bij kinderen en jongeren, en bij volwassenen (opvoeders en leerkrachten).

Initiatiefnemer: Media

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Onderwijs, Cultuur, Jeugd, Armoede, Welzijn (opvoedingsondersteuning)

Mogelijke betrokken actoren: Steunpunt Jeugd, jongerenorganisaties (JAVI vzw, REC, StampMedia...)

Acties

- Aandacht voor kinderen en jongeren bij oprichting kenniscentrum mediawijsheid (Media)

Bij de oprichting van het kenniscentrum mediawijsheid en mediageletterdheid zal de Vlaamse overheid rondetafels organiseren met actoren uit verschillende sectoren om zo de visie en doelstellingen verder vorm te geven. Hierbij zullen ook actoren die zich op het snijvlak jeugd & media bevinden, betrokken worden. Er wordt ook aandacht besteed aan de manier waarop kinderen en jongeren zelf naar media kijken, luisteren en aan de manier waarop zij er mee omgaan.

- Mediawijsheid maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren (Media)

Het Kenniscentrum mediawijsheid stimuleert, in overleg met betrokken actoren zoals het steunpunt jeugd en relevante landelijke erkende organisaties van en voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren in de jeugdsector, een specifiek vormingsaanbod.

- Rol ouders (Media, Cultuur, Gezin)

De rol van ouders in media-opvoeding is zeer belangrijk. Via onder meer het sociaal-cultureel werk kunnen zij bewustgemaakt worden voor wat betreft onder andere veilig internet en reclamebewustzijn.

- Competenties media (Media, Onderwijs)

Het Kenniscentrum Mediawijsheid definieert mee de competenties met betrekking tot media en onderzoekt hoe de erkenning daarvan gebeurt.

OD 12.2. Kinderen en jongeren worden gestimuleerd om hun mediawijze vaardigheden door te geven aan leeftijdsgenoten en andere generaties.

Initiatiefnemer: Media

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Jeugd, Onderwijs

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Peer to peer projecten (Jeugd & Media)

In het kader van de subsidiëring van jeugdinformatie- en jongerenmediaorganisaties wordt er ingezet op peer to peer projecten en social media.

- Sensibilisering van peer to peer learning in het onderwijs (Onderwijs)

Bij het uitvoeren van de nieuwe vakoverschrijdende eindterm rond mediawijsheid wordt ook werk gemaakt van sensibilisering over werken met peer to peer learning.

OD 12.3. Door netwerkvorming tussen jongerenmedia-initiatieven versterken we de output van deze organisaties en zorgen we voor een band met en input aan de Vlaamse media.

Initiatiefnemer: Media en Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden:

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Netwerk jongerenmedia-initiatieven (Jeugd i.s.m. Media)

Bij jongerenmedia-initiatieven denken we o.a. aan initiatieven of organisaties waarin jongeren uitdrukking geven aan wat hen bezig houdt of hoe zij gebeurtenissen in hun leefwereld en de samenleving waarnemen. Daarbij denken we aan jongerenredacties, jongerenpersagentschappen e.d. Het is de bedoeling een aantal initiatieven te ontplooiën om de netwerking tussen deze initiatieven te versterken.

- Aandacht voor jongerenmedia in de Vlaamse Media (Media)

De Vlaamse media-actoren, waaronder de openbare omroep worden in contact gebracht met dit netwerk met het oog op het realiseren van meer uitwisseling en samenwerking tussen diverse initiatieven.

- Jongerenambassadeurs (Jeugd i.s.m. Media)

We stimuleren het begeleiden van Jongerenambassadeurs die het standpunt van kinderen en jongeren op een goede manier kunnen overbrengen bij journalisten en redacteurs in rondetafelgesprekken. Jongerenambassadeurs kunnen rolmodellen worden in de beeldvorming van en over jongeren. Daarbij wordt maximaal ingezet op culturele, fysieke en genderdiversiteit.

SD 13 Alle kinderen en jongeren krijgen kansen om in de vrije tijd competenties te ontwikkelen, te herkennen en/of te laten erkennen.

Visie

In het hedendaags debat over wat je nodig hebt om te functioneren in de samenleving, heeft het competentiedenken al even zijn ingang gemaakt. Waar dit verhaal zich initieel vooral ontwikkelde rond de competenties die je nodig hebt om te kunnen functioneren op de werkvloer, verbreedt het denken naar competenties die je in allerlei levensdomeinen nodig hebt (sociale competenties, culturele competenties...). Sommige jongeren ontdekken hun competenties het best in een onderwijscontext terwijl het voor anderen net de onbevangenheid van de vrijetijdscontext is die het hen mogelijk maakt te ontdekken waar ze goed in zijn. Nog andere jongeren doen in de privésfeer aan mantelzorg voor zieke ouders of voor een broer/zus met een handicap. Doordat jongeren vrijwillig participeren, aangesproken worden op hun interesses en sterktes en dit op hun eigen tempo, nemen ze - vaak onbewust - deel aan een boeiend en motiverend leerproces. Tijdens dit leerproces ontdekken ze talenten en interesses en ontwikkelen ze al doende heel wat competenties. In beide gevallen is een bewustwordings- en ontwikkelingsproces dan ook belangrijk. Het *herkennen* van verworven competenties (HVC) en het *erkennen* van verworven competenties (EVC) kunnen leiden tot een groter bewustzijn bij individuele jongeren rond hun competenties. Dit groter bewustzijn kan leiden tot een grotere zelfkennis en kan bv. een meer bewuste studie- en beroepskeuze stimuleren maar ook andere levenskeuzes positief beïnvloeden.

Specifiek op basis van EVC kunnen jongeren gemakkelijker instappen in opleidingstrajecten of deze opleidingen versneld doorlopen. Ze kunnen ook makkelijker toegang krijgen tot beroepen en op die manier een andere toegang krijgen dan die via onderwijsdiploma's en getuigschriften. EVC kan een antwoord bieden op sectorale noden, zoals een gebrek aan gekwalificeerde arbeidskrachten of tegemoet komen aan regelgeving rond het verplicht bezitten van een kwalificatiebewijs voor het uitoefenen van bepaalde beroepen. Door iedereen gelijke kansen te geven om verworven competenties te laten erkennen, kan de positie van kansengroepen versterkt worden. De herkenning van deze verworven competenties door de jongeren zelf is hierbij een belangrijke stap.

Drie principes zijn in dit competentieverhaal belangrijk:

- 1) competenties - in welk levensdomein ze ook verworven werden - moeten vertaald kunnen worden in een taal die ook een betekenis krijgt in andere levensdomeinen. Een te instrumentele kijk op competenties, louter in functie van de arbeidsmarkt moet vermeden worden, omdat hierdoor zingeving en talenten uit het oog worden verloren, met als gevolg dat mensen snel zullen afhaken.
- 2) Cruciaal is dat het de jongeren zelf zijn die beslissen of ze al dan niet willen deelnemen aan een EVC-traject. Organisaties kunnen jongeren wel prikkelen om stil te staan bij hun verworven competenties, hen desgewenst werkvormen en instrumenten aanreiken en indien nodig begeleiden om dit op gepaste wijze te doen.
- 3) Vooral die jongeren die moeilijk bereikbaar zijn en die niet deelnemen aan formele vrijetijdsactiviteiten moeten meegenomen worden. We stellen vast dat de jongeren die hun weg niet vinden in het reguliere onderwijssysteem, vaak ook moeilijker toegang hebben tot de arbeidsmarkt en weinig participeren aan het reguliere vrijetijdsaanbod. Het risico bestaat dat deze jongeren minder geneigd zouden zijn om beroep te doen op de geboden mogelijkheden om hun competenties te laten (h)erkennen, omdat ze onvoldoende geïnformeerd zijn, hun slaagkansen laag inschatten of de meerwaarde niet inzien.

We moeten een lans breken om het talent in elk kind te ontdekken. We zien EVC hierin als hefboom.

De vrijetijds- en jeugdsector in het bijzonder heeft de kracht om jonge mensen te doen geloven in zichzelf, om succeservaringen te laten beleven, om onbewust zeer veel competenties voor de arbeidsmarkt en het leven op te doen. Het is dan ook onze verantwoordelijkheid om jongeren, en in het bijzonder de kwetsbare, de kans te geven om expliciet te benoemen wat ze kunnen en niet wat ze niet kunnen.

Vaststellingen

Dit competentiegericht denken heeft echter nog altijd niet evenveel grond in de maatschappelijke realiteit. Het is een proces dat zowel bij werkgevers, werknemers, leerkrachten, leerlingen, jeugdwerkers, welzijnswerkers... moet groeien. Belangrijk is daarbij enerzijds een bewustwordingsproces bij jeugdwerkers en begeleiders in de vrije tijd of in de mantelzorg over het feit dat jongeren competenties verwerven in hun vrije tijd en de meerwaarde die het (h)erkennen hiervan voor jongeren kan bieden. Dit moet vertaald worden in goede begeleiding en ondersteuning. Anderzijds is een brede sensibilisering nodig van leraars, werkgevers, trajectbegeleiders en ouders. Zoniet wordt het competentiegericht denken en werken al gauw een zeer individualistisch verhaal waarbij enkel zij die al perfect op de hoogte zijn van hun capaciteiten (en vaak ook al voldoende kansen hadden om die te ontwikkelen) van dit systeem kunnen profiteren (het Matteüseffect). Dit alles kan niet los gezien worden van competentiegericht onderwijs. Zowel hoger onderwijs, als volwassenenonderwijs en leerplichtonderwijs moeten nagaan hoe ze competentiegericht onderwijs vorm willen geven en welke plaats het erkennen van verworven competenties hierin kan innemen.

Er werden al stappen gezet in het werken rond competenties door de Vlaamse overheid. Verschillende instrumenten en- werkvormen waarmee jongeren, indien ze dit zelf willen, hun competenties zichtbaar kunnen maken werden gefaciliteerd en ondersteund in hun ontwikkeling en implementatie. Zo is er al My VDAB, Oscar voor het sociaal-cultureel werk voor jeugd en volwassenen en een proefproject rond de persoonlijke ontwikkelingsplannen (POP's) enz. Een volgende stap dient hier gezet te worden: de mogelijkheden die werden gecreëerd voor jongeren om competenties zichtbaar te maken in portfolio's e.d. moeten we inzetten in EVC-procedures. Er moet gestreefd worden naar zoveel mogelijk complementariteit tussen de gebruikte instrumenten en de visie op competenties die gehanteerd wordt. Een geïntegreerd EVC-kader en uitwisseling tussen organisaties door het faciliteren van het kennisnetwerk EVC kunnen hiervoor aan de basis liggen. Complementariteit impliceert niet dat de ene sector zich moet aanpassen aan de andere. Werken aan herkenning door de jongeren zelf veronderstelt een andere aanpak en andere instrumenten dan EVC.

EVC is ook een belangrijke hefboom voor de toegang naar werk, en de verdere loopbaanontwikkeling binnen werk en van werk naar werk. Dit vereist een inspanning en sensibilisering van alle werkgevers. De cultuursector (in zijn breedste zin), de jeugdsector, de sportsector en de overheid kunnen als werkgevers hierin een voorbeeldfunctie vervullen.

Operationalisering

OD 13.1 De ontwikkeling en implementatie van instrumenten en- werkvormen voor het herkennen van competenties is gefaciliteerd en ondersteund.

Initiatiefnemer: Jeugd en Onderwijs & Vorming

Betrokken beleidsdomeinen: Welzijn, Cultuur, Sport, Werk

Mogelijke betrokken actoren: Jint

Acties

- Oscar (Jeugd & Cultuur)

Oscar zal verder uitgewerkt worden met speciale aandacht voor de verbreding van het instrument naar aanverwante sectoren binnen het beleidsdomein CJSM en de verbinding met onderwijs, opleiding en arbeidsmarkt.

- De Vlaamse Regering Promoot de 'leermobilititeit' (learning mobility) voor alle jongeren. (Onderwijs & Vorming en Jeugd)
- EVC- EVK procedures voor sport worden uitgebouwd. Het sportkwalificatie-kader wordt uitgewerkt op basis van EQF. Generieke competentieprofielen voor (aspirant-)initiator, instructeur B, trainer B en trainer A worden opgesteld (Sport)
- Afstemming met de instrumenten die op Europees niveau werden ontwikkeld voor de transparantie en het valideren van vaardigheden en het erkennen van kwalificaties (zoals Europass, het Europees kwalificatiekader, ...). (Jeugd, Onderwijs & Vorming)

OD 13.2 Leerkrachten, jeugdwerkers, werkgevers, trajectbegeleiders en ouders worden gesensibiliseerd voor en versterkt in hun kennis over competenties van jongeren

Initiatiefnemer: Onderwijs & Vorming, Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen: Werk, Welzijn

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Competentieprofiel jeugdwerker (Jeugd)
Opstellen van een competentieprofiel om de linken naar een kwalificatieprofiel te onderzoeken.
- Competentiegericht werken (Onderwijs & Vorming)
In het kader van de hervorming SO wordt de aandacht voor competentiegericht werken in het hele spectrum van opleidingen uitgewerkt.
- Wat ik kan, staat (nog) niet op papier (Jeugd en Onderwijs)
Maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren in steden beschikken vaak over competenties zonder een officiële kwalificatie op zak te hebben. Het is de bedoeling om die jongeren bewust te maken van hun competenties en ze op basis daarvan terug in kwalificatietrajecten te krijgen.

OD 13.3 De beleidsvelden Cultuur, Jeugd, Werk en Sociale Economie en Onderwijs & Vorming werken een samenhangende, complementaire EVC-visie uit voor het hoger onderwijs, volwassenenonderwijs, cultuur, sport en jeugd rond doelstellingen, begrippenkader, procedures en instrumenten, financiering, aanbod, personeel.

Initiatiefnemer: Onderwijs & Vorming

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Jeugd, Cultuur, Werk

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Tegen midden 2011 is er een conceptnota met een geïntegreerde EVC visie over de beleidsdomeinen van Werk en Sociale economie, Onderwijs & vorming en CJSM heen. (Onderwijs & Vorming i.s.m. andere relevante actoren)
- Opmaak trajectplan competenties in het jeugdwerk - evaluatie en aanpassing attestenregeling binnen de jeugdsector – integratie ervan in het EVC-kader (Jeugd)

Hierbij wordt aandacht besteed aan de mogelijkheden tot afstemming op Europese instrumenten en gebruik gemaakt van good practices in internationale context.

OD 13.4 Jongeren krijgen kansen om op basis van EVC leer- of opleidingstrajecten te verkorten en/of de toegang tot werk te vergemakkelijken.

Initiatiefnemer: Onderwijs en Werk

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Bestuurszaken, Sport, Cultuur, Jeugd

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- EVC trajecten mogelijk maken binnen de Vlaamse overheid en onderzoeken van de mogelijkheden voor lokale besturen (Bestuurszaken).

De Vlaamse overheid streeft ernaar om EVC-trajecten mogelijk te maken binnen het eigen personeelsbeleid en dat van de lokale besturen.

- Oplijsting en afbakening profielen (Jeugd, Sport, Cultuur, i.s.m. Onderwijs en Werk)
Het is van belang op te lijsten en af te bakenen voor welke profielen we kwalificatiebewijzen willen en daarbij moeten we stappen zetten naar de erkenning ervan. Daarbij is het noodzakelijk ook de werkgevers te betrekken.

SD 14 Jongeren nemen een belangrijkere positie in in het arbeidsproces.

Visie

Vlaanderen heeft een jongerenwerkloosheid van 11.6 % en doet het hiermee beter dan Europa. En toch. De jongerenwerkloosheid kent wereldwijd de sterkste stijging in twintig jaar. In Vlaanderen steeg de jeugdwerkloosheid sinds 2007 met bijna de helft. In Antwerpen is een op de drie jongeren werkloos, in Brussel zelfs 4 op de 10. De helft van hen zijn laaggeschoold. De vooruitzichten voor jongeren van allochtone origine zijn, los van scholing, slechter dan die van hun autochtone leeftijdsgenoten. En als straks het arbeidsaanbod verbetert, is dat herstel minder sterk voor jongeren dan voor volwassenen. Het versterken van de positie van jongeren in het arbeidsproces is niet alleen een noodzakelijke voorwaarde voor de betaalbaarheid van ons sociaal systeem, maar tegelijkertijd een maatstaf voor het samenleven.

Voor de jongeren zelf is werk een belangrijk onderwerp. Voor vele jonge mensen is het vinden van een betaalde job een symbool voor volwassen worden. Betaalde arbeid is voor vele jongeren dé sleutel tot meer zelfstandigheid en meer grip op hun leven. Té veel jongeren komen vandaag zonder perspectief terecht op de arbeidsmarkt. Degenen die werk vinden, moeten vaak zeer flexibel zijn en werken voor een laag loon.

Terwijl volwassenen streven naar jeugd, dromen kinderen zich volwassen. En als ze dat doen, worden ze politieman, dokter, piloot... als kinderen in een derde leerjaar in Molenbeek of Borgerhout gevraagd wordt 'wat wil je later worden', is er niemand die antwoordt: werkloos. Terwijl dat voor een op drie een statistisch haast zeker toekomstperspectief is. Uit onderzoek blijkt dat 'werkloosheid' op nummer één staat als belangrijkste angst van jongeren voor hun professionele toekomst en op nummer twee staat de angst om hun droom niet te kunnen waarmaken.

We moeten alles op alles zetten om het risico van een verloren generatie te vermijden. Het is onze plicht om jongeren dromen te laten realiseren, om hen hoop én een perspectief te bieden om met werken een behoorlijk en waardig inkomen te kunnen verdienen.

Net als oudere werknemers zijn jongeren echter een zeer precare groep op de arbeidsmarkt. Hun gebrek aan ervaring, soms zelfs aan een adequaat diploma bemoeilijken hun positie. In tijden van economische crisis wordt dit des te duidelijker.

Vaststellingen

In het huidige loopbaandebat wordt weinig aandacht besteed aan de positie van de jongeren op de arbeidsmarkt omdat zij minder vertegenwoordigd worden in de bestaande structurele overlegorganen. Er wordt vaak gesproken van een eindloopbaandebat en minder van een beginloopbaandebat. Beide debatten zijn cruciaal en de aanpak van beide gegevens moet complementair zijn. De stem van de jonge werknemer (en ondernemer) is amper aanwezig en moet dus meer gehoord worden. Daarbij is het bovendien van groot belang dat er een evenwichtige vertegenwoordiging is van de verschillende soorten van jongeren (sociaaleconomisch, opleiding, etnisch-cultureel, handicap,...) De sociale partners in het sociaal overleg op alle niveaus (onderneming, sectoraal, regionaal, Vlaams, federaal,...) dienen de belangen van de jongeren ter harte te nemen. Werkgevers moeten een jongerenvriendelijk beleid voeren.

De overheid moet misbruik van maatregelen en statuten tegengaan en duurzame loopbaankansen voor jongeren waarmaken. Inzake de arbeidssituatie van jongeren (waardig werk, goede statuten, interim-arbeid, jobstudenten...) kan Vlaanderen een bemiddelende en stimulerende rol spelen. Voor jongeren in leertijd moet verder gewerkt worden aan een optimaal statuut. Binnen het systeem leren en werken zou er ook ruimte moeten zijn voor specialisaties op hoger niveau. Het werkplekleren is een duidelijke hefboom voor jongeren om op de arbeidsmarkt te geraken. Er moet samengewerkt met de federale overheid, m.b.t. statuten en arbeidsvoorwaarden.

Er moet een degelijk informatieaanbod bestaan op maat van elke jongere bij de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt. De VDAB neemt hieromtrent de regierol op en ontwikkelde diverse initiatieven en samenwerkingsverbanden met derdenorganisaties. Vanuit de opgebouwde expertise en samenwerking werd de 'sluitende aanpak' reeds bijgestuurd naar een 'sluitend maatpak'. Gezien de preciaire arbeidsmarktsituatie van jonge mensen (groeierende werkloosheidscijfers voor een groeiend aantal subgroepen van jongvolwassenen), blijft het verderzetten en verdiepen van de samenwerking een prioriteit. Een van de problemen lijkt momenteel te zijn dat de maatwerk aanpak pas aanvangt na het aflopen van de wachttijd (die in de meeste gevallen 9 maanden duurt) in plaats van meteen. De Vlaamse Jeugdraad geeft aan een partner te willen zijn als belangenbehartiger van jongeren in structureel overleg met de VDAB en met werkgevers- en werknemersorganisaties. De jeugdsector wenst de huidige aanpak en maatregelen (met focus op de jongeren) mee te evalueren. Jeugdorganisaties hebben hierin een bijzondere positie en rol te vervullen (in het bijzonder voor kwetsbare doelgroepen), gezien hun specifieke expertise in een categoriale jeugdaanpak.

Operationalisering

OD 14.1 Jongeren zijn vertegenwoordigd in de bestaande overlegstructuren.

Initiatiefnemer: Werk

Betrokken beleidsdomeinen/ beleidsvelden/ministers: Economie, Sociale economie, Minister-President

Mogelijke betrokken actoren: VESOC, SERV, vakbonden

Acties

- Beginloopbaandebat (Werk i.s.m. Minister-President)

De Vlaamse overheid brengt het beginloopbaandebat op de agenda in het VESOC.

- Commissie diversiteit SERV (Werk & Sociale Economie)

De mogelijkheid om de input van de Vlaamse Jeugdraad mee te nemen in de commissie diversiteit van de SERV wordt onderzocht

- Meer invloed in vakbonden (Werk & Sociale Economie)

Vakbonden zijn gestimuleerd om jongeren bij hun werking 'echt' te betrekken

OD 14.2 Er is een structurele dialoog tussen arbeidsmarktactoren en jongeren.

Initiatiefnemer:: Werk

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Economie, Sociale economie, jeugd

Mogelijke betrokken actoren: vakbonden, Vlaamse Jeugdraad, werkgevers/ondernemersorganisaties

Acties

- Dialoog met vakbonden en werkgeversorganisaties(Werk)

Vakbonden en werkgeversorganisaties worden gestimuleerd om mee te werken aan een betere vertegenwoordiging van jongeren in de overlegstructuren. Samen met de Vlaamse Jeugdraad

worden afspraken gemaakt rond haar rol in vertegenwoordiging en er wordt toegezien op de diversiteit van de vertegenwoordiging

- **Dialoog werkgelegenheid**

Er is een permanente dialoog met jongeren over werkgelegenheid. Er wordt onderzocht in welke mate het "platform jongeren op zoek naar werk" een structurele verankering kan krijgen binnen de Vlaamse jeugdraad als een structurele dialoog van en met jonge mensen over hun ervaringen met de arbeidsmarkt kunnen delen.

- **Dialoog met Brusselse overheid (Jeugd, Werk)**

Dialoog met Brussels minister van werk in functie van de de verhoging kansen Brusselse jongeren op arbeidsmarkt metropolitan region: uitwisseling informatie, afstemming opleidingsaanbod...

OD 14.3 De Vlaamse overheid gaat in dialoog met jongeren rond de betekenis van 'waardig werk'.

Initiatiefnemer: Werk & Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden : Economie, Sociale Economie, Minister-President

Mogelijke betrokken actoren: vakbonden, werkgevers/ondernemersorganisaties

Acties

- **Debat 'waardig werk' (Werk & Jeugd)**

Er wordt in het kader van het jongerenpact een traject opgezet rond de betekenis van waardig werk voor jongeren. In dat debat kunnen - in navolging van het 'samen op de bres voor 50+' campagne - de mogelijkheden onderzocht worden om een akkoord tussen werkgevers, vakbonden en de Vlaamse overheid te maken voor jongeren in de arbeidsmarkt. Binnen het debat zal er bovendien aandacht besteed worden aan het internationale luik van waardig werk (handelsbeleid, ontwikkelingssamenwerking en kinderarbeid).

OD 14.4 Er is informatie en begeleiding op maat van elke jongere bij de transitie naar werk.

Initiatiefnemer: Werk en Onderwijs & Vorming

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Economie, Sociale economie, , Jeugd, Welzijn

Mogelijke betrokken actoren: vakbonden, VIPjeugd, VDAB

Acties

- **Erkennen eigen talent (Onderwijs, Werk, Welzijn)**

Voor vele jongeren is de stap naar de arbeidsmarkt een sprong in het duister – waar zijn ze goed in, wat zijn hun talenten en interesses. Er wordt meer gewerkt aan het kunnen erkennen van eigen talenten en interesses (zie ook SD 13)

- **Belang realistische verwachtingen (Onderwijs & Vorming)**

Binnen het onderwijs moeten jongeren geconfronteerd worden met de realiteit van de arbeidsmarkt. Dit impliceert dat hun verwachtingen realistisch worden gemaakt, dat het belang van netwerken besproken wordt en hiervoor instrumenten worden aangereikt (bv infogesprek met oud-leerlingen van school). Onder meer door kwaliteitsvolle stages, bedrijfsbezoeken en uitnodigingen van werkgevers/nemers in het onderwijs kan geïnvesteerd worden in een vlotte overgang naar werk en een positieve eerste werkervaring

- Aanvullende informatie (Werk, Jeugd)

Alle jongeren die het onderwijs verlaten dienen op een goede en volledige manier geïnformeerd worden over de mogelijkheden, kanalen en spelregels van de arbeidsmarkt. Hierbij moeten er aandacht zijn voor moeilijk te bereiken doelgroepen. Dit kadert binnen een algemenere informatie-inspanning van de Vlaamse overheid zal opzetten naar jongeren die net achttien worden of afstuderen. Aandacht zal daarbij gaan naar allerlei nieuwe aspecten die nu – mogelijks – deel zullen uitmaken van hun leven: wonen, werk, burgerschap, welzijn... . Het VIP-Jeugd is hierbij een belangrijke partner (Jeugd), zie SD 2/SD 20.

SD15 De (zin voor) creativiteit, innovatie en ondernemen bij jongeren is vergroot.

Visie

Volgens Pact 2020 moet Vlaanderen over 10 jaar in de top vijf van kennisintensieve regio's van Europa staan. De hervorming van het hoger onderwijs, waarvan de integratie van het hoger onderwijs in de universiteiten in 2013-2014 een scharniermoment is, moet daar mee voor zorgen.

De hervormingen zijn geen doel op zich. Ze zijn een middel om te ontdekken en te innoveren. Te ontdekken bijvoorbeeld waarom we er niet in slagen om bepaalde kansengroepen te laten instromen of bepaalde middengroepen te laten door- en uitstromen, eerder dan ons af te vragen, zoals de laatste tijd al te veel gebeurt, hoe we de instroom in ons onderwijs kunnen ontmoedigen voor diegene van wie we verwachten dat ze het toch niet zullen halen.

Of ons denken te vernieuwen over welke kennis en vaardigheden jongeren nodig hebben op de arbeidsmarkt – niet die van vandaag, maar die van over vijf, tien, twintig jaar.

Het Cultuurforum 2020 kwam nog dit jaar tot een zelfde conclusie in haar pleidooi voor cultureel ondernemerschap in Vlaanderen. Een belangrijke voedingsbodem hiervoor is in eerste instantie **het creatief en innovatief** (out-of-the-box) **denken**.

Studies tonen aan dat het vermogen om creatief oplossingen te bedenken voor problemen, daalt naarmate de leeftijd stijgt. Ons onderwijs, dat overigens een uitstekend onderwijs is, leert met andere woorden creativiteit af, terwijl problem solving en kritische reflectie basisvoorwaarden zijn voor innovatie. De hervormingen die gepland staan in het secundair onderwijs, hebben alvast de ambitie om dat vermogen van scholieren om zelf keuzes te maken, aan te scherpen.

De vernieuwde vakoverschrijdende eindtermen (VOET) die ingaan vanaf september 2010 verwoorden dit ook door creativiteit en initiatief als twee van de sleutelcompetenties te zien die tot de gemeenschappelijke stam van de nieuwe eindtermen behoren en die binnen zeven contexten (lichamelijke gezondheid en veiligheid, mentale gezondheid, socio-relatieve ontwikkeling, omgeving en duurzame ontwikkeling, politiek-juridische samenleving, socio-economische samenleving, socio-culturele samenleving) relevant zijn.

In ons streven naar het versterken van de brede ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren is het dan ook van groot belang in te zetten op creativiteitsontwikkeling, zowel op school als daarbuiten. Partners in dit verhaal zijn zowel ondernemers, professionals uit de creatieve beroepen maar evengoed werkgevers en cultuur- en kunsteducatieve organisaties. Die creativiteitsontwikkeling kan via bijkomende inspanningen de voedingsbodem zijn voor meer economisch ondernemerschap, ook in de (sociaal-)culturele en erfgoedsector.

Vaststellingen

- Vanaf september 2010 behoren creativiteit en initiatief tot de eindtermen in het onderwijs. Bij het opzetten van proefprojecten is het van belang de reeds aanwezige kennis bij organisaties als het Agentschap Ondernemen, de ondernemersorganisaties, Technopolis, Flanders DC maar ook van cultuurorganisaties samen te brengen en te gebruiken.

- Jongeren moeten alle kansen krijgen om een levensvatbare onderneming op te starten. Ze moeten daarin voldoende begeleid en ondersteund worden door de overheid en de vakorganisaties, VOKA, UNIZO, ... Daarbij moet zeker ook aandacht besteed worden aan de mogelijkheden in de 'witte' economie (zorgverlening), de sociale economie en de (socio-)culturele wereld waar ondernemerschap een belangrijke rol kan spelen die bovendien niet louter economisch een bijdrage levert aan de samenleving. Jeugdorganisaties die op het kruispunt met de arbeidsmarkt met jongeren actief zijn, kunnen een doorverwijsrol opnemen naar instanties die jongeren kunnen begeleiden en informeren

inzake ondernemerschap. Vanuit deze rol signaleren zij obstakels die succesvol ondernemen in de weg staan.

Operationalisering

OD 15.1 Door het opzetten van proefprojecten wordt gezocht naar manieren om creatief en innovatief denken te stimuleren bij kinderen en jongeren.

Initiatiefnemer: Onderwijs & Vorming

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Cultuur, Jeugd, Innovatie, Werk, Economie, Sociale economie

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Brugprojecten (Economie en Onderwijs)

De brugprojecten in het onderwijs worden verder gezet en nog breder gepromoot. Omdat het jeugdwerk in de informele en niet-formele context interessante leermogelijkheden biedt, wordt onderzocht in welke mate er een projectronde van de brugprojecten kan zijn waarbij ook het jeugdwerk een leerpartner is (Economie)

- Brede maatschappelijke innovatie (Innovatie)

In het innovatiebeleid wordt niet alleen gefocust op het stimuleren van jongeren om verder te studeren in een wetenschappelijke of technische richting, maar ook op 'brede maatschappelijke innovatie'. Brede maatschappelijke innovatie= in de maatschappij leven veel goede ideeën en relevante ervaringen. Wij geloven dat deze schat aan kennis benut kan worden voor oplossingen van maatschappelijke vraagstukken.

- Aandacht maatschappelijk kwetsbare groepen (Innovatie)

Er wordt specifieke aandacht besteed aan maatschappelijke kwetsbare groepen in het werken rond brede maatschappelijke innovatie.

OD 15.2 Jongeren met ondernemerszin krijgen toegang tot ondernemerschap door het creëren van synergie tussen de ondernemerswereld en de jeugdwereld.

Initiatiefnemer: Innovatie

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Economie, Jeugd, Cultuur, Sociale economie, Buitenlands beleid, Werk

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Jeugdorganisaties als toegangspoort (Economie en Jeugd)

Het Agentschap Ondernemen en organisaties die jongeren informeren en begeleiden in ondernemerschap (zowel in virtuele als concrete projecten zoals NFTE, VLAJO, Unizo) bekend maken bij jeugdorganisaties. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar die trajecten die maatschappelijk kwetsbare jongeren betrekken.

- Ondernemerschap voor kansengroepen (Sociale economie, werk en economie).

Via ondernemerstrajecten, o.a. de activiteitencoöperaties, worden jonge werkzoekenden uit kansengroepen begeleid naar ondernemerschap Dit kadert in een breder geheel van de mogelijkheid om jonge ondernemers onder te brengen in een soort van bedrijventra.

- **Buitenlandse stages (Buitenlands beleid en Economie)**

Onderzoek naar mogelijkheden om kansen te geven aan jonge pas afgestudeerden om een opdracht uit te voeren of stage te lopen voor een buitenlands bedrijf of voor een binnenlands bedrijf in het buitenland.

- **Ervaring uit vrijwilligerswerk (Werk)**

Administratieve bepalingen die de mogelijkheden om via vrijwilligerswerk ervaring op te doen met ondernemen belemmeren (problemen met wachttijd, geen erkenning van ervaring, afnemen uitkering...) worden weggewerkt.

OD 15.3 Meer ondersteunen en informeren van jongeren over ondernemen

Initiatiefnemer: Economie

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden:

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- **Informatie afgestudeerden(Economie – agentschap Ondernemen)**

Bij de idee van SID-ins (zie SD2 en 20) georganiseerd door verschillende partners uit de Vlaamse overheid om jongeren uitgebreid te informeren over belangrijke informatie bij het verlaten van het onderwijs, wordt ook aandacht besteed aan de mogelijkheden rond ondernemerschap.

- **Prestartersadvies (Economie)**

Via het prestartersadvies wordt ingezet op individuele potentiële ondernemers. Via laagdrempelige dienstverlening kunnen jonge ondernemers aan een zeer laag tarief begeleiding krijgen bij het opzetten van een onderneming.

SD 16 Meer kinderen en jongeren integreren kunst en cultuur in hun dagelijkse leven

Visie

Kunst en cultuur zijn basisbehoeften. Ze zijn de bouwstenen van de identiteit van individuen en van gemeenschappen, én een handleiding voor het lezen van de identiteit van andere individuen en gemeenschappen, en dus voor ontmoeting. Het belang van culturele competenties is van dezelfde orde als het belang van mediageletterdheid: het bepaalt de mate waarin we kunnen omgaan met verandering en diversiteit. Het gaat in kunst- en cultuureducatie dan ook om het doorgeven van een culturele houding aan de volgende generaties. Het gaat om ontwikkelen van creativiteit die kan ingezet worden in het verdere leven, de loopbaan, vrije tijd enz... (zie ook SD 15). Het is van belang daarbij cultuur (binnen het onderwijs maar ook daarbuiten) niet te verengen tot kunst, en kunst niet tot vaardigheid.

Bovendien zijn cultuur en kunst ook een economische realiteit en is de creativiteit verbonden aan deze sector ook een bron van economische groei (zie SD 15). Uit onderzoek blijkt uitvoerig dat hoe vroeger mensen in contact komen met cultuur en kunst, des te meer kans er is dat men later blijft participeren en dus ook de vruchten van die participatie plukt.

In ons streven naar een zo breed mogelijke ontwikkeling van kinderen en jongeren, zijn cultuur en kunst dan ook belangrijke componenten. Bovendien confronteren kunstenaars ons niet alleen met nieuwe interpretaties of afwijkende betekeniswerelden over de wereld in zijn geheel maar durven zij ook een andere kijk bieden op het kind/jongere-zijn.

Vaststellingen

- Heel wat kinderen en jongeren in Vlaanderen zijn actief bezig met cultuur en kunst. Dit blijkt onder andere uit recent onderzoek rond de amateurkunsten. Als we er videoclips, muziek of games bijrekenen, “doen” haast alle kinderen en jongeren “aan cultuur”. Ons beleid op vlak van cultuureducatie heeft een dubbele missie: een verbreding van ons eigen begrip van wat cultuur is vanuit de leefwereld van kinderen en jongeren zelf, en een verdieping van die beleving door kinderen en jongeren in contact te brengen met voor hen minder voor de hand liggende uitingen van kunst en cultuur. Dat kan alleen met een goede kennis van de diversiteit van beleving en van de drempels die meer participatie in de weg staan.

- Tijdens de vorige regeerperiode wees het Rapport Bamford en de daarop volgende vervolgttrajecten⁹ duidelijk op de pijnpunten in het Vlaams cultuureducatieve beleid: er is te weinig achterliggende visie en er is geen centrale en structurele ondersteuning van het gegeven. Daarbij komt nog dat de verschillende actoren (formeel onderwijs, cultuur, jeugd, onroerend erfgoed) afzonderlijk van mekaar allerlei cultuureducatieve activiteiten ondersteunen.

Het Bamfordrapport heeft er mede voor gezorgd dat de noodzaak aan een coherente Vlaamse visie en eensgezinde beleidslijnen voor cultuureducatie duidelijk werd. Een dergelijk beleid behelst ook voldoende onderzoek en ondersteuning via intermediairen. De samenwerking die op Vlaams niveau moet van start gaan worden, moet echter vooral lokaal ingebed worden en zijn effect ressorteren

---

⁹ *Gedeeld/Verbeeld. Eindrapport van de commissie onderwijs cultuur*. Agentschap voor Onderwijscommunicatie, 2008 en *Smaakmaker. Beleids- en actienota over cultuureducatie voor smakers en makers binnen het Vlaams cultuur- en jeugdbeleid*, 2008.

zodat zoveel mogelijk kinderen en jongeren bereikt kunnen worden. Daarbij lijkt participatie via onderwijs de meest democratiserende weg voor verbreding en kunnen cultuur- en jeugdcultuuractoren, omdat ze rekenen op een vrijwillige en dus geëngageerde keuze, vooral inzetten op het verdiepen van de culturele beleving van kinderen en jongeren.

- Kinderen en jongeren worden niet vaak ingeschakeld in het samenstellen van het culturele aanbod. Kinderen en jongeren betrekken is ook op het vlak cultuur belangrijk en dit om verschillende redenen. Eerst en vooral is jeugdcultuur een bron van creativiteit die programmaties kan verrijken en meer aantrekkingskracht kan creëren bij kinderen en jongeren. De betrokkenheid en interesse van kinderen en jongeren wordt aangewakkerd om op een organisatorische manier aan de slag te gaan binnen het culturele veld. Die participatie kan op verschillende manieren vorm krijgen: door op lokaal vlak kinderen en jongeren inspraak te geven in de programmatie van culturele centra en cultuurhuizen of bij het opstarten van een nieuw museum of een nieuwe tentoonstelling maar ook door als cultuuractor naar buiten te treden naar plaatsen waar je jongeren vindt, bvb in het jeugdhuis, op een festival... Cultuuractoren kunnen hierbij gebruik maken van de know how, de technieken van jeugdorganisaties... enz.

Operationalisering

OD 16.1 De ministers van cultuur, jeugd, onderwijs en onroerend erfgoed maken werk van een structureel, samenhangend en complementair cultuureducatiebeleid

Initiatiefnemer: Jeugd, Cultuur en Onderwijs & Vorming

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Onroerend erfgoed

Mogelijke betrokken actoren: Steunpunten uit de jeugd, cultuur- en erfgoedsector

Acties

- uitwerken strategisch kader (Cultuur, Onderwijs, Jeugd, Onroerend erfgoed)

De ministers van cultuur, onderwijs, jeugd en onroerend erfgoed werken een strategisch kader cultuureducatie uit.

- Stadsregionale cultuureducatieve netwerken (Cultuur, Jeugd, Onderwijs)

De Vlaamse overheid stimuleert de ontwikkeling van cultuureducatieve netwerken rond de centrumsteden en Brussel, om visie en kennis te delen, en om efficiënter te werken op een schaal op maat van kinderen en jongeren.

- Toenadering lokale beleidsactoren en expertise op Vlaams en regionaal niveau (Jeugd & Onderwijs en Vorming)

Lokale jeugd- en cultuurdiensten zijn nog niet altijd op de hoogte van de expertise en het aanbod in Vlaanderen. Door het ontsluiten van goede praktijkvoorbeelden, het creëren van mogelijkheden tot netwerking, ontmoeting, kennisuitwisseling willen we deze actoren dichterbij de activiteiten van landelijke en intermediaire initiatieven brengen. De samenwerking tussen veldactoren, jeugd- en cultuurdiensten en overkoepelende en praktijkondersteunende initiatieven die inzetten op jongeren en cultuur wordt zo gestimuleerd.

- Onderzoek cultuureducatie (Cultuur, Jeugd, Onderwijs, Onroerend erfgoed)

Onderzoek naar onder andere de spreiding, kwaliteit, netwerking, kosten van het huidige aanbod... kunnen beter beleid mogelijk maken. Speciale aandacht moet daarbij gegeven worden aan onderzoek naar het werken met kinderen jonger dan 10-12 jaar waar momenteel amper cijfermateriaal over bestaat.

- Verder uitwerking van leerlijnen in het onderwijs (Onderwijs)

Zoals gezegd is het werken via scholen de manier om zo veel mogelijk kinderen en jongeren te bereiken. Het is noodzakelijk dat leerlijnen worden uitgewerkt om tot een structureel, samenhangend en complementair cultuureducatiebeleid te kunnen komen. Jeugd- en cultuureducatieve organisaties kunnen scholen ondersteunen bij het uittekenen van een leerlijn, aangepast aan de schoolcontext.

- Ouders betrekken (Cultuur, Jeugd, Onderwijs en Welzijn, Inburgering)

School is echter niet de belangrijkste socialisator in het proces van culturele competentieverwerving. Dat zijn en blijven nog steeds ouders. Indien we dus meer kinderen en jongeren willen bereiken en in contact met cultuur(educatie) brengen, moeten we hiervoor ook ouders sensibiliseren. We onderzoeken de mogelijkheden die er zijn via Kind & Gezin en andere opvoedingsondersteuningsinitiatieven alsook Klasse voor Ouders.

OD 16.2 Jeugdcultuuractoren zijn gestimuleerd om in te zetten op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

Initiatiefnemer: Cultuur en Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden:

Mogelijke betrokken actoren: Steunpunt Jeugd, Demos e.a.

Acties

- Instrumentarium opbouwen en verspreiden (Jeugd)

Het ontwikkelen en breed ter beschikking stellen van handzame instrumenten die organisaties en initiatieven met een culturele werking voor kinderen en jongeren – zowel op Vlaams als lokaal niveau – moet toelaten om hun werking inzake diversiteit en inclusie te screenen, bij te sturen en te differentiëren naar kansengroepen toe, b.v. ‘checklist’ ontwikkeld door Steunpunt Jeugd, leidraad *Diversiteit in het gemeentelijk jeugdwerk* ontwikkeld door de afdeling Jeugd van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen...;)

- Stimuleren van kennisuitwisseling (Jeugd)

Het stimuleren van kennisuitwisseling tussen het regulier/klassieke jeugdwerk en organisaties die met maatschappelijk kwetsbare jongeren werken met het oog op kennisdeling rond het omgaan met diversiteit (jeugd).

OD 16.3 Bij het vorm geven van culturele initiatieven is er aandacht voor de vragen, wensen en behoeften van kinderen en jongeren.

Initiatiefnemer: Jeugd en Cultuur

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Onderwijs & Vorming

Mogelijke betrokken actoren: Steunpunt Jeugd, Cultuurnet, Karuur, Demos, e.a.

Acties

- Stimuleren cultuuractoren (Cultuur)

Zowel op Vlaams als op lokaal niveau culturele actoren (cultuurcentra, kunsten- en erfgoedinstellingen en –organisaties...) blijven stimuleren om in hun programmering en publiekswerking een volwaardige plaats te geven aan kinderen en jongeren; dit gaat zowel over de aard van het aanbod als over het creëren van betrokkenheid van de doelgroep in de opmaak van het programma of het opzetten van andere initiatieven. De toekomstige verplichting voor lokale besturen in het kader van de planlastvermindering, om kinderen en jongeren inspraak te

geven in hun strategische planning, biedt mogelijkheden voor lokale jeugdleden om een sterkere stem te krijgen bij het lokaal cultuur- of erfgoedbeleid om [a] zelf jongeren te betrekken als het gaat om bepaalde publieksgerichte projecten; [b] organisaties in hun werkingsgebied te stimuleren om bij het uitwerken van projecten/educatieve werking voor jongeren, deze ook te betrekken

- Stimuleren van netwerkvorming en praktijkuitwisseling (Cultuur, Jeugd, Onderwijs & Vorming)

Tussen culturele actoren, het jeugdwerk en organisaties met een kunst-/cultuureducatieve of –bemiddelende werking werken aan samenwerking, o.a. door de organisatie van ontmoetingsdagen, het opzetten van trajecten enz. (cf. traject van Steunpunt Jeugd, initiatieven van VTi en Cultuurnet, regionale trefdagen Canon...)

- Opbouw en delen van expertise (Cultuur, Jeugd, Onderwijs & Vorming)

Het ontwikkelen en ontsluiten van expertise en handzame instrumenten om de bovenstaande betrokkenheid en participatie van kinderen en jongeren in de werking van culturele actoren te realiseren, b.v. systeem van jongerenambassadeurs, “Vlieg”, publicaties rond de leefwereld/cultuurbeleving van kinderen en jongeren (cf. *Smakers*)... maar ook het betrekken van kinderen en jongeren (op een voor hun werkende manier) bij de jurering van wedstrijden.

SD 17 Jeugdcultuur krijgt meer ruimte en ondersteuning

Visie

Waar we met de vorige strategische doelstelling kinderen en jongeren kansen willen geven om op een zinvolle manier in contact te komen met een cultuur- en kunst aanbod willen we met deze doelstelling het actief aan de slag gaan met jongerencultuur ondersteunen.

De begrippen jeugd- en jongerencultuur willen we breed invullen en het gaat dan zowel over de leefwereld van kinderen en jongeren als de jeugdartistieke invulling van het begrip. We willen een beleid waarbij kinderen en jongeren worden aangemoedigd om met creatieve middelen meer grip te krijgen op hun leefwereld. Het kan hierbij gaan om artistieke expressievormen en cultuurgoederen uit de gecanoniseerde cultuur, maar ook om allerlei vormen van jeugdcultuur. Cultuur stimuleert jongeren om zekerheden los te laten en creatief om te gaan met die kennis. Cultuur leert bij uitstek omgaan met verschillen.

Daarbij willen we zowel aandacht hebben voor zij die een eerste keer willen experimenteren met multimedia, gaming, graffiti, het oprichten van een band of orkest, het maken van een beeldhouwwerk... maar evengoed voor die kinderen en jongeren die al wat verder staan en hen kans bieden om door te groeien.

Een opvallend credo dat daarbij vaak gehanteerd wordt is de noodzaak om autonome 'ruimte te creëren'. Zowel fysiek als mentaal. Fysiek in de zin dat cultuur of kunst vaak een fysieke plaats vereist die bovendien toegerust is met voldoende en degelijk materiaal en als het even kan ook nog de mogelijkheid tot begeleiding biedt. Die ruimtes moeten bovendien voldoende veiligheid bieden: wat kinderen en jongeren er maken is hun eigendom en kan niet zo maar door anderen ingepikt worden. Bij de zoektocht naar concrete ruimte moet creatief nagedacht worden over hoe je concreet kan werken aan zogenaamde 'jeugdculturele zones' waarbij het huren van leegstaande panden of terreinen die wachten op herbestemming althans tijdelijke mogelijkheden bieden maar waarbij ook moet gewerkt worden aan permanente oplossingen.

We streven eveneens naar mentale ruimte in de zin dat wie zich waagt aan cultuur en kunst het experiment moet kunnen opzoeken en daarbij de kans lopen om te falen. Dat falen is vaak net onderdeel van een leerproces. Met mentale ruimte willen we dus pleiten voor ruimte om te falen, zeker wanneer het gaat over kleinschalige lokale projecten. Mentale ruimte betekent echter ook erkenning: door jeugdcultuur en jonge talenten een volwaardige plaats te gunnen in culturele huizen of op de openbare omroep, wordt de waarde ervan ten volle erkend.

Vaststellingen

- In heel wat lokale contexten is het vooralsnog moeilijk om als jongere of niet-verenigde groep jongeren een concreet plan ondersteund te weten: bij cultuurdiensten wordt het voorstel niet als 'cultuur' beschouwd terwijl je bij de jeugddienst dan weer vaak lid moet zijn van een erkende vereniging om recht te krijgen op projectmiddelen. Het verlaten van de sectorale plannen (in het kader van het decreet planlastvermindering) met het behoud van sectorale inspraak biedt hier de mogelijkheid om grensoverschrijdend te denken en de lokale subsidies minder in hokjes te delen.

- Je kan kinderen en jongeren ruimte aanbieden om 'hun culturele ding te doen', maar een volgende stap ontbreekt dikwijls. Kinderen en jongeren moeten de kans krijgen om zich te laten begeleiden, er moet verspreid over Vlaanderen voldoende vorming en opleidingsmogelijkheden bestaan. Door de overkoepelende en praktijkondersteunende initiatieven aan te zetten tot meer praktijkuitwisseling rond talentbegeleiding kunnen we kansen bieden aan die jongeren die een stap verder willen zetten in hun culturele of kunstentraject. Bij het geven van talentontwikkeling kan de samenwerking met

hoger onderwijs bv. belangrijk zijn, evenals de aandacht voor het zakelijk-organisatorisch aspect dat komt kijken bij de doorstroom van jongeren met talent.

- Heel wat - al dan niet - talentvolle kinderen en jongeren hebben het moeilijk om hun creaties te tonen, tenzij in kleine beperkte kring. Door in te zetten op programmatie van jong talent krijgen jongeren mogelijkheden om zichzelf en de jeugdcultuur in het algemeen in de kijker te zetten. Door op verschillende niveaus hun kunnen te tonen, krijgen jongeren kansen en meer zelfvertrouwen. Met verschillende niveaus bedoelen we zowel lokaal, regionaal als bovenlokaal waarbij reguliere cultuur- en kunstencircuits zeker in begrepen zijn. Op die manier kan het geven van een forum ook bijdragen tot een positieve beeldvorming rond jeugdcultuur. Daarbij moet het bovendien gaan om alle kinderen en jongeren: zo komen allochtone jongeren zelden in beeld wanneer het gaat over cultuur- en mediagebruik.

Operationalisering

OD 17.1 Alle kinderen en jongeren beschikken over bereikbare en toegankelijke infrastructuur en over voldoende ondersteuning om creatief bezig te zijn en te experimenteren.

Initiatiefnemer: : Jeugd, Cultuur,

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Media & Innovatie, Stedenbeleid

Mogelijke betrokken actoren: steunpunten (jeugd, cultuur, lokaal en Vlaams), amateurkunstenorganisaties, vzw Repetitieruimtes, vzw Nucleo, VVSG, EWI, e.a.

Acties

- Stimuleren lokale besturen in het voorzien van creatieve ruimtes (Jeugd , Cultuur, stedenbeleid)

Stimuleren (via de Vlaamse regelgeving) en ondersteuning (door organisaties als vzw Repetitieruimtes, Nucleo, Poppunt e.d.) van lokale beleidsactoren inzake het ter beschikking stellen aan jongeren van fysieke ruimte om creatief bezig te zijn en te experimenteren. Daarbij kan gedacht worden aan de mogelijkheden van culturele en gemeenschapscentra waarover de meeste lokale besturen beschikken maar ook andere meer specifiek voorbehouden ruimte is nodig. In de proefprojecten Brede School (zie eerder) is samenwerking met een DKO/creatieve ruimtes één van de projecten om zo medegebruik en toegankelijkheid te toetsen en om onderbouwde beleidsacties te kunnen nemen voor een stimulerend beleid naar het optimaal besteden van Vlaamse infrastructuurmiddelen.

- Jeugdculturele zones (Jeugd en Stedenbeleid)

Onderzoek naar nood aan, geschikte spreiding van en haalbaarheid van jeugdculturele zones over heel Vlaanderen.

- Opbouw en delen van expertise (Jeugd)

Verdere opbouw van expertise met culturele ruimte en verspreiding van goede voorbeelden op maat van verschillende lokale contexten (grootsteden, kleinere gemeenten, plattelandsgemeenten...).

- Infrastructuur meer toegankelijk (Cultuur en Onderwijs (Agion))

We onderzoeken de mogelijkheden om randvoorwaarden te creëren die het mogelijk maken om beschikbare culturele en onderwijsinfrastructuur (cc's, musea, scholen, academies voor DKO...) buiten de reguliere openingsuren open en ter beschikking te stellen van creatieve jongeren.

- Stimuleren van een aanbod DKO in locaties van reguliere basisscholen (Onderwijs)

OD 17.2 We zetten in op een goede begeleiding van kinderen en jongeren in hun creativiteit, volgens hun behoefte en/of vragen, zodat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en daarin kunnen groeien.

Initiatiefnemer: Jeugd en Cultuur

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Onderwijs & Vorming

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Talentontwikkeling (Cultuur en onderwijs)

De aandacht voor talentscouting/-coaching/-ontwikkeling bij intermediaire instanties (steunpunten, amateurkunstenorganisaties, leerplichtonderwijs) blijven stimuleren en de opgebouwde expertise ontsluiten via studiedagen e.d...

- Toptalentopleidingen (Cultuur en Onderwijs)

Toptalentopleidingen voor specifieke artistieke disciplines verdienen aandacht. Coaches kunnen kinderen vanaf jonge leeftijd, individueel of in lesverband, culturele of artistieke begeleiding aanbieden. Het moeizaam verworven metier van kunstenaar kan op deze manier aan jonge mensen doorgegeven worden.

- Helpdesk creatieve initiatieven (Cultuur en Onderwijs & Vorming)

Er voor zorgen dat jongeren terecht kunnen bij een (of meerdere) gepaste intermediaire instantie(s) die de rol opneemt van "helpdesk" en/of ondersteuning biedt bij hun creatieve initiatieven zowel voor zij die aan het begin staan als zij die verdere stappen willen zetten, zelfs naar professioneel met kunst en cultuur bezig te zijn (zo zet het kunstenloket zet in op startende kunstenaars). Zij kunnen hen informeren (cf. de startersservice van Unizo). Uiteraard is daarbij ook toeleiding van belang via onder meer pas afgestudeerden (Kunstonderwijs,...), jongeren die interesse vertonen.... - afstemmen met het beleidsdomein Onderwijs & Vorming om de randvoorwaarden te creëren voor een flexibele(re) samenwerking en vlotte doorstroming tussen het onderwijsveld enerzijds en de (amateur)kunsten- en erfgoedsector anderzijds.

- Samenwerken talentontwikkeling (Cultuur, Jeugd, Onderwijs & Vorming)

Sensibilisatie naar zowel het (leerplicht-, deeltijds kunst- én hoger) onderwijs, de jeugdsector, als de (amateur)kunsten- en erfgoedsector om samen te werken rond talentontwikkeling van kinderen en jongeren op cultureel vlak, o.a. via studiedagen.

- Kunstenaars als begeleiders (Cultuur en Onderwijs & Vorming)

Randvoorwaarden creëren om kunstenaars in te schakelen om jongeren te begeleiden bij de uitwerking van hun creatieve/artistieke projecten (b.v. in de schoot van kunstencentra, cc's...).

OD 17.3 de kennis en zichtbaarheid van en de beeldvorming over jeugdcultuur verbetert

Initiatiefnemer: Media en Cultuur

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Jeugd

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Medianetwerk (Media, Cultuur en Jeugd)

Via een medianetwerk willen we redacties van televisie en radio in contact brengen met jongerenpersagentschappen, jongerenambassadeurs, jongerenmediaorganisaties om hen in contact te brengen met talenten op het vlak van cultuur, kunst en media.

- Jeugdcultuur op de openbare omroep (Media)

De openbare omroep wordt aangemoedigd om jeugdcultuur en mediatalent een plek te geven op haar kanalen (zowel online als op televisie en radio)

- Meer kennis over de verschillende jeugdculturen bij jeugdwerkers, jeugdambtenaren e.a.

- Lokale beleidsmakers uitdagen om de specifieke gedragsuitingen van kinderen en jongeren te ontdekken en vanuit die analyse een aantal initiatieven rond jeugdcultuur te ondersteunen.

SD 18 Er is meer kwaliteitsvolle, specifieke ruimte afgestemd op de noden van kinderen, jongeren en hun verenigingen.

Visie

Spelen, elkaar ontmoeten, zich verenigen, school lopen, feesten of fuiven, amateurkunsten beoefenen, op kamp gaan, sporten, (uit)leven en wonen,... slechts een kleine greep uit de activiteiten waar kinderen en jongeren mee bezig zijn. Het zijn allen activiteiten die vragen om ruimte, zowel fysieke ruimte (een speelveld, een bankje, een pleintje, een speeltuig, een jeugd(bewegings)lokaal, een leuk schoolgebouw, een fuifzaal, een geschikt sportcomplex of –terrein, een fuifzaal, een kampweide of jeugdverblijfcentrum, een levendige buurt...), als mentale ruimte; ruimte die kinderen en jongeren toelaat en stimuleert om te experimenteren. Ruimte die bovendien toegankelijk en open moet zijn voor alle gebruikers. Toegankelijk zodat ook personen met een fysieke beperking vlot gebruik kunnen maken van de infrastructuur. Hier geldt de toegankelijkheidsverordening als maatstaf. Open, zodat de ruimte bruikbaar is voor verschillende soorten gebruikers. Een turnzaal van een school wordt bewegingsschool in de vakanties. Een IBO wordt jeugdatelier in het weekend. Een jeugdmediatheek wordt twee avonden per week consultatiebureau...

Vaststellingen

- Uit recent onderzoek¹⁰ blijkt dat het aantal spelende kinderen in de publieke ruimte gehalveerd is in vergelijking met het verleden. Hiervoor zijn verschillende verklaringen (minder kinderen, minder kinderen in het straatbeeld, meer vrijetijds mogelijkheden, minder sociale cohesie in buurten, meer spelen in de tuin...), maar de aanwezigheid en kwaliteit van de ruimte blijven een belangrijke factor. De vaststelling van de onderzoekers is dat ruimte steeds schaarser wordt door de toename van het verkeer (dat bovendien ook nog het bereiken van de beschikbare ruimte belemmert – cf. 16.3) en door een meer intensieve bebouwing. Vooral in stedelijke contexten waar tuinen veel schaarser zijn, is dit een belangrijk aandachtspunt.

- Ruimte en infrastructuur zijn schaars, toch staan vele gebouwen leeg op bepaalde momenten en dagen (scholen worden niet gebruikt 's avonds en in de vakanties – jeugdwerkinfrastructuur en sporthallen staan leeg overdag). Er ontbreekt een juridisch kader dat medegebruik van infrastructuur mogelijk maakt. Daarna moeten goede voorbeelden uitgewerkt en verspreid worden en kan ook de Vlaamse overheid nadenken over het medegebruik van de eigen infrastructuur. Een eerste piste die we in dit verhaal willen volgen is het optimaal benutten van de ruimte waarover scholen beschikken. Met hun semi-publieke speelterreinen, maar evenzeer met hun gebouwen, nemen sommige scholen al vandaag een rol op in het sociaal, cultureel en economisch weefsel van de buurt waarin ze ingebed zijn. Naast het juridisch kader, ontbreekt er ook een organisatorisch - en financieel kader voor medegebruik van infrastructuur. Vaak blijft het hierdoor medegebruik beperkt tot een beperkt openstellen van de school. Een uitgebreide beheerfunctie is voor veel directies moeilijk mee te nemen in hun takenpakket, of op te nemen in de werkingsmiddelen van de school. Het openstellen van een school ziet men vandaag voornamelijk waar dit op basis van vertrouwen kan gebeuren. Waar professionalisering of het opstellen van contracten noodzakelijk is, haken de meeste scholen af.

---

¹⁰ Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Van Gils, J., Meire, J., Vanderstede, W., Servaas, W., Torfs, L., Peeters, Y. (2008). (Buiten)speelgedrag in Vlaanderen anno 2008. Onderzoek met betrekking tot de relatie tussen (on)beschikbaarheid van bespeelbare ruimte, de mate van buitenspelen en de gevolgen daarvan op de fysieke, sociale, psychische en emotionele ontwikkeling van de Vlaamse kinderen en jongeren. Onderzoeksrapport, K.U.Leuven, Faculteit Bewegings- en Revalidatiewetenschappen, Departement Humane Kinesiologie en Onderzoekscentrum Kind en Samenleving vzw (Meise).

- Op het eind van de vorige regeerperiode legden verschillende ministers het actieplan jeugdverblijfcentra voor. Dit plan wordt ten uitvoer gebracht door de nieuwe regering en de verschillende bevoegde partners in dit integrale verhaal. Naar de toekomst toe kan de taskforce de mogelijkheden onderzoeken voor een langetermijnvisie. Zo zal onderzocht worden of het opportuun is om op basis van het aantal groepen jeugdbewegingen en jeugdverenigingen, het aantal kinderen en de regionale spreiding te gaan bepalen hoeveel jeugdverblijven nodig zijn en of er ook een inhoudelijke typologie wenselijk is (niet alleen wat de kwaliteit van de voorzieningen betreft, maar ook wat het inhoudelijk aanbod betreft: ingebed in een stad, in een groengebied...). Met een dergelijke typologie kan de Vlaamse overheid ook in die richting sturend en stimulerend optreden.

- Infrastructuur voor de activiteiten van kinderen en jongeren is regelmatig in slechte staat, verouderd, niet aangepast, onveilig en weinig duurzaam gebouwd. Bijkomende vorming en publicaties kunnen lokale besturen helpen om betere infrastructuur te voorzien, maar ook financiële impulsen kunnen een initiërend effect hebben.

Operationalisering

OD 18.1 Een visie over het concept medegebruik, dat bij de uitbouw/inrichting van toegankelijke 'gemeenschapinfrastructuur/ voorzieningen' steeds als uitgangspunt wordt gehanteerd, is ontwikkeld.

Initiatiefnemer: Bestuurszaken (Vlaamse Bouwmeester)

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden:: Jeugd, Onderwijs, Cultuur, Sport, Gezin (IBO), Leefmilieu, Stedenbeleid, Ruimtelijke Ordening, Toerisme

Acties

- Juridisch kader medegebruik (Onderwijs i.s.m. Vlaamse Bouwmeester)

Ter ondersteuning van de verschillende (lokale) partijen werkt de Vlaamse overheid aan een duidelijk juridisch kader. Een juridisch kader moet gebruiksvriendelijk uitgewerkt zijn, of gecombineerd worden met het aanbieden van ondersteuning door een professional.

- Pilotproject medegebruik. (Onderwijs)

Onder de bevoegdheid van de minister bevoegd voor Jeugd en Onderwijs wordt in deze beleidsperiode minimum 1 pilotproject opgestart waarin schoolinfrastructuur meer gebruikt kan worden door (organisaties van) de buurt. De focus is de samenwerking op lokaal niveau (organisatorisch, financieel, rolverdeling, ...). We streven naar één inspirerend pilotproject per strategische geplaatste stad.

- Verspreiden goede voorbeelden (Vlaamse Bouwmeester)

De Vlaamse overheid staat in voor het verspreiden van reeds bestaande goede voorbeelden van medegebruik in diverse sectoren.

OD 18.2 Lokale besturen zijn gestimuleerd en ondersteund om te voorzien in voldoende veilige, duurzame en toegankelijke infrastructuur voor de activiteiten van kinderen, jongeren en hun verenigingen.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Leefmilieu, Cultuur, Sport, Mobiliteit, Stedenbeleid, Ruimtelijke Ordening, Toerisme

Betrokken actoren: Steunpunt Jeugd (Locomotief), ISB

Acties

- Vorming lokale besturen (Vlaamse Bouwmeester)

Vorming, publicaties, ... moeten alle gemeenten en steden kunnen inspireren om te werken aan een infrastructuurbeleid met aandacht voor jeugdvoorzieningen en op maat van hun type van gemeente of stad.

- Jeugdwerkinfrastructuur als basisvoorwaarde lokaal jeugdbeleid (Jeugd)

Jeugdwerkinfrastructuur is één van de basisvoorwaarden voor een lokaal jeugdbeleid. Het is ook een basistaak van het lokale bestuur om te voorzien in infrastructuur. De Vlaamse Overheid onderzoekt hoe zij, gezien de recente ontwikkelingen rond de interne staatsvorming, gemeentes kan overtuigen om te voorzien in deze basisbehoefte.

- Stadsvernieuwingsprojecten (Stedenbeleid)

Bij de nieuwe oproep voor stadsvernieuwingsprojecten (13 centrumsteden + 21 provinciale kleinstedelijke gebieden) is kindvriendelijkheid één van de afwegingselementen bij de criteria ter beoordeling van de aanvraag. Bij de jury samenstelling wordt ook rekening gehouden met expertise rond kindvriendelijkheid

- Speelruimte in kaart (Stedenbeleid)

De stadsmonitor schetst een beeld van de bereikbaarheid, toegankelijkheid, en tevredenheid inzake speel- en jongerenvoorzieningen. (Stedenbeleid).(zie ook 20.4).

- Jeugdverblijfscentra ontsluiten (Mobiliteit i.s.m. Toerisme)

Samen met de minister van Toerisme onderzoekt de minister van Mobiliteit hoe er kan gewerkt worden aan een goede en veilige ontsluiting van de jeugdverblijfscentra

- Ontsluiting jeugdvrijtijdsplekken (Mobiliteit)

In navolging van schoolmobiliteitsplannen wordt onderzocht of er kan gewerkt worden aan de goede en veilige ontsluiting van jeugdvrijtijdsplekken.

OD 18.3 De Vlaamse Regering voert via de taskforce jeugdverblijven het actieplan jeugdverblijfscentra uit

Initiatiefnemer: Toerisme

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Jeugd, Leefmilieu en Natuur, Mobiliteit, Ruimtelijke ordening

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Actieplan jeugdverblijfscentra wordt uitgevoerd (Toerisme, Leefmilieu & Natuur, Mobiliteit, Ruimtelijke ordening, Jeugd)

Het actieplan, opgemaakt in de vorige legislatuur door de taskforce jeugdverblijfscentra wordt uitgevoerd.

OD 18.4 De Vlaamse Regering streeft er via het uitbouwen van een inhoudelijke typologie naar om een voldoende divers jeugdverblijfaanbod te vrijwaren

Initiatiefnemer: Jeugd en Toerisme

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Ruimtelijke Ordening

Mogelijke betrokken actoren: CJT, Steunpunt Jeugd

- Inhoudelijke typologie jeugdverblijfcentra (Jeugd en Toerisme)

Via het opstellen van een dergelijke typologie en het indelen van het bestaande aanbod moet er een goed beeld komen op de aanwezige en gewenste jeugdverblijfinfrastructuur

- Website www.jeugdverblijven.be uitgebreid (Jeugd en Toerisme)

Op basis van de inhoudelijke typologie wordt er meer informatie toegevoegd over de jeugdverblijfcentra waardoor het mogelijk is om op basis van inhoudelijke criteria te zoeken

- Opvullen leemtes (Jeugd en Toerisme)

Via de typologie kan gekeken worden of er leemtes of tekorten zijn. Op basis daarvan kan de Vlaamse Regering ingrijpen.

- Onderzoek mogelijkheden in andere gewesten (Jeugd en Toerisme)

Ook in de Ardennen blijkt er druk op de groene ruimte te ontstaan. Er bestaan tal van initiatieven van collectieven van ex-leiders en ex-leidsters die een verblijf of kampplaats aankopen voor hun jeugdorganisatie. We onderzoeken in hoeverre de Vlaamse overheid hier ondersteunend kan werken.

SD 19 Kinderen en jongeren zijn een vanzelfsprekende actor in de publieke ruimte.

Visie

Duurzaam ruimtegebruik betekent maximaal samengebruik door verschillende doelgroepen, echter met respect voor de eigen noden van elke doelgroep. Belangrijk is echter dat de mogelijks uiteenlopende verwachtingen van de belanghebbenden met elkaar worden verzoend. Ontwerp en ontwikkeling van publieke ruimte is een moeilijke evenwichtsoefening tussen het streven naar interactie en ontmoeting enerzijds en – waar nodig – het subtiel toewijzen van specifieke plekken aan bepaalde groepen anderzijds. In grote steden is de publieke ruimte het schaarsst en moet die de noden van de bewoners van de stad verzoenen met die van de gebruikers van de stad.

Bij de inrichting en ontwikkeling van de publieke ruimte moet dan ook aandacht besteed worden aan de noden en eisen van álle groepen in de samenleving. Het is dan ook van belang hen te betrekken in dit debat, ook zij die geen formele stem hebben. Vertegenwoordigers van kinderen, jongeren en hun verenigingen zouden dan ook vaste gesprekspartner moeten zijn bij de uitwerking/ herziening van een Vlaams Ruimtelijk Structuur Plan.

Ten slotte is een publieke ruimte maar nuttig als niet alleen de ruimte zelf toegankelijk is maar ook het zich begeven naar die ruimte op een zo vlot en autonoom mogelijke manier kan gebeuren

Vaststellingen

- Vlaanderen verstedelijkt steeds verder, waardoor de ruimte schaarser wordt en gedeeld moet worden door steeds meer gebruikers. Het is belangrijk dat we dan ook een goede visie ontwikkelen op een duurzaam ruimtegebruik en gebiedsgericht werken. Publieke ruimte is per definitie ruimte die voor iedereen toegankelijk is (dus ook voor personen met een al dan niet tijdelijke functioneringsbeperking). Een gevolg daarvan is dat er veel eisen aan die publieke ruimte worden gesteld. Bij de ontwikkeling van een beleid rond publieke ruimte streeft de Vlaamse Overheid naar de integratie van verschillende functies en gebruikers die elkaar ontmoeten in deze ruimte.

- Specifiek ten aanzien van kinderen en jongeren in de fysieke ruimte is de vaak negatieve beeldvorming en het gebrek aan tolerantie die zich tegenover kinderen en jongeren in de publieke ruimte ontwikkelt. We denken daarbij aan de vaak negatieve connotaties bij het gegeven van 'hangjongeren' of de problemen die ontstaan rond lawaaihinder van spelende kinderen op speelterreinen, scholen of de kinderopvang.

- Kinderen zijn nog te vaak afhankelijk van hun ouders om op plekken te geraken in de publieke ruimte (door gebrekkig aanbod in openbaar vervoer, door gebrek aan veilige fiets- en wandelroutes). Gezien de grote ecologische last van vervoer, moeten we kinderen en jongeren tijdig prikkelen om zoveel als mogelijke duurzame mobiliteitsbeslissingen te nemen. Autonomie betekent niet altijd duurzaam, daarom hanteren we het STOP-principe: we prefereren stappen, dan trappen, dan het openbaar vervoer en ten laatste pas de personenwagen. Tot slot is vlotte en betaalbare mobiliteit voor jeugdgroepen en voor tieners en jongeren die buiten de kernstad wonen een pijnpunt.

Operationalisering

OD 19.1 De kennis over en toepassing van participatie van kinderen en jongeren bij planningsprocessen op het vlak van ruimtelijke ordening is toegenomen.

Initiatiefnemer: Ruimtelijke ordening

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden:: Jeugd

Mogelijke betrokken actoren: Steunpunt Jeugd, Vlaamse Jeugdraad

Acties

- Evaluatie instrument ruimtelijke ordening lokale besturen (Ruimtelijke ordening i.s.m. Jeugd)
Essentieel bij het uitvoeren van deze doelstelling is de ontwikkeling van een 'evaluatie instrument' (self assessment) voor lokale besturen. Dit instrument moet, onder andere door het voorzien van voldoende vorming, ervoor zorgen dat de participatie van kinderen en jongeren bij planningsprocessen wordt gegarandeerd.

- Jeugd(sector) als volwaardige partner bij opmaak beleidsplan ruimte (Ruimtelijke Ordening)
Door partnerschappen met de meest ruimtebehoevende sectoren kan de ruimtelijke ordening een groter maatschappelijk draagvlak verwerven. Daarom is het van belang dat (ondermeer) ook de jeugdsector als een volwaardige partner wordt meegenomen bij de opmaak van een nieuwe beleidsplan ruimte.

- Vorming voor planners (Jeugd i.s.m. Ruimtelijke ordening)
Vorming wordt voorzien voor Vlaamse en lokale planners rond het belang en de aanpak van participatie van kinderen en jongeren in planprocessen

- Kinderen en jongeren als gesprekspartner (Ruimtelijke ordening)
Vertegenwoordigers van kinderen, jongeren en hun verenigingen zijn vaste gesprekspartner bij de uitwerking/ herziening van een Vlaams Ruimtelijk Structuur Plan.

OD 19.2 Informatie- en sensibiliseringscampagnes om de tolerantie ten aanzien van kinderen en jongeren in de publieke ruimte te verhogen, zijn opgezet.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden:: Welzijn, Ruimtelijke ordening, Binnenlands bestuur (ABB), Gezin, Onderwijs

Mogelijke betrokken actoren: VVJ, Steunpunt Jeugd, Vlaamse Jeugdraad,...

Acties

- Hangman (Jeugd)
Opvolging geven aan Hangmanproject: Good practices worden verder verspreid en nieuwe projecten worden opgestart

- Actie rond speellawaai (Jeugd, Gezin, Onderwijs)
Op een aantal fronten wordt er actie ondernomen rond het recht op spelen en hangen in de publieke ruimte en het gepast antwoorden op klachten rond 'speellawaai'. Hierbij willen we gebruik maken van zowel formele communicatiekanalen, als van sociale netwerken

- Sensibilisering van en vorming voor gemeentebesturen (Jeugd i.s.m. Binnenlands bestuur)
Veelal zijn het lokale besturen die een antwoord moeten bieden op vragen en/of klachten van hun burgers over het gebruik van de publieke ruimte door jongeren. Door hen bijkomend te sensibiliseren en te ondersteunen zijn zij beter gewapend om hier op een correcte manier mee om te gaan.

OD 19.3 We verhogen de autonomie van kinderen en jongeren op het vlak van mobiliteit

Initiatiefnemer: Mobiliteit

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Ruimtelijke ordening, Stedenbeleid, Leefmilieu & Natuur

Mogelijke betrokken actoren: Mobiel 21, VVJ, Karuur, Steunpunt Jeugd

Acties

- *STOP-principe promoten (Mobiliteit en Onderwijs & Vorming)*

De minister van mobiliteit stimuleert de vervoersautonomie van kinderen volgens het STOP-principe. Via de Slimme Mobiele Scholen wordt gewerkt aan het informeren en begeleiden van kinderen en jongeren in het maken van duurzame mobiliteitskeuzes

- *Mobiliteit jeugdgroepen (Mobiliteit)*

De mogelijkheden voor een vlotte en betaalbare mobiliteit / openbaar vervoer voor jeugdgroepen worden onderzocht en waar mogelijk vergroot.

- *Vervoersautonomie tieners buiten de stad (Mobiliteit)*

Een onderzoek over de vervoersautonomie van tieners en jongeren buiten de kernstad moet mogelijke problemen blootleggen. Waar nodig wordt het beleid aangepast.

- *Mobiliteit in MER (Leefmilieu en Natuur)*

De minister van leefmilieu en natuur bekijkt de mogelijkheden om effecten op mobiliteit van verschillende doelgroepen onder het luik 'mens' van de project-milieu-effectrapporten (project-MER) op te nemen.

- *Mobiliteitsambtenaren sensibiliseren (Mobiliteit)*

Een samenwerking tussen actoren die instaan voor de vorming van mobiliteitsambtenaren en actoren uit de jeugdsector (Steunpunt Jeugd, VVJ, Karuur,...) wordt opgezet om mobiliteitsambtenaren te sensibiliseren.

SD 20 Meer kinderen en jongeren groeien op in een goede woning en een duurzame woonomgeving

Visie

De kwaliteit van de woning en de woonomgeving van kinderen en jongeren heeft een enorme impact op de gezondheid, het welzijn en de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Wie met veel mensen op een kleine ruimte in een slecht geïsoleerde, verwarmde en verlichte ruimte leeft, zal minder kansen hebben zowel op school als op het vlak van gezondheid. Recent pedagogisch onderzoek toont bovendien aan dat de woonomgeving een co-educator is voor kinderen en dus impact heeft op hoe zij hun burgerschap verder ontwikkelen. We geloven bovendien dat de aandacht voor kinderen en jongeren moet kaderen binnen een breder Vlaams woonbeleid dat in eerste instantie gericht is op het aanpakken van woonnood van om het even wie.

Kindvriendelijke steden zijn een toets voor een open, toegankelijke en aangename stad voor iedereen. Een kind- en jeugd vriendelijk beleid is een geïntegreerd en domeinoverschrijdend beleid op maat m.b.t. kinderopvang, onderwijs, wonen, vrije tijd, jeugdwerk, mobiliteit, werk, e.d.. Aandachtspunten daarbij zijn onder meer: meer en betaalbare kinderopvang; veilige school- en vrijetijdsomgevingen; goed gelegen speelruimtes voor alle kinderen en jongeren; een bloeiend buurtleven; een gezonde woonomgeving; een vlot en buurtgericht openbaar vervoer en mobiliteitsaanpak met nadruk op het STOP-principe en het belang van participatie van de buurtkinderen en -jongeren.

Op het vlak van woonbeleid en de woningmarkt zijn de noden van kinderen en tieners en deze van jongvolwassenen eerder uiteenlopend. Waar de problemen van jongeren en jongvolwassenen zich voornamelijk situeren op het vlak van 'toegankelijkheid van de woningmarkt', worden kinderen en tieners eerder geconfronteerd met de gevolgen van woningen of woonomgevingen waarin ze opgroeien. Uiteraard speelt de maatschappelijke positie van hun ouders een belangrijke factor. Het woonbeleid is geen zuiver Vlaamse bevoegdheid, de doelstellingen focussen zich op de instrumenten waar Vlaanderen over beschikt.

Vaststellingen

- Voor jongvolwassenen is de woningmarkt niet altijd even toegankelijk. Door de prijs van huur- en koopwoningen en hun sociaaleconomische positie is de woningmarkt niet altijd betaalbaar. En wat wel betaalbaar is, is dan vaak van mindere kwaliteit. Bovendien is er bij jongvolwassenen ook vaak een gebrek aan informatie over juridische kaders en ondersteunende maatregelen.

Vooral voor maatschappelijk kwetsbare jongeren is het moeilijk om een kwaliteitsvolle woning te verwerven. Minderjarigen die omwille van hun situatie niet meer bij hun ouders of voogd kunnen wonen, hebben geen recht op sociale steunmaatregelen op het vlak van huisvesting. Ze krijgen dus geen huursubsidie of installatiepremie. Omwille van hun minderjarigheid komen zij wettelijk niet in aanmerking voor sociale huur. Er is slechts een afwijking op de meerderjarigheidsregel mogelijk voor minderjarigen in het kader van de hulpverlening 'begeleid zelfstandig wonen'. Maar dan nog is de minderjarige huurder afhankelijk van de goedkeuring van de sociale verhuurder. Jongeren zonder vast werk en jongeren die uit de bijzondere jeugdbijstand of instellingen komen, worden vaak als huurder geweigerd. Deze twee laatste worden van zodra ze 18 zijn zo goed als aan hun lot overgelaten terwijl het voor hen ook moeilijker is hun 'band' met de regio aan te tonen.

- Gezien de huidige demografische ontwikkelingen van mensen die een sociale woning nodig hebben, blijkt het huidige aanbod van sociale woningbouw niet toereikend. Ten eerste is er een tekort aan sociale woningen voor grote gezinnen. Daarnaast is er door een toename van het aantal kinderen dat in het principe van co-ouderschap leeft, ontstaat er steeds meer de nood voor beide ouders om

voldoende ruimte te hebben om de kinderen te herbergen. Dit heeft fiscale gevolgen (men kan eenzelfde kind niet tweemaal in rekening brengen), maar geeft ook extra druk op de reeds fragiele woningmarkt, in het bijzonder in de steden waar de meeste eenoudergezinnen vertoeven.

- In 2003 werd een uitgebreid onderzoek opgezet naar jongeren en wonen in Vlaanderen (Verhetsel, Witlox, Tierens¹¹). Dit onderzoek toonde aan dat de meest kindonvriendelijke buurten te situeren zijn in de 19de eeuwse wijken van de grotere steden, net die plaatsen waar het aantal jongeren toeneemt. In het steden- en woonbeleid werden reeds stappen ondernomen om hieraan te werken. De studie baseerde zich echter op de volkstelling van 1991 en sindsdien zijn er een aantal andere demografische processen aan de gang. Dergelijk onderzoek kan pas werken indien het recurrent wordt afgenomen. Bovendien ontbreekt voorlopig nog steeds enig onderzoek naar kinderen jonger dan 12 jaar, die onder meer op het vlak van speelruimte en veiligheid andere behoeften hebben dan oudere kinderen en jongeren.

- In de voorbije jaren werden al stappen op vlak van toegankelijk maken van groene (speel)ruimte gezet (onder andere door projectmiddelen vergroening jeugdlokalen), toch is hier nog altijd veel werk aan de winkel. Zo kan er gefocust worden op groene (bespeelbare) ruimte in andere sectoren zoals onderwijs en instellingen. De goede voorbeelden dienen ook meer bekend gemaakt te worden en verder verspreid worden. Tot slot moet ook het spelen in (stads)bossen verder gestimuleerd worden.

Operationalisering

OD 20.1 Zowel de reguliere als de sociale woningmarkt is toegankelijker voor jongvolwassenen en minderjarigen.

Initiatiefnemer: Wonen

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden:: Welzijn, Jeugd

Mogelijke betrokken actoren: VIPJeugd

Acties

- Aandacht voor starters in onderzoek (Wonen)

Via de woonsurvey of ander onderzoek blijft de Vlaamse overheid – waar mogelijk – peilen naar de noden van jongvolwassenen en starters.

- Informatiecampagnes afgestemd op jongeren (Jeugd i.s.m. Wonen)

Binnen de algemenere informatie inspanning van de Vlaamse overheid naar jongeren die net achttien worden of definitief afstuderen (zie ook SD 2), is er ook aandacht voor wonen. Dit gebeurt op een interactieve manier, waarbij jongeren vragen kunnen stellen.

- Huursubsidies voor jongeren uit instellingen (Wonen i.s.m. Welzijn)

Voor de huursubsidie wordt gestreefd naar een maximale toegankelijkheid voor de doelgroepen van welzijn (afsprakennota Wonen – Welzijn)

- Samenwerkingsprotocol zelfstandig wonen jongvolwassenen (Wonen i.s.m. Welzijn)

- Experimentenoproep Wonen – Welzijn (Wonen i.s.m. Welzijn)

---

¹¹ Verhetsel, A., Witlox, F. & Tierens, N. (2003). *Jongeren en wonen in Vlaanderen. Woonsituaties, woonwensen en woonbehoeften*. Antwerpen: De Boeck.

In het kader van de experimentenoproep Wonen – Welzijn kunnen ook projecten ingediend voor jongvolwassenen. Op basis van de in het experimentenprogramma opgedane ervaring, zal worden bekeken of bijstellingen van de regelgeving noodzakelijk zijn

OD 20.2 In de sociale huisvesting en in de huurwetgeving worden oplossingen gezocht voor een aantal concrete problemen van gezinnen met kinderen

Initiatiefnemer: Wonen

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden:: Welzijn

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Meer grote sociale woningen (Wonen)

Het probleem van het tekort aan gezinswoningen in de sociale woningbouw wordt onderzocht en aangepakt.

- Toegang tot sociale woonmarkt vergroten (Wonen)

In het algemeen komt er een stijging van het aantal woningen en worden een aantal administratieve en financiële beperkingen weggewerkt die een vlotte toewijzing belemmeren.

- Co-ouderschap en wonen (Wonen)

In het kader van de evaluatie van het kaderbesluit sociale huur worden ook de gevolgen van co-ouderschap voor zowel kinderen als hun ouders geëvalueerd.

- Kwaliteit huurwoningen (Wonen)

De wooninspectie krijgt meer bevoegdheden om de kwaliteit van huurwoningen te garanderen.

OD 20.3 Kind- en jongerenvriendelijkheid is een centraal aandachtspunt in het Vlaamse stedenbeleid

Initiatiefnemer: Stedenbeleid

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden:: Jeugd

Mogelijke betrokken actoren: Kenniscentrum Vlaamse Steden, e.a

Acties

- Stadsvernieuwingsprojecten (Stedenbeleid)

Bij de nieuwe oproep voor stadsvernieuwingsprojecten (13 centrumsteden + 21 provinciale kleinstedelijke gebieden) is kindvriendelijkheid één van de afwegingselementen bij de criteria ter beoordeling van de aanvraag. Bij de jury samenstelling wordt ook rekening gehouden met expertise rond kindvriendelijkheid.

- Speelruimte in kaart (Stedenbeleid, Jeugd)

De stadsmonitor schetst een beeld van de bereikbaarheid, toegankelijkheid, en tevredenheid inzake speel- en jongerenvoorzieningen.

- Visitaties Stedenfonds (Stedenbeleid)

Bij de visitaties van het Stedenfonds wordt kindvriendelijkheid één van de keuzethema's. Vragen daarbij kunnen draaien rond wat een kind- en jeugd vriendelijk beleid betekent, hoe er strategisch beleidsdomeinoverschrijdend gewerkt wordt, hoe kinderen en jongeren betrokken worden bij zowel zachte als hardere thema's, welke knel- en verbeterpunten er zijn...

OD 20.4 Er is voldoende kennis over de relatie tussen de kwaliteit van de woning en de woonomgeving en het welbevinden van kinderen.

Initiatiefnemer: Wonen

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Jeugd, Welzijn

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Vergelijken data (Jeugd)

De resultaten van het onderzoek van 2003 worden – indien compatibel – naast de vragen rond woontevredenheid uit de JOP-monitor gelegd. Hiermee wordt nagegaan in welke mate er verschillen te verwachten zijn over tijd.

- Update onderzoek grootschalig woononderzoek(Wonen)

De mogelijkheden van een update van het onderzoek uit 2005 worden onderzocht, daarbij zal in de mate van het mogelijke ook aandacht worden besteed aan:

- de situatie van jongvolwassenen op de woningmarkt
- de woonsituatie van -12 jarigen

OD 20.5 Er is meer toegankelijke groene (bespeelbare) ruimte in de woonomgeving

Initiatiefnemer: Leefmilieu en Natuur

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Ruimtelijke ordening, Onderwijs, Jeugd

Mogelijke betrokken actoren: Steunpunt Jeugd

Acties

- Project Speelgroen (Leefmilieu en natuur)

De projecten Speelgroen voor de vergroening van jeugdlokalen worden geëvalueerd, er wordt een handleiding opgesteld en in samenwerking met instellingen van het jeugdbeleid worden deze verspreid onder jeugdorganisaties en bij lokale besturen zodat navolging mogelijk is.

- Project Speelgroep op school (Leefmilieu en Natuur i.s.m. Onderwijs en Jeugd)

Bij een nieuwe oriëntering van de projecten Speelgroen wordt gekeken naar de mogelijkheid voor het vergroenen van schoolspeelplaatsen.

- Goede praktijkvoorbeelden verspreiden (Leefmilieu en Natuur)

De praktijkvoorbeelden vanuit de projectoproep 'Harmonisch Park en Groenbeheer uit 2008 en 2009, die in het teken stonden van kinderen en jongeren, worden verspreid zodat navolging door lokale besturen mogelijk is.

- Toegang (stads)bossen en groen ruimte(Leefmilieu en Natuur)

In overleg met alle bevoegde actoren stimuleert de Vlaamse overheid de creatie van toegankelijke (bespeelbare) ruimte bij de afbakening en inrichting van stads(rand)bossen en streeft zij naar meer toegankelijkheid van de groene ruimte in het algemeen.

- Realisatie van groen speelweefsel in gemeente of stad op maat van kinderen en jongeren (Leefmilieu en natuur)

Via projectwerking zullen in 2011-2012 instrumenten ontwikkeld worden die het makkelijker maken om een 'groen speelweefsel' op maat van kinderen en jongeren in een gemeente of stad te realiseren. Met speelweefsel bedoelt men het geheel van voor jeugd belangrijke plekken en de

verbindingen hiertussen. De partners werken een duidelijke visie op spelen in het groen uit, en verschillende typologieën van groene speelruimte. Een gebruiksvriendelijke GIS-applicatie moet het mogelijk maken om verschillende 'lagen' van dit groene speelweefsel zichtbaar te maken: stratenplan van de gemeente, ligging van jeugdlokalen en kampplaatsen, bossen en speelzones, gemeentelijke speel- en jeugdterreinen, fietspaden en trage wegen, enz. Met deze instrumenten kunnen lokale besturen op een vrij eenvoudige manier planmatig werken aan een goed weefsel in hun gemeente/stad.

SD 21 Kinderen en jongeren kunnen zich makkelijker verenigen door een vereenvoudiging van de regelgeving en een verlaging van de administratieve last

Visie

Elk kind heeft het recht zich te verenigen (art 15, IVRK). De Vlaamse overheid gelooft sterk in de meerwaarde van het verenigingsleven en wil alle kinderen en jongeren de kans geven om deel te nemen aan het verenigingsleven.

Vaststellingen

- Onze hedendaagse samenleving is meer en meer een risicosamenleving waarin men zo veel mogelijk gevaar probeert in te dekken. In combinatie met groeiende kwaliteitseisen van een sterk geschoolde en geïndividualiseerde samenleving en een stijgende druk op de beschikbare ruimte, heeft dit ervoor gezorgd dat de regelgeving in de laatste decennia spectaculair is toegenomen. Deze evolutie, waar zeer veel actoren een rol in spelen, werkt momenteel remmend op verenigingen en hun vrijwilligers. De aansprakelijkheid, de regel- en administratieve last is zwaar om dragen door jonge (minderjarige) vrijwilligers. Voorbeelden hiervan zijn de wetgevingen m.b.t. vzw's, auteursrechten, fiscaliteit, vrijwilligers, bostoegankelijkheid, eetwareninspectie, geluidsnormen, fuiven... . Inspanningen zijn nodig om te vereenvoudigen waar mogelijk en voldoende, coherent en op een toegankelijke manier te informeren over de bestaande regelgeving.

- Bovendien zien we dat de toenemende regelgeving ook een aantal groepen van kinderen en jongeren uitsluit om te participeren als vrijwilliger of deelnemer. Dit is soms te wijten aan het statuut waarin ze zich bevinden (bv. asielzoeker, buitenlandse vrijwilliger, jongeren in gemeenschapsinstellingen, kinderen en jongeren met een beperking) maar wordt ook veroorzaakt door regelgeving. Hierbij wordt vaak niet vanuit de jongere zelf, maar vanuit wetgevende en administratieve kaders vertrokken. Dit is een probleem dat op alle beleidsniveaus bestaat, het is dan ook nodig om partnerschappen op te zetten met de federale, provinciale en lokale overheden om deze doelstelling uit te voeren. Ook op Europees niveau moet deze problematiek op de agenda worden geplaatst.

Operationalisering

OD 21.1 De administratieve last voor kinderen, jongeren en hun organisaties is gedaald voor wat de Vlaamse regelgeving betreft die een impact heeft op de leefwereld van kinderen en jongeren.

Initiatiefnemer: Bestuurszaken

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Binnenlands bestuur, Jeugd

Mogelijke betrokken actoren: Steunpunt Jeugd, Vlaamse Jeugdraad, e.a.

Acties

- Steden en gemeenten informeren (Binnenlands Bestuur)

Via een samenwerking tussen de inhoudelijk bevoegde administraties en het Agentschap Binnenlands Beleid kunnen de steden en gemeenten op een gecoördineerde manier verder geïnformeerd worden over bestaande regelgeving. Gemeentelijke (eerstelijns)diensten kunnen de informatie zo rechtstreeks tot bij de verenigingen en individuen brengen.

- Administratieve vereenvoudiging voor lokale besturen en vrijwilligers (Bestuurszaken)

In het laatste actieplan administratieve vereenvoudiging worden kinderen, jongeren en hun organisaties als doelgroep meegenomen. Het kaderdecreet planlastvermindering zal de administratieve last verbonden aan planning en rapportering drastisch beperken. De sectorale regelgeving jeugd zal bepalen dat de lokale besturen moeten aantonen dat kinderen en jongeren en het jeugdmiddenveld betrokken worden bij de opmaak van de strategische meerjarenplanning.

OD 21.2 Overheden op andere beleidsniveaus zijn bewustgemaakt van de impact van hun regelgeving op het verenigingsleven met als doel de globale overlast te verminderen.

Initiatiefnemer: Minister-President

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Bestuurszaken, Binnenlands bestuur, Jeugd

Mogelijke betrokken actoren: federale regering, steden en gemeenten, VVSG, VVJ, e.a.

Acties

- Overleg federale overheid (Minister-President)

Zeer veel van de overlast van organisaties is bepaald door federale wetgeving. Er wordt een overleg opgezet met de federale overheid voor het wegwerken van een aantal knelpunten.

- Lokale overheden (Bestuurszaken i.s.m. sectoraal bevoegde beleidsdomeinen/beleidsvelden)

Er wordt gestreefd naar een grote planlastvermindering voor lokale overheden. Bij het uitwerken van de wetgeving en het beleid hieromtrent wordt een signaal gegeven worden dat lokale overheden zelf ook rekening moeten houden met de planlast die zij opleggen aan het lokale verenigingsleven. Via een studie rond reguleringsmanagement onderzoekt de Vlaamse overheid hoe zij en partners (zoals VVSG) lokale besturen kunnen ondersteunen bij de uitbouw van een beleid rond kwaliteitsvolle regelgeving en administratieve vereenvoudiging.

- Verspreiden goede voorbeelden projectmiddelen (Jeugd)

Veel gemeenten en steden hebben middelen voor projecten. Dikwijls worden die niet volledig benut omdat de aanvraag voor deze middelen moeilijk en omslachtig is voor verenigingen en individuele jongeren. Met het verspreiden van een of meerdere voorbeelden, bv. via VVJ en/of VVSG van een goed werkend reglement, kan de planlast opgelegd door gemeenten verminderd worden.

OD 21.3 Het recht van kinderen en jongeren om te participeren als deelnemer of vrijwilliger aan vrijetijdsinitiatieven is gegarandeerd, ongeacht het statuut waar ze zich in bevinden.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden/ministers : Sport, Minister- President

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- overleg federale overheid i.v.m. werkloze vrijwilligers, visa en buitenlandse vrijwilligers (Minister-President i.s.m. Jeugd)

In overleg met de federale overheid worden de beperkingen om als vrijwilliger mee te werken in jeugd of andere organisaties als werkloze aangekaart. Daarnaast wordt er ook aandacht gevraagd voor de onzekerheid die bestaat voor buitenlandse vrijwilligers.

- Verzekering jonge asielzoekers/ niet begeleide minderjarigen (Sport, Jeugd)

Mogelijke problemen en oplossingen in de afhandeling van sportongevallen en de tussenkomst vanuit het RIZIV worden in kaart gebracht.

Visie

Met deze doelstelling willen we de uitdrukking “it takes a village to raise a child” in de verf zetten. Vanuit het pedagogisch inzicht dat er verschillende opvoeders bestaan in onze maatschappij en vanuit de visie dat die vanuit een gedeelde pedagogische visie¹² aanvullend moeten werken, stellen we vast dat er in die ‘village’ ook sprake is van een ‘pedagogische civil society’. Het gaat over de verantwoordelijkheid die mensen die in eerste lijn met kinderen en jongeren werken (leerkrachten, welzijnswerkers, jeugdwerkers...) maar evengoed buurtbewoners, vrienden en familieleden opnemen tegenover kinderen en jongeren in onze samenleving. Dat is een belangrijk engagement, niet alleen voor die individuele kinderen en jongeren, maar voor onze maatschappij als geheel.

We willen dan ook breed inzetten op het creëren van mogelijkheden voor en stimuleren van burgers (ook kinderen en jongeren) om zich positief in te zetten voor kinderen en jongeren. Het geloof in de eigen kracht van kinderen en jongeren, speelt hierin een cruciale rol: het gaat er om te vertrekken vanuit wat kinderen en jongeren kunnen veeleer dan vanuit een denken rond wat ze niet kunnen.

Vaststellingen

- In de huidige samenleving zijn er maar een beperkt aantal oplossingen voor kinderen en jongeren in of met moeilijkheden. We zien een toenemende professionalisering van interventie (bv hulpdiensten) en hulpverlening, die met groeiende vraag geconfronteerd wordt, wat leidt tot lange wachtlijsten. Door maatschappelijk engagement en vrijwillige inzet als primaire schakels te versterken zou de instroom in professionele hulpverlening moeten kunnen dalen, waardoor deze op een meer effectieve manier kan ingezet worden voor die kinderen en jongeren die hier echt nood aan hebben. Aandacht moet hierbij gaan naar initiatieven die de kennis en vaardigheden versterken van ouders, mantelzorgers, niet-professionelen en vrijwilligers en mensen die in eerstelijnsfuncties met kinderen en jongeren (leerkrachten, kinderopvang,...) werken. Dit start bij een gedeelde pedagogische basisvisie en de dialoog daarover, vanwaaruit de verscheidene ‘opvoeders’ op zoek kunnen gaan naar manieren om complementair te werken en hoe zij mekaar hierin kunnen ondersteunen¹³.

- Onze maatschappij wordt steeds complexer en er is sprake van meer individualisering. Intergenerationele solidariteit, dialoog tussen burgers en sociale controle zijn door veranderingen in de samenleving gedaald. De rechtstreekse dialoog tussen burgers moet versterkt worden. Problemen moeten bespreekbaar gemaakt worden (bv. jongeren moeten kunnen aangesproken worden over overlast in openbare ruimtes of op de tram of bus), maar jongeren moeten ook beschikken over een netwerk waar ze in vertrouwen een goed gesprek kunnen hebben. Ouders en andere opvoeders zijn hierin natuurlijk de eerste pijler. Maar ook het ruime netwerk rond jongeren met vaste en toevallige contacten speelt hierin een belangrijke rol.

Operationalisering

OD 22.1 De condities om maatschappelijk engagement op te nemen in verschillende ondersteunings- en hulpvormen zijn verbeterd.

---

¹² Een uitgebreidere uitwerking van dit concept vanuit een visie op positief jeugdbeleid kan teruggevonden worden in de tekst ‘Een solide basis voor positief jeugdbeleid’ van Saskia van Oenen en Yvonne van Westering van het Nederlands Jeugd Instituut. Terug te vinden op <http://www.nji.nl/publicaties/Een%20solide%20basis%20voor%20positief%20jeugdbeleid.pdf> (geraadpleegd op 21 juni 2010).

¹³ Zie de vorige voetnoot.

Initiatiefnemer: Welzijn

Betrokken beleidsdomeinen/velden/ministers: Armoede, Onderwijs, Jeugd, Inburgering en Integratie

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- Uitbreiding maatschappelijk engagement in ondersteunings- en hulpvormen (Welzijn)

Er wordt een nauwe samenwerking tussen de ministers bevoegd voor Jeugd, Onderwijs, Welzijn en Armoede opgezet om ondersteunings- en hulpvormen, die maatschappelijk engagement vergen, verder uit te breiden. Hierbij wordt nagedacht over het statuut en de ondersteuning van vrijwilligers, de relatie tussen professionals en vrijwilligers en het versterken van de dialoog tussen alle betrokken partijen.

- Versterken niet professionele hulpverleners (Welzijn)

De netwerken rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp doen extra inspanningen om de kennis en vaardigheden van niet-professionele hulpverleners (jeugdwerk, kinderopvang, leerkrachten, ...) in het omgaan met kinderen en jongeren met een hulpverleningscontext te versterken.

- Vrijwillig engagement m.b.t. taalstimulering (Integratie en Inburgering).

Vele nieuwkomers leren Nederlands in een specifiek traject of binnen het onderwijs. Nadat ze deze opleiding kunnen afronden, blijft het zaak om de Nederlandse taal voldoende te blijven oefenen en gebruiken. Kinderen en jongeren hebben hierbij soms extra ondersteuning nodig, vooral in vakantieperiodes of aanvullend op de onderwijs- of arbeidsvloer. Het Nederlands moet beschouwd worden als meer dan een instructie- of onderwijstaal, maar bijvoorbeeld ook een taal om in te spelen en met vrienden of kennissen te spreken. We werken aan het verspreiden van goede voorbeelden aan sport/cultuur en jeugddiensten i.s.m. integratiediensten over de mogelijkheden om – op vrijwillige basis – kinderen en jongeren te ondersteunen bij het beter beheersen van de taal (bv kampen, projecten rond taalstimulering op speelplein, oudergroepen tijdens schooluren).

OD 22.2 Burgers zijn aangemoedigd om verantwoordelijkheid op te nemen naar kinderen en jongeren.

Initiatiefnemer: Welzijn

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden/ministers: Jeugd, Armoede

Mogelijke betrokken actoren:

Acties

- (Intergenerationele) dialoog wordt versterkt (Jeugd)

Een eerste stap hierin is met verschillende generaties te komen tot een visietekst over de mogelijkheden van informele zorg t.a.v. verschillende generaties en andere vormen van solidariteit en hoe deze met elkaar samenhangen of in conflict staan met elkaar. Van hieruit worden verdere concrete acties ontwikkeld die de intergenerationele dialoog en de informele zorg tussen generaties verder ondersteunen. De ontwikkeling van die visietekst wordt geïntegreerd in de mogelijke onderwerpen voor het Jongerenpact.

- Vrijwilligers in de kijker plaatsen (Jeugd en Welzijn)

Er wordt vanaf 2011 jaarlijks een evenement geïnstalleerd om vrijwilligers te huldigen die zich inzetten voor het welzijn van kinderen.

- Toename pleeggezinnen (Welzijn)

Streven naar meer pleeggezinnen als alternatief voor langdurige residentiële plaatsing via sensibilisering en faciliteren van de omkadering.

SD 23 Er is meer maatschappelijke waardering voor engagement van kinderen en jongeren

Visie

Kinderen en jongeren nemen allerhande engagementen op in hun leven. Deze kunnen variëren van kleinschalige, individuele en kortstondige initiatieven (bv. je buurt opruimen) tot langdurige engagementen in bestaande verenigingen (bv. bestuursvrijwilliger zijn); ze kunnen gericht zijn op de omgeving dicht bij huis, maar evengoed bovenlokaal of internationaal gebeuren. Andere jongeren zetten zich – vaak in de puberteit – graag af tegen het denken en doen van volwassenen met hun activiteiten en eigen jongerencultuur maar tonen wel engagement tegenover de maatschappij. Engagements zijn een uiting van de betrokkenheid van kinderen en jongeren t.o.v. hun medemens, hun omgeving en de samenleving. Het opnemen van engagementen, ongeacht het type, werkt dus de maatschappelijke betrokkenheid en de ‘community building’ in de hand.

Met deze doelstelling willen we de waarde van engagementen die groeien vanuit kinderen en jongeren zelf benadrukken, de inzet van kinderen en jongeren zichtbaar maken en verder stimuleren. Dit ongeacht de sector waarin ze dit doen, ongeacht de achtergrond en het netwerk van de kinderen en jongeren, ongeacht of het gaat over een individueel of groepsgebonden engagement. Het is ons doel om maatschappelijke ruimte te creëren voor kinderen en jongeren om hun eigen leefwereld uit te bouwen en relaties met andere generaties en belangengroepen in onze samenleving aan te gaan. Dit zonder al te veel in te grijpen in de jongerencultuur en de eigen leefwereld van jongeren.

Niet alle kinderen en jongeren zijn even geïnteresseerd in het opnemen van engagement. Aangezien het engagement bij uitstek een zaak is van vrijwilligheid, kan het niet de bedoeling zijn kinderen of jongeren te gaan verplichten om zich te engageren. We geloven echter in het belang van engagement als een manier om kinderen en jongeren te betrekken op elkaar, anderen en de samenleving.

Vaststellingen

- Kinderen en jongeren in Vlaanderen engageren zich in groten getale, zo blijkt uit de cijfers van bijvoorbeeld de JOP-monitor, het aantal jonge vrijwilligers in jeugdwerk en sportclubs, maar evenzeer bij evenementen als Music for Life van Studio Brussel. Die engagementen, en zeker de langdurige, komen evenwel onder druk te staan. Studeren, werken of een studenten- of vakantiejob worden hoger gewaardeerd en zijn steeds meer ‘concurrerende’ activiteiten van engagement. Daarnaast ervaren kinderen ook meer tijds- en prestatiedruk, zelfs als het over de zogenaamde vrije tijd gaat. Voor jongeren die het socio-economisch minder goed hebben, speelt dit sterker, maar ook jongeren met een andere culturele achtergrond krijgen niet altijd de ruimte om hun eigen engagementen uit te bouwen.

- Het rijke palet van engagementen die kinderen en jongeren opnemen blijft te vaak verborgen achter verhalen van geluids- en andere overlast, vandalisme, bendevorming... Het is tijd dat kinderen en jongeren op een positieve manier in de kijker worden geplaatst voor hun engagementen die ze met duizenden opnemen in de school, in hun vrije tijd, in hun leefomgeving, in de wereld... Hierbij is het essentieel de verschillende engagementen van verschillende doelgroepen te portretteren en niet stereotyperend aan de slag te gaan.

- Kinderen en jongeren zijn op zoek naar nieuwe vormen van engagement, veelal in publieke ruimte (zoals de ‘botellon’ of flash mobs) en zetten in op nieuwe thema’s zoals duurzaamheid en zorg voor de wereld. Verenigingen waar kinderen en jongeren actief zijn en ondersteunende lokale en bovenlokale diensten (jeugd, cultuur, sport, sociale zaken) bezitten elk hun deel van de expertise over het mogelijk maken van dat engagement: hoe bereikt men kinderen en jongeren, hoe betreft men kinderen en jongeren, welke werkvormen spreken kinderen en jongeren aan, welke drempels zijn er

om engagementen op te nemen (financieel, verantwoordelijkheden....), wat te doen met initiatieven van jongeren in de openbare ruimte... Deze informatie zit sterk versnipperd over organisaties, steunpunten, lokale besturen en is vaak niet toegankelijk voor anderen, laat staan voor kinderen en jongeren zelf. Meer uitwisseling zou hieraan tegemoet kunnen komen.

Operationalisering

OD 23.1 De engagementen die kinderen en jongeren opnemen zijn zichtbaar.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Cultuur, Sport, Welzijn, Media

Mogelijke betrokken actoren: Verenigde Verenigingen, Steunpunt Jeugd, Vlaams Jeugdraad, ISB,e.a.

Acties

- Ontwikkeling van een gedeelde visie over waarde van engagementen en vrijwilligerswerk voor kinderen, jongeren en de samenleving (Jeugd)

Het vrijwilligerswerk en het verenigingsleven voor en door kinderen en jongeren staan sterk in Vlaanderen. Verschuivingen en nieuwe tendensen geven echter aan dat de Vlaamse overheid en ook het middenveld alert moeten blijven om die sterkte te behouden. Samen met het middenveld uit verschillende sectoren en de kinderen en jongeren zelf wordt gewerkt aan een gedeelde visie over de waarde van engagementen en vrijwilligerswerk voor kinderen, jongeren en de samenleving die de basis kan vormen voor beleid en communicatie. De rol van het jeugdwerk in de samenleving en de plaats van kinderen en jongeren in het verenigingsleven krijgen hierin een expliciete plaats.

- Campagne jaar van de vrijwilliger (Jeugd i.s.m. Sport, Cultuur en Welzijn)

In 2011, gekaderd binnen het Europees Jaar van de Vrijwilliger, voert Vlaanderen een campagne over jonge vrijwilligers. Daarbij wordt aandacht besteed aan zowel kortstondig als langdurig vrijwilligerswerk zowel individueel (mantelzorg, ecologisch, blogs,...) als in groepsverband (jeugdwerk, sport- of cultuurvereniging). Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar jongeren uit maatschappelijke kwetsbare doelgroepen.

- Internationaal engagement (Jeugd)

Vlaamse en Brusselse jongeren die zich inzetten buiten Vlaanderen moeten worden beschouwd als economische en culturele ambassadeurs van Vlaanderen en Brussel en daarvoor de nodige erkenning, waardering en stimulansen krijgen.

- Europees mobiliteitsprogramma (Jeugd)

Op Europees niveau verdedigt Vlaanderen het bestaansrecht van een apart mobiliteitsprogramma voor jongeren en hun organisaties. Een programma dat zich buiten de sfeer van het formele leren bevindt. Het huidige **Youth in Action**-programma, Het is van het grootste belang dat een specifiek programma wordt verder gezet dat het jeugdwerkveld en jongeren zelf de kansen geeft om internationaal te gaan. De EU-doelstellingen inzake mobiliteit, levenslang en levensbreed leren kunnen slechts worden gerealiseerd door het mobiliseren van alle relevante actoren, ook in het niet-formele werkveld. Om dat te bereiken is een specifiek programma noodzakelijk met aangepaste werkvormen en procedures die haalbaar zijn voor deze actoren. Evenzo is een specifiek Nationaal Agentschap, ingebed in de jeugdsector, een noodzakelijke vereiste.

OD 23.2 Expertise over de werkvormen en technieken die engagementen mogelijk maken, wordt op een gecoördineerde manier uitgewisseld.

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Cultuur, Sport, Welzijn

Mogelijke betrokken actoren: Verenigde Verenigingen, ISB, VVJ, Steunpunt Jeugd,...

Acties

- **Praktijkgericht onderzoek stimuleren (Jeugd)**

Heel veel expertise is gebaseerd op ervaring en intuïtie van actoren in de betrokken sectoren. Dit maakt het moeilijk om expertise te delen. Bovendien is het moeilijk om in te schatten in welke mate bepaalde expertise extrapoleerbaar is naar andere sectoren, naar andere doelgroepen (leeftijd, maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren...) of naar andere settings (de stad versus het platteland). Door praktijkgericht onderzoek kunnen voorbeelden en praktijken geëvalueerd en toegankelijk gemaakt worden.

- **Platform 'engagements van kinderen en jongeren' expertise uitwisseling (Jeugd, Cultuur, Sport)**

Een overlegplatform over engagements van kinderen en jongeren dat mensen uit verschillende sectoren samen brengt, biedt de mogelijkheid om veel expertise te delen en toegankelijk te maken.

- **Internationale uitwisseling (Jeugd)**

De lopende internationale culturele en samenwerkingsakkoorden aanwenden om expertise uit het buitenland te verzamelen.

SD 24 We willen kinderen en jongeren stimuleren tot en ondersteunen bij een duurzame levensstijl en een betrokkenheid op mondiale thema's.

Visie

Zoals aangegeven in de missie en visie bij het jeugdbeleidsplan streven we naar een evenwicht tussen een economische, ecologische en maatschappelijke agenda. Bedoeling is de capaciteit bij kinderen en jongeren ontwikkelen om kritisch te staan ten opzichte van bestaande (niet duurzame) levenswijzen, hierover in debat te gaan, mee uitwegen te zoeken en hen de kans te geven om duurzame keuzes te maken.

Bovendien willen we kinderen en jongeren bewust maken van wat er zich rondom hen afspeelt, niet alleen in Vlaanderen en Brussel of België maar ook daarbuiten. Dat kan betrekking hebben op het culturele, het sociaaleconomische maar ook het politieke of de toenemende diversiteit van de samenleving.

Daartoe hebben we heel wat mogelijkheden ter onze beschikking: het opdoen van internationale leervaringen (zowel in formele als niet-formele contexten), bijdragen aan de emancipatie van mensen in het Zuiden (of dichterbij huis) maar ook door educatie rond duurzame ontwikkeling.

Vaststelling

Uit verschillende onderzoeken zowel op Europees als Vlaams niveau blijkt dat kinderen en jongeren zich zeer nauw betrokken voelen op wat er staat te gebeuren met hen zelf en vooral de wereld. Een dergelijke betrokkenheid zal ook broodnodig zijn, willen we de toekomst van deze planeet vrijwaren.

Operationalisering

OD 24.1 De blik van kinderen en jongeren op Europese, internationale en mondiale thema's is aangescherpt

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Leefmilieu & Natuur, Onderwijs, Internationaal Vlaanderen

Acties

Acties voor deze doelstelling worden in 2011 verder verfijnd door de verschillende betrokken partijen. Andere gerelateerde acties onder OD 23.1:

- Campagne jaar van de vrijwilliger (Jeugd i.s.m. Sport, Cultuur en Welzijn)

In 2011, gekaderd binnen het Europees Jaar van de Vrijwilliger, voert Vlaanderen een campagne over jonge vrijwilligers. Daarbij wordt aandacht besteed aan zowel kortstondig als langdurig vrijwilligerswerk zowel individueel (mantelzorg, ecologisch, blogs,...) als in groepsverband (jeugdwerk, sport- of cultuurvereniging). Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar jongeren uit maatschappelijke kwetsbare doelgroepen.

- Internationaal engagement (Jeugd)

Vlaamse en Brusselse jongeren die zich inzetten buiten Vlaanderen moeten worden beschouwd als economische en culturele ambassadeurs van Vlaanderen en Brussel en daarvoor de nodige erkenning, waardering en stimulansen krijgen.

- Europees mobiliteitsprogramma (Jeugd)

Op Europees niveau verdedigt Vlaanderen het bestaansrecht van een apart mobiliteitsprogramma voor jongeren en hun organisaties. Een programma dat zich buiten de sfeer van het formele leren bevindt. Het huidige **Youth in Action**-programma, Het is van het grootste belang dat een

specifiek programma wordt verder gezet dat het jeugdwerkveld en jongeren zelf de kansen geeft om internationaal te gaan. De EU-doelstellingen inzake mobiliteit, levenslang en levensbreed leren kunnen slechts worden gerealiseerd door het mobiliseren van alle relevante actoren, ook in het niet-formele werkveld. Om dat te bereiken is een specifiek programma noodzakelijk met aangepaste werkvormen en procedures die haalbaar zijn voor deze actoren. Evenzo is een specifiek Nationaal Agentschap, ingebed in de jeugdsector, een noodzakelijke vereiste.

- **Debat 'waardig werk' (Werk & Jeugd)**

Er wordt in het kader van het jongerenpact een traject opgezet rond de betekenis van waardig werk voor jongeren. In dat debat kunnen - in navolging van het 'samen op de bres voor 50+' campagne - de mogelijkheden onderzocht worden om een akkoord tussen werkgevers, vakbonden en de Vlaamse overheid te maken voor jongeren in de arbeidsmarkt. Binnen het debat zal er bovendien aandacht besteed worden aan het internationale luik van waardig werk (handelsbeleid, ontwikkelingssamenwerking en kinderarbeid).

Ook de acties onder OD 7.3 Meer maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren maken gebruik van programma's internationale mobiliteit zijn relevant in deze:

- **Europese agenda bepalen (Jeugd)**

De Vlaamse overheid ijvert voor een blijvend specifiek kader op Europees niveau voor internationale ervaringen in de vrije tijd met een speciale aandacht voor kinderen en jongeren die financiële drempels ervaren.

- **Stijgend aanbod uitwisseling (voor vrijwilligers) in groep (Onderwijs, Jeugd)**

Voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren is het niet altijd vanzelfsprekend om op eigen houtje of in gezinscontext internationale ervaring op te doen. Binnen schoolcontext of via internationale uitwisseling in groepsverband wordt deze drempel sterk verlaagd. Door het bijkomend inzetten op uitwisselingen in groep en hiervoor de nodige begeleiding te voorzien zullen meer maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren kunnen deelnemen.

- **Reizen voor kinderen en jongeren met een psychische of fysieke beperking (Gelijke kansen, Toerisme, Jeugd)**

Het infopunt toegankelijkreizen.be voorziet informatie op maat, ook voor kinderen en jongeren.

OD 24.2 Individuele kinderen en jongeren en groepen worden uitgerust met kennis en inzicht rond duurzame ontwikkeling en met competenties om duurzame keuzes te maken

Initiatiefnemer: Jeugd

Betrokken beleidsdomeinen/beleidsvelden: Leefmilieu & Natuur, Onderwijs, Internationaal Vlaanderen, Inburgering

Acties

- *Lokale besturen stimuleren om het concept inburgeringscoaching in te richten voor jongeren (inburgering)*

Jongeren met en zonder migratieachtergrond leggen een traject van één jaar samen af. Het doel is wederzijds te leren, elkaar regelmatig te ontmoeten en aan een gemeenschappelijke doelstelling te werken – afhankelijk van de context waarbinnen inburgeringscoaching gebruikt wordt, kan de doelstelling van project tot project verschillend zijn.

Acties voor deze doelstelling worden in 2011 verder verfijnd door de verschillende betrokken partijen.

7. BIJLAGEN

Overzicht strategische en operationele doelstellingen

SD 1 De Vlaamse overheid betreft actief en kwaliteitsvol kinderen en jongeren bij beleidsbeslissingen en stimuleert anderen om hetzelfde te doen.

OD 1.1 Kennis en expertise over participatie van kinderen en jongeren in diverse structuren, instellingen en voorzieningen is gebundeld, ontsloten en wordt verspreid

OD 1.2 Duurzame methoden, experimenten en labs zijn gestimuleerd en ondersteund met het oog op het verhogen van de kwaliteit van beleidsparticipatie en het bereiken van alle kinderen en jongeren.

OD 1.3 De competenties van beleidsmedewerkers en verantwoordelijken zijn verhoogd in functie van een participatieve basishouding, duurzame participatieprojecten en de implementatie van de resultaten in beleidsprocessen.

SD 2 Alle kinderen en jongeren hebben toegang tot goede jeugdinformatie die hun keuzemogelijkheden en -processen versterkt.

OD 2.1 Het informatieaanbod gericht naar kinderen en jongeren beantwoordt aan overeengekomen kwaliteitsprincipes en –criteria.

OD 2.2 Door samenwerking en coördinatie wordt doelgerichter ingezet op jeugdinformatie.

OD 2.3 De deskundigheid over het toegankelijk maken van informatie bij beleidsmedewerkers en jeugdinformatieverstrekkers is verhoogd.

SD 3 Het inzicht in kinderen en jongeren, hun leefwereld en hun toekomstvisie is systematisch verbeterd.

OD 3.1 Leemtes in kennis over kinderen en jongeren zijn opgespoord en ingevuld met gericht onderzoek.

OD 3.2 De toekomst van kinderen en jongeren en hun visie daarop is een aandachtspunt voor onderzoek.

OD 3.3 Er is een doeltreffende ontsluiting en verspreiding van de beschikbare kennis over kinderen, jongeren, hun leefwereld en hun toekomstvisie.

SD 4 Mensen en organisaties die werken met kinderen en jongeren beschikken over sterkere competenties om om te gaan met de groeiende diversiteit bij de jeugd.

OD 4.1 De diversiteitscompetenties van de ambtenaren en beleidsmensen die beleid met betrekking tot kinderen en jongeren voorbereiden en uitvoeren, zijn versterkt.

OD 4.2 Modellen voor organisaties en instellingen in de verschillende sectoren om om te gaan met diversiteit zijn ontwikkeld. Via concrete handleidingen werken zij aan meer aandacht voor diversiteit, maar ook aan functieprofielen op het niveau van de organisaties.

OD 4.3 Zowel in de basisvorming als in de nascholingstrajecten van personen die werken met kinderen en jongeren, zijn modules voorzien om beter te kunnen omgaan met een diversiteit aan kinderen en jongeren.

SD 5 In de beleidskeuzes van de Vlaamse overheid wordt rekening gehouden met de effecten op de (gezondheid van) kinderen en jongeren van huidige en toekomstige generaties.

OD 5.1 Meer beleidsmakers zijn gesensibiliseerd over de impact van hun beleid op de lichamelijke en geestelijke gezondheid van kinderen en jongeren.

OD 5.2 De Vlaamse overheid ontwikkelt verder zijn instrumentarium om de impact van beleidsmaatregelen op de gezondheid van kinderen en jongeren als mede-uitgangspunt te gebruiken.

OD 5.3 Via een groot inspraakmoment rond gezondheid verhogen we de aandacht voor participatie van kinderen en jongeren in het beslissingsproces rond gezondheidsbeleid.

SD 6 Door een gecoördineerde aanpak nemen institutioneel geweld, kindermishandeling, pesten en zelfdoding af.

OD 6.1 De situatie van jongeren in voorzieningen (gehandicaptenzorg, internaten, jeugdzorg...) wordt verder in overeenstemming gebracht met de internationale verplichtingen.

OD 6.2 Een actieplan om het pesten van kinderen en jongeren te verminderen wordt door de betrokken ministers opgesteld en onderschreven.

OD 6.3 Via een op te richten Vlaams Forum kindermishandeling bespreken de verschillende partners betrokken bij de bestrijding van kindermishandeling cijfers, aanpak en knelpunten.

OD 6.4 Jeugd, en onderwijs-actoren werken mee aan het zelfdodingspreventiebeleid.

SD 7 Het aanbod in vrije tijd, onderwijs en welzijn op maat van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren is uitgebreid.

OD 7.1 Er is een beleidsdomeinoverschrijdende strategie voor het ondersteunen van organisaties die geïntegreerd werken met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren op het kruispunt van verschillende beleidsdomeinen.

OD 7.2 Lokale en bovenlokale overheden zijn deskundiger op het vlak van verbreding van het (vraaggestuurde) aanbod voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

OD 7.3 Meer maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren maken gebruik van programma's internationale mobiliteit.

SD 8 De ontwikkelingskansen van maatschappelijk kwetsbare kinderen jonger dan 6 jaar zijn verhoogd

OD 8.1 Het aantal kleuters per leerkracht daalt.

OD 8.2 Versterken zorgcoördinatie in het kleuteronderwijs.

OD 8.3 Het informele netwerk van ouders met kinderen jonger dan 6 jaar wordt versterkt.

OD 8.4 De speelkansen van kinderen jonger dan 6 jaar worden verhoogd en zijn meer toegankelijk gemaakt.

SD 9 Kinderen en jongeren in steden kunnen zich beter ontplooiën

OD 9.1 Er is een actieplan om de structurele werkloosheid in steden aan te pakken.

OD 9.2 Tegen het einde van de legislatuur is er rond jongeren en stedelijkheid meer expertise opgebouwd en gedeeld.

OD 9.3 Kinderen en jongeren vinden meer mogelijkheden in de steden tot ontplooiing in de vrije tijd.

SD 10 Er zijn meer leeromgevingen kwaliteitsvol divers en inclusief.

OD 10.1 Scholen, instellingen en organisaties zijn gesensibiliseerd rond divers en inclusief werken, onder andere door het verspreiden van goede voorbeelden.

OD 10.2 De deskundigheid over diverse en inclusieve leeromgevingen bij actoren in de betrokken sectoren is verhoogd, met als doel de draagkracht te verhogen.

OD 10.3 Stelselmatig worden de organisatorische, financiële of praktische drempels die inclusieve leertrajecten in het onderwijs bemoeilijken, weggewerkt.

OD 10.4 De mogelijkheden om bijkomend taalonderwijs te organiseren in het secundair onderwijs worden onderzocht.

SD 11 Kinderen en jongeren krijgen via Brede School maximaal kansen om zich op verschillende levensdomeinen volwaardig te ontplooien en om te participeren aan de samenleving.

OD 11.1 Een evenwichtige samenwerking van verschillende partners uit o.a. onderwijs, welzijn, cultuur, sport, jeugd en economie wordt gestimuleerd.

OD 11.2 De actieve participatie van kinderen en jongeren aan de invulling van de Brede School wordt gestimuleerd.

SD 12 De mediawijsheid van kinderen en jongeren is versterkt.

OD 12.1 In samenwerking met alle betrokkenen stimuleren het Kenniscentrum Mediawijsheid en andere actoren binnen de Vlaamse overheid mediawijsheid bij kinderen en jongeren, en bij volwassenen (opvoeders en leerkrachten).

OD 12.2. Kinderen en jongeren worden gestimuleerd om hun mediawijze vaardigheden door te geven aan leeftijdsgenoten en andere generaties.

OD 12.3. Door netwerkvorming tussen jongerenmedia-initiatieven versterken we de output van deze organisaties en zorgen we voor een band met en input aan de Vlaamse media.

SD 13 Alle jongeren krijgen kansen om in de vrije tijd competenties te herkennen, te ontwikkelen en/of te laten erkennen.

OD 13.1 De ontwikkeling en implementatie van instrumenten en- werkvormen voor het herkennen van competenties is gefaciliteerd en ondersteund.

OD 13.2 Leerkrachten, jeugdwerkers, werkgevers, trajectbegeleiders en ouders worden gesensibiliseerd voor en versterkt in hun kennis over competenties van jongeren.

OD 13.3 De beleidsdomeinen Cultuur, Jeugd, Sport, Werk en Sociale Economie en Onderwijs & Vorming werken een samenhangende, complementaire EVC-visie uit voor hoger onderwijs, volwassenenonderwijs, cultuur, sport en jeugd rond doelstellingen, begrippenkader, procedures en instrumenten, financiering, aanbod, personeel.

OD 13.4 Jongeren krijgen kansen om op basis van EVC leer- of opleidingstrajecten te verkorten en/of de toegang tot werk te vergemakkelijken.

SD 14 De positie van jongeren in het arbeidsproces is versterkt.

OD 14.1 Jongeren zijn vertegenwoordigd in de bestaande overlegstructuren.

OD 14.2 Er is een structurele dialoog tussen arbeidsmarktactoren en jongeren.

OD 14.3 Er is waardig werk voor jongeren.

OD 14.4 Er is informatie en begeleiding op maat van elke jongere bij de transitie naar werk.

SD15 De (zin voor) creativiteit, innovatie en ondernemen bij jongeren is vergroot.

OD 15.1 Door het opzetten van proefprojecten wordt gezocht naar manieren om creatief en innovatief denken in ruime zin te stimuleren bij kinderen en jongeren.

OD 15.2 Jongeren met ondernemerszin krijgen toegang tot ondernemerschap door het creëren van synergie tussen de ondernemerswereld en de jeugdwereld.

OD 15.3 Meer ondersteunen en informeren van jongeren over ondernemen.

SD 16 Meer kinderen en jongeren integreren kunst en cultuur in hun dagelijkse leven

OD 16.1 De ministers van cultuur, jeugd, onderwijs en onroerend erfgoed maken werk van een structureel, samenhangend en complementair cultuureducatiebeleid.

OD 16.2 Jeugdcultuuractoren zijn gestimuleerd om in te zetten op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

OD 16.3 Bij het vorm geven van culturele initiatieven is er aandacht voor de vragen, wensen en behoeften van kinderen en jongeren.

SD 17 Jeugdcultuur krijgt meer ruimte en ondersteuning

OD 17.1 Alle kinderen en jongeren beschikken over bereikbare en toegankelijke infrastructuur en over voldoende ondersteuning om creatief bezig te zijn en te experimenteren.

OD 17.2 We zetten in op een goede begeleiding van kinderen en jongeren in hun creativiteit, volgens hun behoefte en/of vragen, zodat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en daarin kunnen groeien.

OD 17.3 De kennis en zichtbaarheid van en de beeldvorming over jeugdcultuur verbetert.

SD 18 Er is meer kwaliteitsvolle, specifieke ruimte afgestemd op de noden van kinderen, jongeren en hun verenigingen.

OD 18.1 Een visie over het concept medegebruik, dat bij de uitbouw/inrichting van toegankelijke 'gemeenschapsinfrastructuur/ voorzieningen' steeds als uitgangspunt wordt gehanteerd, is ontwikkeld.

OD 18.2 Lokale besturen zijn gestimuleerd en ondersteund om te voorzien in voldoende veilige, duurzame en toegankelijke infrastructuur voor de activiteiten van kinderen, jongeren en hun verenigingen.

OD 18.3 De Vlaamse Regering voert via de taskforce jeugdverblijven het actieplan jeugdverblijfcentra uit.

OD 18.4 De Vlaamse Regering streeft ertoe om het uitbouwen van een inhoudelijke typologie naar om een voldoende divers jeugdverblijfaanbod te vrijwaren.

SD 19 Het actorschap van kinderen en jongeren in de publieke ruimte neemt toe.

OD 19.1 De kennis over en toepassing van participatie van kinderen en jongeren bij planningsprocessen op het vlak van ruimtelijke ordening is toegenomen.

OD 19.2 Informatie- en sensibiliseringscampagnes om de tolerantie ten aanzien van kinderen en jongeren in de publieke ruimte te verhogen, zijn opgezet.

OD 19.3 We verhogen de autonomie van kinderen en jongeren op het vlak van mobiliteit.

SD 20 Meer kinderen en jongeren groeien op in een gezonde en kwaliteitsvolle woning en woonomgeving.

OD 20.1 Zowel de reguliere als de sociale woningmarkt is toegankelijker voor jongvolwassenen en minderjarigen.

OD 20.2 In de sociale huisvesting en in de huurwetgeving worden oplossingen gezocht voor een aantal concrete problemen van gezinnen met kinderen.

OD 20.3 Kind- en jongerenvriendelijkheid wordt een centraal aandachtspunt in het Vlaamse stedenbeleid.

OD 20.4 Er is voldoende kennis over de relatie tussen de kwaliteit van de woning en de woonomgeving en het welbevinden van kinderen.

OD 20.5 Er is meer toegankelijke groene (bespeelbare) ruimte in de woonomgeving.

SD 21 De regelgeving is vereenvoudigd en de administratieve last verlaagd, waardoor kinderen en jongeren zich gemakkelijker kunnen verenigen.

OD 21.1 De administratieve last voor kinderen, jongeren en hun organisaties is gedaald voor wat de Vlaamse regelgeving betreft die een impact heeft op de leefwereld van kinderen en jongeren.

OD 21.2 Overheden op andere beleidsniveaus zijn bewustgemaakt van de impact van hun regelgeving op het verenigingsleven met als doel de globale overlast te verminderen.

OD 21.3 Het recht van kinderen en jongeren om te participeren als deelnemer of vrijwilliger aan vrijetijdsinitiatieven is gegarandeerd, ongeacht het statuut waar ze zich in bevinden.

SD 22 Het opnemen van maatschappelijk engagement met betrekking tot kinderen en jongeren is verhoogd.

OD 22.1 De condities om maatschappelijk engagement op te nemen in verschillende ondersteunings- en hulpvormen zijn verbeterd.

OD 22.2 Burgers zijn aangemoedigd om verantwoordelijkheid op te nemen naar kinderen en jongeren.

SD 23 De maatschappelijke waardering voor engagementen van kinderen en jongeren stijgt.

OD 23.1 De engagementen die kinderen en jongeren opnemen zijn zichtbaar.

OD 23.2 Expertise over de werkvormen en technieken die engagementen mogelijk maken, wordt op een gecoördineerde manier uitgewisseld.

SD 24 We willen kinderen en jongeren stimuleren tot en ondersteunen bij een duurzame levensstijl en een betrokkenheid op mondiale thema's.

OD 24.1 De blik van kinderen en jongeren op Europese, internationale en mondiale thema's is aangescherpt

OD 24.2 Individuele kinderen en jongeren en groepen worden uitgerust met kennis en inzicht rond duurzame ontwikkeling en met competenties om duurzame keuzes te maken

Samenstelling planningsteam

Suzy Bleys, raadgever Jeugd

Luc Bral, Studiedienst Vlaamse Regering

Seppe Dams, afdeling Jeugd (Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen)

Trees De Bruycker, afdeling Jeugd (Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen)

Rob De Donder, Vlaams Jeugdraad

Kris Lamberts, Steunpunt Jeugd

Agna Smisdom, Gelijke Kansen (Departement Diensten Algemeen Regeringsbeleid)

Gerda Van Roelen, afdeling Jeugd (Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen)

Samenstelling werkgroepen

Werkgroep 1: verenigen en engageren

Werkvelden	Namen	Organisatie
Voorzitter	Trees De Bruycker	Afdeling Jeugd
Redacteur	Ann Vandenbussche	Afdeling Jeugd
Leden Werkgroep	Mieke De Reymaeker	Steunpunt Jeugd
	Eva Hambach	Steunpunt Vrijwilligerswerk
	Lieven Casteels	KLJ
	Tom Willox	Formaat(+)
	Koen Lambert	JINT
	Luk Tas	Vlaamse Jeugdraad
	Jan De Duytsche	Uit de Marge
	Wendy Smits	VUB

Werkgroep 2: gezondheid, identiteit en welzijn

Werkvelden	Naam	organisatie
Voorzitter	An Van Cauwenberghe	departement WVG
Redacteur	Stephanie Vermeiren	Afdeling Jeugd Agentschap Zorg & Gezondheid
Leden Werkgroep	Alexander Witpas	Sensoa
	Bart De Gryse	expoo expertisecentrum
	Steven Strynckx	Opvoedingsondersteuning
	Kurt De Backer	OSBJ
	Olaf Moens	ViGez
	Arnoud Pieterse	In Petto
	Latifa Amezgal	Uit de Marge
	Cis Dewaele	Vlastrov
	Rita Van Durme	Departement O&V
	Sibille Declercq	Kinder en Jongerentelefoon
Virna Saenen	Agentschap Jongerenwelzijn	

Werkgroep 3: onderwijs en (informele) vorming

Werkvelden	Naam	organisatie
Voorzitter	Evi Verduyck	Departement O&V Afdeling Jeugd /
Redacteur	Marleen Serré & Rita Van Durme	Departement O&V
Leden Werkgroep	Maarten Mommaerts	VSK
	Bert Pieters	Steunpunt Jeugd

Annelies Joos	Steunpunt Leren en diversiteit
Marjan Vandemaele	JES
Sanghmitra Bhutani	Minderhedenforum
Beno Schraepen	Plantijn Hogeschool
Jan Fransen	Departement O&V
Ria Van Herck	Afdeling Jeugd

Werkgroep 4: werk en ondernemerschap

Werkvelden	Naam	organisatie
Voorzitter	Chantal Goyvaerts	VDAB
Redacteur	Karine Galle	Afdeling Jeugd
Leden Werkgroep	Lieve Caluwaerts	Afdeling Jeugd
	Mike Deherdt	ABVV jongeren
	Hakima El Meziane	VOKA
	Leen De Wit	Arktos
	Patrick Manghelinckx	JES
	Lieve Deboscher	vzw Jong
	Siham Benmammar	Minderhedenforum
	Isabel Van Wiele	Departement WSE
	Jan Fransen	Departement O&V

Werkgroep 5: ruimte voor kinderen en jongeren

Werkvelden	Naam	organisatie
Voorzitter	Els Cuisinier	Afdeling Jeugd
Redacteur	Krista Van Santen	Afdeling Jeugd
Leden Werkgroep	Erik Van Cauter	Afdeling Jeugd
	Wouter Vanderstede	Kind en samenleving
	Koen Steuperaert	VVJ
	Raf Canters	Mobiel 21
	Kwinten Fort	VDS
	Tom Lazou	Globelink
	Linda Boudry	Kenniscentrum Vlaamse Steden
	Mia Lammens	Toerisme Vlaanderen
	Guido Demunter	Departement RWO

Werkgroep 6: participatie en informatie

Werkvelden	Naam	organisatie
Voorzitter	Gerda Van Roelen	Afdeling Jeugd
Redacteur	Kristof Gaublomme	Afdeling Jeugd
Leden Werkgroep	Bert Mellebeek	VIP
	Inge Van de Walle	Dēmos
	Saskia Boone	Karuur
	Barbara Poppe	Vlaamse Jeugdraad
		Kinderrechtcoalitie Vlaanderen
	Astrid De Bruycker	vzw
	Caroline Vrijens	Departement WVG
	Leen Mortier	Departement O&V
		Hogeschool Gent/Instituut voor de overheid
	Karolien Dezeure Marc Vanbiezen	administratie Stedenbeleid

Werkgroep 7: diversiteit en sociale inclusie

Werkvelden	Naam	organisatie
Voorzitter	Charlotte Reilhof	Departement WVG - Armoede
Redacteur	Joost Van Haelst	afdeling Jeugd
Leden Werkgroep	Samira Castermans	Vlaams Netwerk Armoede
	Marianne Schapmans	Steunpunt vakantieparticipatie
	Daphne Costes	Agentschap Binnenlands Bestuur
	Jan De Duytsche	Uit De Marge
	Marieke Franssens	Kenniscentrum Kinderrechten
	Rudi Kennes	Agentschap VAPH
	Dirk De Cock	Vlaams Minderhedencentrum
	Floortje Thieleman	Chiro Brussel - Bint vzw
	Nancy De Backer	Steunpunt Jeugd
	Pieter Michiels	Scouts en Gidsen Vlaanderen (Open Kamp)

Werkgroep 8: cultuur, creativiteit en media

Werkvelden	Naam	organisatie
Voorzitter	Filip Libin/Marijke Verdoodt	Departement CJSM
Redacteur	Anne De Ridder	Afdeling Jeugd
Leden Werkgroep	Seppe Dams	Afdeling Jeugd
	Hai-Chay Jiang	Artforum
	Kristien Druyts	CANON
	Olga Van Oost	VUB (SMITT/IBBT)
	Bart Vanhoenacker	Graffiti Jeugddienst
	Ann Laenen	MDA Genk
	Katrien Crispeyn	Vlaamse Jeugdraad
	Kathy Lindekens	VRT

Overzicht deelnemers hoorzitting

Inschrijvingen hoorzitting		
Voornaam	Naam	organisatie
Lieve	Achten	EW32, vzw eurowheels
Latifa	Amzeghal	Uit de Marge
Joke	Anthonissen	vlaamse jeugdraad
Gab	Benoot	Groep Intro
Jorre	Biesmans	Chirojeugd Vlaanderen
Suzy	Bleys	Kabinet Pascal Smet - raadgever Jeugd
Lore	Boogaerts	CM Leuven - Teleblok
Saskia	Boone	Karuur
Bjorn	Boudry	KAJ vzw
Luk	Bral	Studiedienst Vlaamse Regering
Lieve	Caluwaerts	Afdeling Jeugd
Lieven	Casteels	KLJ & Groene Kring vzw
Lieve	Claes	Bloso - afdeling subsidiëring
Christophe	Cooreman	Afdeling Jeugd
Lies	Corneillie	Jeugdcentrum Vleugel F (stedelijke jeugddienst)
Yolein	Corten	Scouts en Gidsen Vlaanderen
Robert	Crivit	Uit de Marge

Els	Cuisinier	Afdeling Jeugd
Seppie	Dams	Afdeling Jeugd
Joris	De Bleser	KARUUR
Lieve	De Bosscher	Vzw Jong
Trees	De Bruycker	Afdeling Jeugd
Astrid	De Bruycker	Kinderrechtencoalitie Vlaanderen vzw
Rob	De Donder	Vlaamse Jeugdraad
Bart	De Geeter	Syntra Vlaanderen
Lieke	De Jans	Chirojeugd Vlaanderen
Maarten	De Jongh	Hannibal-JVKG vzw
Pieter	De Vis	Vzw Jong
Christine	Debaene	Departement CJSM
Pepijn	Debosscher	Jeugddienst Gent
Sibille	Declercq	Kinderen en Jongeren tefeloon Vlaanderen vzw
Jan	Deduytsche	Uit de Marge
Bart	Degryse	Sensoa
Andy	Demeulenaere	Jeugdwerknet vzw
Mieke	Dereymaeker	Steunpunt Jeugd
Isabel	Devriendt	vlaamse jeugdraad
Pieter	Dielis	Vereniging van de Vlaamse Provincies
Tom	Dierckx	Formaat
Dieter	Dochy	vzw Lejo
Kara	Eestermans	Formaat vzw
Toon	Fonteyne	KSJ-KSA-VKSJ
Piet	Forger	Vlabra'ccent
Kwinten	Fort	VDS vzw
Jan	Fransen	Departement Onderwijs en Vorming
Karolien	Frederickx	Chirojeugd Vlaanderen
Karin	Galle	Vlaamse overheid - agentschap SCW - afdeling Jeugd
Kristof	Gaublomme	Afdeling Jeugd
Emily	Ghekiere	Afdeling Jeugd
Katrijn	Gijsel	Steunpunt Jeugd
Sofie	Govaert	Jeugdvakanties Duinen-heide vzw
Chantal	Goyvaerts	VDAB
Marjolein	Haan	Vlaams Informatiepunt jeugd
Stijn	Heitzman	Artforum vzw
Hannelore	Herreman	vzw Lejo
Mieke	Hullin	Jeugd en Seksualiteit vzw
Gijs	Ieven	KSJ-KSA-VKSJ
Marc	Ipermans	VVJ
Choua	Jasmine	Agentschap Kunsten en Erfgoed
Hai-Chay	Jiang	Artforum vzw
Stefan	Kolgen	C.H.I.P.S. vzw / Stampmedia
Ann	Laenen	CHIPS vzw
Koen	Lambert	JINT
Joke	Laukens	Steunpunt Jeugd
Nele	Lefevre	Unicef België
Filip	Libin	Departement CJSM
Pieter	Lietaer	vlaamse jeugdraad
Kathy	Lindekens	VRT
Lize	Lingier	Vlaams Informatiepunt jeugd

Patrick	Manghelinckx	JES vzw
Johan	Meire	Kind & Samenleving
Olaf	Moens	VIGeZ
Karen	Mouton	Steunpunt Jeugd
Lili	Murasandonyi	Jeugd Rode Kruis
Jan	Naert	Vzw Jong
Mieke	Nolf	Uit de Marge
Line	Ostyn	Jeugddienst Globelink
Bert	Pieters	Steunpunt Jeugd
Riet	Plevoets	Afdeling Jeugd
Paul	Ponnet	Sportconsultancy BVBA
Katrien	Ponsaert	Jint vzw
Barbara	Poppe	vlaamse jeugdraad
Rudi	Possemiers	ROJM vzw
Lisa	Raes	Artforum vzw
Sam	Rasschaert	Vlaams Informatiepunt jeugd
Tinneke	Rayen	Scouts en Gidsen Vlaanderen
Charlotte	Reilhof	Dept WVG - Armoede
Lies	Roels	Kei-jong
Lilith	Roggeman	VUB
Tine	Rommens	Kind en Gezin
Agna	Smisdom	Vlaamse Overheid-Gelijke kansen
Jurgen	Sprangers	Jeugd en Vrede
Koen	Steuperaert	VVJ
Guido	Stoop	Jeugddienst Don Bosco vzw
Luk	Tas	Vlaamse Jeugdraad
Erik	Tjampens	Provinciebestuur Oost-Vlaanderen
Joke	Van Belle	Joetz vzw
	Van	
An	Cauwenberghe	Vlaamse Gemeenschap
Lieve	Van Cutsem	Afdeling Jeugd
Sara	Van Damme	IT-huis
Marjan	Van de Maele	JES vzw
Tom	Van den Borne	Scouts en Gidsen Vlaanderen
	Van den	
Jo	Bossche	VDS vzw
Kristof	Van den Broeck	Jeugddienst Globelink
	Van der	Vlaamse overheid, departement WVG, team beleidsondersteuning integrale
Johan	Auweraert	jeugdhulp
Rita	Van Durme	Departement Onderwijs en Vorming
Hilde	Van Dyck	Afdeling Jeugd
An	Van Elsacker	KLJ & Groene Kring vzw
Johan	Van Gaens	Afdeling Jeugd
Joost	Van Haelst	Afdeling Jeugd
Ria	Van Herck	Afdeling Jeugd
	Van	
Gudrun	Langenhove	Agentschap voor Natuur en Bos
Dries	Van Maele	VDS vzw
Han	Van Noten	Steunpunt Jeugd
Elke	Van Oyen	Jeugd en Seksualiteit vzw

Gerda	Van Roelen	Afdeling Jeugd
Krista	Van Santen	Afdeling Jeugd
	Van	
Wouter	Vinckenroye	VVJ
Bart	Vanbeveren	Jeugd Rode Kruis
Nathalie	Vanceulebroeck	VVJ
Matti	Vandemaele	Steunpunt Jeugd
Ann	Vandenbussche	Afdeling Jeugd
Marc	Vanderbiesen	Team Stedenbeleid - Agentschap Binnenlands bestuur
An	Vanderheyden	Jeugd Rode Kruis
Wouter	Vanderstede	Kind & samenleving vzw - ruimtecel
Bruno	Vanobbergen	Kinderrechtencommissariaat
Kadir	Vardar	Vzw Jong
Peter	Velle	Provincie West-Vlaanderen
Liesbet	Verbesselt	Jeugddienst Leuven / Jeugdcentrum Vleugel F
Dirk	Verbist	KIDS vzw
Frederik	Vercammen	Centrum voor Jeugdtoerisme
Evi	Verduyct	Departement Onderwijs en Vorming
Eva	Vereecke	Zin-d'erin(g) vzw
Christel	Verhas	Gezinsbond-studiedienst
Marjan	Verhavert	ZEBRA vzw
Hilde	Verhelst	Jong Fevlado
Bram	Vermeiren	KAJ vzw
Caroline	Verschueren	Vlaamse Jeugdraad
Ben	Verstreyden	VVJ
	von	
Carl	Winckelmann	Koning Kevin
Rob	Wauters	Bouworde vzw
David	Wemel	JINT
Tom	Willox	Formaat jeugdhuiswerk Vlaanderen
Gert	Winters	Arktos vzw
